

Tisdagen den 2 december

Kl. 13.00–15.59
18.00–19.29

§ 1 Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Janine Alm Ericson* (MP) avsagt sig uppdraget som suppleant i riksbanksfullmäktige.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval

Förste vice talmannen meddelade
att Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp anmält *Esabelle Dingizian*
som suppleant i riksbanksfullmäktige samt
att Moderata samlingspartiets riksdagsgrupp under *Ulrika Karlsson* i
Uppsalas ledighet anmält hennes ersättare *Gunnar Hedberg* som
suppleant i EU-nämnden.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i riksbanksfullmäktige
Esabelle Dingizian (MP)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 2 december*
2014–1 mars 2015 till

suppleant i EU-nämnden
Gunnar Hedberg (M)

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:145

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:145 Effekterna av ändrad inriktning för
Fouriertransform AB

av Hans Rothenberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 27 november 2014

Näringsdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:166

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:166 Godstrafikens påverkan på Ystad
av Tuve Skånberg (KD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 13 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 28 november 2014

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 4 Ärenden för bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Finansutskottets betänkanden

2014/15:FiU1 Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna

2014/15:FiU11 Höständringsbudget för 2014

Socialutskottets betänkande

2014/15:SoU2 Redovisning av fördelning av medel från Allmänna
arvsfonden under budgetåret 2013

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Désirée Pethrus har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att en leverantör inte får en dominerande ställning vid kommande upphandlingar av språkanalysföretag samt vilka åtgärder jag tänker vidta för att säkerställa kvaliteten på Migrationsverkets asylutredningar. Vidare har jag fått frågan vilka initiativ jag ämnar att ta för att främja möjligheten för asylsökande att använda sig av referensföretag för en second opinion för att stärka validiteten i asylprövningen.

Jag vill börja med att framhålla att språkanalyser är ett komplement till hela den utredning som görs kring en persons asylskäl och härkomst. Språkanalyser kan därför ingå som ett moment i utredningen när det gäller att försöka fastställa den asylsökandes identitet och medborgarskap. Språkanalyser utgör aldrig ensamt underlag för beslut. Det är givetvis viktigt att språktesterna håller god kvalitet och att regelbundna kontroller görs att så sker. Detta är Migrationsverkets ansvar.

Den svenska asylprocessen håller en hög rättssäkerhet. Den som söker asyl i Sverige får sitt skyddsbehov prövat i enlighet med utlänningslagen. En muntlig utredning av asylskälen görs, och varje ärende bedöms alltid utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Beslut kan överklagas till domstol och tvåpartsprocess tillämpas. Kostnadsfritt juridiskt biträde tillhandahålls genom hela processen. Principen om fri bevisprövning gäller i svensk rätt, och det nuvarande regelverket ger goda förutsättningar för en rättssäker prövning och svarar mot höga krav på rättssäkerhet.

Jag vill i detta sammanhang också framhålla att FN:s flyktingorgan, UNHCR, år 2011 genomförde en analys av den rättsliga kvaliteten inom Migrationsverkets asylprövning. Studien fastställde i huvudsak att Sveriges asylsystem är rättssäkert.

Migrationsverket är som alla andra myndigheter bundet av lagen om offentlig upphandling, och enligt gällande bestämmelser har Migrationsverket upphandlat språkanalystjänster av företaget Sprakab. Det görs löpande uppföljning och utvärdering av de tjänster som företaget levererar. Migrationsverket avser även att ta ett initiativ till en helhetsgranskning av användningen av språkanalyser inom verket och hur språkanalysföretag arbetar. Detta är något jag välkomnar.

Anf. 2 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag får tacka justitieministern för svaret på min interpellation om språkanalyser vid asylprövning.

I samband med att asylsökande anländer till Sverige saknas det ofta erforderlig dokumentation som kan styrka deras anspråk på härkomst. För att kunna vederlägga den asylsökandes anspråk vid asylprövning är då en språkanalys ett underlag som Migrationsverket i hög grad anser tillförlitligt. I samband med rättsprövningen tenderar språkanalyserna att

få en betydande roll för rättsutslaget, om en person ska beviljas asyl eller inte.

När jag då nyligen såg tv-programmet *Uppdrag granskning* om hur språkanalyser görs på osäkra grunder och hur det kan drabba enskilda asylsökande blev jag och många med mig upprörda – därav den här frågan till statsrådet. Om de språkanalyser som Migrationsverket använder sig av inte ger rätt information om en asylsökandes faktiska bakgrund är det allvarligt. Är det dessutom så att det för den enskilde handlar om liv eller död är det förstås oerhört allvarligt.

I programmet beskrivs hur ett svenskt företag, Sprakab, i princip ensamt levererar alla språktester som görs för Migrationsverkets räkning. Analysen ligger sedan till grund för beslut i Migrationsdomstolen, och det kan få ödesdigra konsekvenser för den asylsökande. I programmet nämns att den anonyma person som har gjort språkanalyserna, kallad EA20 eftersom personen ju är anonym, inte har den kompetens och utbildning som har uppgivits till Migrationsverket vid upphandlingen – detta sedan *Uppdrag granskning* har fått fram namnet på språkanalytikern och kontrollerat personens bakgrund.

Enligt olika specialister, som lingvister, är det omöjligt för en enda person att behärska så många språk och dialekter som anges i upphandlingsunderlaget från Sprakab. Det sägs att uppemot 5 000 asylfall har fått sin bedömning av denna person, EA20.

I svaret från statsrådet framgår att "Migrationsverket avser även att ta ett initiativ till en helhetsgranskning av användningen av språkanalyser inom verket och hur språkanalysföretag arbetar." Det välkomnar jag liksom statsrådet. Men frågan kvarstår då: Vad händer med alla dem som nu redan har drabbats av språkanalyser som inte håller måttet?

Likaså har jag ställt frågan om möjligheten för den enskilde att få en så kallad second opinion via ett alternativt företag och att kunna överklaga själva språkanalysen. Det är inte riktigt klarlagt i justitieministerns svar. Jag undrar om statsrådet kan utveckla det.

Avslutningsvis: I min interpellation till statsrådet har jag också försökt få ett svar på hur regeringen ser på att ett företag, kanske en person, får en så dominerande ställning. Det är viktigt att man granskar de upphandlande företagen och att de kvalitetskrav som ställs verkligen är kvalitetskrav som vi kan känna till och säga okej till.

Hur ska statsrådet följa upp att Migrationsverket gör de kvalitetsupphandlingar som ett rättssäkert system i Sverige kräver?

Anf. 3 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Jag tackar migrationsministern för svaret på Désirée Pethrus interpellation.

Jag tror att det kan vara intressant för den som tittar på den här debatten att förstå lite grann hur det fungerar mellan regering, myndighet och medborgare.

Regeringen har två huvudverktyg att använda sig av: att tillsätta generaldirektör och att skriva regleringsbrev. Om jag har förstått det rätt ska regleringsbrevet med direktiven skrivas nu och finnas till hands den 1 januari. Det är i så fall bråttom. Ministern kan ju beskriva hur det fungerar. Man ska naturligtvis också komma överens med Miljöpartiet som regleringspartner.

Det finns ytterligare några verktyg som ministern har. Ett är den kontinuerliga dialogen med myndigheterna som man har åtminstone ett par gånger per år där ministern eller departementet diskuterar med myndigheten om hur det går och så vidare. Det finns ytterligare dialogtillfällen där man funderar lite grann över hur det fungerar, om det är rättssäkert och så vidare. Samtidigt måste ministern naturligtvis ha en viss känslighet i relationen till myndigheten.

Jag tycker att Désirée Pethrus frågor är relevanta. De frågor jag vill komplettera med när det gäller det som har hänt med språkanalyserna, som ju har rejäla brister, är: Vilka verktyg tänker nu ministern använda av de som jag har räknat upp? På vilket sätt tänker ministern implementera sina tankar i myndigheten?

Anf. 4 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! I sådana här ärenden åligger det den enskilde asylsökande att styrka varifrån man kommer och vem man är. Om man saknar identitetshandlingar kan man göra detta på olika sätt till Migrationsverket. Ett sätt, om man inte kan styrka varifrån man kommer på annan väg, är att delta i den här typen av språkanalys. De utgör inte så många fall av det totala antalet asylansökningar. Migrationsverket avgör årligen ungefär 50 000 asylärenden, och i 1 500–2 000 fall genomförs en språkanalys.

Det är förstås viktigt att denna språkanalys håller hög kvalitet, och det är det som ifrågasätts i denna diskussion.

År 2013 genomförde Migrationsverket en extern granskning av Sprakabs analys. Den gjordes i samarbete med den holländska migrationsmyndigheten. Man gav en del av de analyser som har gjorts till holländska myndigheter för kontroll. Den prövningen utföll positivt för Sprakabs del. Man menade att företaget höll god kvalitet.

Just nu pågår dessutom en omanalys av tio språkanalyser. Den sker också i samarbete med den holländska migrationsmyndigheten, och resultatet kommer i januari 2015. Jag tycker att vi ska avvakta denna analys innan vi uttalar oss om huruvida det har begåtts några fel eller inte i dessa avseenden.

I mitt interpellationssvar säger jag att Migrationsverket tillsätter en extern utredning. Också den ska vara färdig i början av nästa år. Uppdraget till den är att titta på dels Sprakabs, dels Verified AB:s analysmetoder. Man ska bedöma metodernas kvalitet och den ifrågasatta språkanalytikern på Sprakab. Man ska även utvärdera Migrationsverkets användning av dessa språkanalyser.

Migrationsverket har alltså redan tagit ett antal initiativ för att säkra kvaliteten på de språkanalyser som har gjorts.

Roland Utbult diskuterar hur dialogen mellan myndighet och regering förs. Från början, från mitt tillträde, har jag sagt att vi behöver ha en nära dialog och ett nära samarbete mellan regeringen och Migrationsverkets ledning när det gäller migrationsfrågorna. Jag träffade Migrationsverkets chef på min, tror jag, tredje arbetsdag och sa att vi nog behöver träffas en gång i månaden för att följa utvecklingen. Nästa gång är om två veckor, då jag åker ned till Norrköping.

Det förs alltså en kontinuerlig dialog mellan regering och myndighet – givetvis med respekt för myndighetens självständiga ställning. Det handlar inte om att överpröva beslut utan om att fånga upp diskussioner och förslag som statsmakterna kan behöva hjälpa till att lösa när det gäller frågor om migrationsströmmar i största allmänhet.

Jag återkommer i nästa inlägg till frågan om att enskilda företag får en stor dominans.

Anf. 5 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag tackar åter justitieministern för svaret.

SVT:s *Uppdrag granskning* har skapat rubriker i flera olika länder, bland annat i England, där de uppdagade förhållandena vad gäller språk-analyser även lett till debatt i parlamentet. Sprakab angreps exempelvis i tidningen *The Independent* den 13 november. Här redogörs för företagets verksamhet i Sverige, England, Australien, Nederländerna och Kanada och de stora kvalitetsbristerna. De engelska socialdemokraterna har i parlamentet begärt en utredning av Sprakab.

Att utreda företagen är kanske inte riktigt det sätt vi jobbar på i Sverige, utan det är Migrationsverkets roll. Men det är viktigt att Sverige är en förebild när det gäller språkanalyserna och att vi är en förebild när det gäller en rättssäker hantering av asylsökande.

Även om det, som ministern säger, är bara 1 500 fall är det 1 500 fall där det kan handla om liv eller död för en människa. Därför är det en viktig fråga.

Kristdemokraterna har i år väckt en partimotion, med Göran Hägglund som första namn, där vi säger att vi vill inrätta en inspektion för migrationsfrågor för att följa upp arbetsmetoder, rutiner, förkunskaper och samarbete mellan olika aktörer för att ge asylsökande den rättssäkra prövning de enligt lag har rätt till. Vi behöver kanske komma dithän att vi förbättrar uppföljningen av Migrationsverkets olika arbetsmetoder.

I tv-programmet var en person från Somalia med, och i Somalia finns det många olika dialekter och regioner. Vid en språkanalys måste man kunna detta väldigt exakt. Sprakab uppger att man har en analytiker som kan denna dialekt, men det stämmer inte enligt alla lingvistikern. Då måste vi ställa oss frågan hur vi kan öka kvaliteten.

Jag uppfattar att justitieministern ser allvarligt på det som har kommit fram, vilket gläder mig, och att man vill göra denna utredning och tycker att det bra att det görs omanalyser.

Under valrörelsen mötte jag asylsökande som hade drabbats av Sprakabs analyser, och de sa att de hade fått helt fel bedömning av sitt språk. En person är på väg att utvisas till Kenya, men Kenya säger att han inte är en medborgare och vill inte ta emot honom. Vad ska hända med honom när vi säger att han ska utvisas dit men Kenya inte vill ta emot honom? Vad gör vi med alla dessa människor som kanske har fått en helt felaktig analys?

Anf. 6 ROLAND UTBULT (KD):

Herr talman! Också jag tackar migrationsministern för svaret.

Vi talar om myndigheten och företaget Sprakab, men i första hand handlar det givetvis om människor som är i en utsatt situation. Jag är

övertygad om att ministern delar känslan att många råkar illa ut på detta sätt. Här finns uppenbara brister.

Migrationsverkets hantering vad gäller språkanalyser visar dessa brister, och som Désirée Pethrus nämnde har 5 000 personer bedömts av en person under kodnamn där det har visat sig att denna person inte har några egentliga lingvistiska kunskaper. Det är i alla fall vad vi har hört i medierna.

Hur många av dessa 5 000 personer har denna person under kodnamn och efter beslut skickat hem till fel hemland?

Rättssäkerhet är ett kännetecken för vårt svenska samhälle. Man ska vara trygg i myndighetens agerande även om myndigheten använder ett företag.

Jag känner starkt för framför allt de barn som råkar illa ut och som hamnar i väldigt utsatta situationer.

Hur blir det med regleringsbrevet, justitie- och migrationsministern? Vad ligger i det, och vad tänker ministern implementera i det?

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill framhålla att Sverige enligt alla internationella bedömningar har en väldigt rättssäker asylprocess. UNHCR säger till och med att vi har ett av världens bästa asylsystem när det gäller rättssäkerhet.

Det innebär inte att man alltid kan garantera att det inte kan göras fel. Alla system skapade av människor kan ibland leda till felaktigheter. Så är det.

I det här fallet har vi ännu inte alla fakta på bordet. Det kan vara så att en bedragare har uppdagats i företaget. Utredningen är inte färdig än, och jag vill inte föregripa den. Men det jag trycker på är att de system vi hittills har haft när det gäller att säkra att språkanalyserna är korrekta så långt det nu går har varit tillförlitliga.

Vi gjorde en extern granskning av Sprakabs analyser 2013, och ytterligare en extern granskning är på väg och ska vara klar 2015. Därutöver kommer som sagt en utredning där man över huvud taget ska se över både Sprakabs och Verified AB:s analysmetoder, bedömningar, metodernas kvalitet, den ifrågasatta språkanalytikern och Migrationsverkets användning av språkanalyser.

Jag har fullt förtroende för att Migrationsverket har tagit nyheten och granskningen på stort allvar och kommer att gå till botten med de felaktigheter som eventuellt kan finnas.

En frågeställning handlade om hur vi ska se till att ett företag inte får en dominerande ställning på marknaden. Det är svårt för oss i politiken att styra över. Det finns två företag i Sverige som håller på med detta. Det finns ytterligare två i hela Europa – ett schweiziskt och ett holländskt företag.

Det är alltså redan från början en väldigt begränsad marknad. Vi har inte den makten över näringslivet att vi kan kommendera fram företag inom olika sektorer. Ibland är man beroende av de företag som erbjuder tjänsterna. När man har handlat upp dem gäller det att se till att företagen lever upp till vad de lovat.

När det gäller regleringsbrevet håller vi på att processa det i Regeringskansliet. Det gäller bland annat skrivningar som rör hur man kan säkra rättssäkerheten i asylhanteringen ytterligare. Det behövs inte minst eftersom vi har ett stort åtagande som även ser ut att växa nästa år. Det gäller att ta hand om 80 000, 90 000 eller kanske uppemot 100 000 asylsökningar och att kvaliteten i dessa prövningar inte faller. Vi har därför rekryterat ett stort antal nya medarbetare till Migrationsverket.

Du kan vara säker på att formuleringar om rättssäkerheten kommer att finnas i Migrationsverkets regleringsbrev, Roland Utbult. Utöver det har vi som sagt en nära dialog med Migrationsverkets ledning. Det behöver vi ha inför de stora utmaningar som ligger framför oss.

Anf. 8 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag tackar justitieministern för svaret.

Till syvende och sist handlar interpellationen inte om företaget Sprakab, som här har kommit i skottgluggen, utan om principen att vi måste känna att vi har ett rättssäkert system av hög kvalitet för asylsökande.

Det är bra att FN-organet UNHCR anser att Sverige har ett asylsystem som är rättssäkert, såsom justitieministern nämner i sitt svar. Men inget är uppenbarligen så bra att det inte kan bli bättre, särskilt när det handlar om liv eller död, som det kan göra i vissa fall.

Jag tog upp att Kristdemokraterna skulle vilja ha en inspektion för migrationsfrågor för att följa upp olika arbetsmetoder. Det tror jag är bra. Jag tror att vi behöver hitta olika system för att förbättra granskningen och kontrollen.

Problemet är när en person känner sig orättvist bedömd i en språkanalys. Det är en ganska allvarlig kritik om en person säger: Någon har sagt att jag kommer från ett annat område än jag kommer från.

Om någon skulle säga att justitieministern kommer från Danmark bara för att han kanske bryter lite åt det hållet vore det inte särskilt roligt för honom att bli behandlad på det sättet. Du är från Sverige, Morgan Johansson, punkt slut.

När det gäller de offentliga upphandlingarna har ett företag fått en dominerande ställning. Man går ofta på både kvalitet och pris, och vi får se till att det inte är ett lågt pris och dålig kvalitet. Vi ska verkligen kontrollera kvaliteten. Därför tror jag att Kristdemokraternas förslag om en fortsatt inspektion med kvalitetskontroller mer regelbundet vore av värde.

Anf. 9 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Herr talman! När det gäller det sistnämnda om lågt pris är bekymret att vi i botten har ett fåtal företag som kan erbjuda tjänsten över huvud taget. Vi har en situation där vi är beroende. Det är problematiken i sig – det finns två stycken företag i Sverige och ytterligare två i Europa.

När man diskuterar detta ska man inte glömma att vi i grunden också har domstolsprövningar av dem som får avslag. Där finns en inbyggd rättssäkerhet som är väldigt stark. Vi har fri bevisprövning i domstolarna, och bedömningarna håller en väldigt hög kvalitet rättssäkerhetsmässigt.

När det gäller frågeställningen i sig är mitt korta svar att vi och Migrationsverket har tagit granskningen på stort allvar. Jag konstaterar att det gjordes kvalitetssäkringar 2013 och att man gör ytterligare en nu som vi får svar på 2015. Man lyfter dessutom upp hela frågan om hur man ska se på språkanalyserna till en ny utvärdering, också till i början av 2015.

Sedan får vi se vad resultatet blir. Det är viktigt att man blir rättvist bedömd. Jag skulle inte ha några som helst bekymmer med att bli beskyldd för att komma från Danmark. Men om jag å andra sidan är i en situation där jag söker asyl i ett annat land och detta kan vara av helt avgörande betydelse för min framtid är det klart att det skulle vara ett problem. Det är därför det är så viktigt att analyserna håller en hög kvalitet.

Jag tackar för denna diskussion, som har varit viktig.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2014/15:144 om åtgärder mot ny narkotika och nya droger

Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S):

Herr talman! Anders Hansson har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att förhindra att fler ungdomar utsätts för drogen spice och andra droger med olika kemiska sammansättningar. Han har också frågat mig vilka initiativ jag kommer att ta för att bistå de brottsbekämpande myndigheterna i deras arbete mot såväl nya som kända droger och narkotika. Slutligen har Anders Hansson frågat mig om vi kan förvänta oss några initiativ om straffskärpningar avseende narkotikabrott.

Ett starkt och väl fungerande rättsväsen är en förutsättning för ett tryggt samhälle. Men det handlar inte enbart om att angripa brottsligheten i sig. Minst lika viktigt är att motverka dess orsaker. Det behövs tidiga och samlade insatser inom till exempel skola och socialtjänst och åtgärder inom bostads- och arbetsmarknadspolitikens område. Det innebär att många fler aktörer än rättsväsendets myndigheter måste ta sitt ansvar för att motverka orsakerna till brottslighet.

En viktig del av det brottsförebyggande arbetet handlar om att motverka missbruk av alkohol och narkotika. Det gäller inte minst insatser riktade mot ungdomar för att förhindra att nya droger får fotfäste. Här har Sverige ett unikt system för att tidigt kunna beslagta nya droger som till exempel spice när de dyker upp på marknaden, innan de blivit narkotikaklassade.

Med stöd av den så kallade förstörandelagen från 2011 kan Folkhälsomyndigheten lista nya substanser som hälsofarliga, i väntan på en eventuell narkotikaklassning. Detta ger Tullverket och Polismyndigheten rätt att omedelbart omhänderta dessa preparat utan att de behöver vara klassade som narkotika.

Lagen har visat sig mycket effektiv och har bidragit till att nya så kallade psykoaktiva substanser snabbt kan tas bort från marknaden. Vi har också snabbat upp handlägningsrutinerna för att slutligt kunna narkotikaklassa dessa produkter så snabbt som möjligt.

Men även om verktygen är bra räcker de inte om våra ungdomar ändå utsätter sig för sådana risker som det innebär att använda nya droger. Därför är det viktigt med ett aktivt förebyggande arbete.

I Sverige har vi en strategi och en handlingsplan för att motverka användningen av alkohol, dopning, narkotika och tobak. Den slår fast att antalet barn och unga som börjar använda narkotika ska minska.

Det finns ett nätverk över hela landet för att driva igenom strategin, med nyckelpersoner som samordnar insatserna. Det är genom ett systematiskt och samordnat förebyggande arbete på både nationell och lokal nivå som vi kan motverka drogbruk bland våra ungdomar.

Vad gäller de brottsbekämpande myndigheterna arbetar polisen och Tullverket redan i dag på bred front mot narkotika vad gäller både förebyggande arbete och brottsutredningar. Som exempel på framgångsrika insatser kan nämnas krogkontrollerna som Polismyndigheten i Stockholms län utfört under en följd av år och som inneburit ett stort antal ingripanden mot missbruk av kokain. Ett annat exempel är Tullverkets framgångsrika arbete på Arlanda flygplats, där användande av flygbolagens passageraruppgifter har bidragit till att man kunnat avslöja kurirer och göra stora beslag av narkotika. Mer än 80 procent av all narkotika som beslagtas i Sverige har fångats upp genom denna metod på Arlanda.

Avslutningsvis: Lagstiftningen har självklart en central roll i den svenska narkotikapolitiken. Narkotikastraffutredningen har nyligen gjort en översyn av det straffrättsliga regelverket för att åstadkomma en modern och ändamålsenlig reglering för narkotikabrott och narkotikasmugglingsbrott. Utredningen föreslår bland annat att straffskalorna för grovt narkotikabrott och grov narkotikasmuggling ska delas upp i två och att straffskalan för grovt brott ska vara fängelse i lägst två och högst sju år. För brott som är att anse som synnerligen grova föreslås straffskalan bli fängelse i lägst sex och högst tio år.

Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Det är därför för tidigt att säga något om hur lagstiftningen kan komma att förändras på det här området.

Sammanfattningsvis vidtas alltså redan i dag en mängd åtgärder som riktas mot såväl narkotikaklassade ämnen som andra liknande substanser. Regeringen är fast besluten att vidmakthålla en redan restriktiv narkotikapolitik, och jag är därför inte främmande för ytterligare åtgärder framöver.

Anf. 11 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för ett utförligt och ett i mångt och mycket bra svar på mina frågor!

Drogen spice tog jag egentligen som ett exempel. Just när jag skrev interpellationen kunde vi dagligen läsa om ungdomar som på ett eller annat sätt hade drabbats av drogen spice. Man hade velat testa en ny drog, men kunde inte klara av hur det skulle mätas och hanteras. Därför kunde man helt plötsligt få en drog som var livsfarlig, vilket tyvärr ledde till en del dödsfall i Sverige och runt om i övriga världen.

Spice är en av de droger som finns ute på marknaden. Jag kunde lika bra ha tagit upp cannabis, kokain etcetera. Men spice är just nu den drog

som skördar många offer, där föräldrar, vänner och bekanta får lida med de personer som drabbas av den här dåliga drogen.

Svaret som statsrådet gav var bra. Men det är mer av tillbakablickande natur. Det hänvisas bland annat till förstörandelagen från 2011, som en tidigare regering införde, och Narkotikastraffutredningen kring högre påföljder som den förra regeringen tillsatte 2013 och som förhoppningsvis snart kommer upp som ett lagförslag.

Min önskan var egentligen att höra vilka åtgärder som statsrådet och hans regering ämnar vidta för att stävja förekomsten av narkotika som spice, cannabis och andra droger på våra gator och torg.

Jag delar helt statsrådets uppfattning att bekämpning av narkotika måste ske såväl med förebyggande arbete som med bra och effektiv brottsbekämpning. Jag är synnerligen glad för att vi tar upp samarbetet mellan socialtjänst, skola, polis och föräldrar. Jag lade själv till polis och föräldrar, men socialtjänst och skola nämns i interpellationssvaret, och det tycker jag är en mycket klok väg att gå och ser gärna ytterligare sådana åtgärder.

Informationskampanjer bland främst ungdomar är också ett sätt, genom polisens, skolans och andra kompetenta myndigheters eller organisationers försorg eller genom föräldrautbildningar och också andra tillvägagångssätt. Därtill handlar det om goda förutsättningar för våra brottsbekämpande myndigheter, främst polisen och Tullverket, att kunna arbeta effektivt.

Kommer regeringen att ge någon organisation ett uttryckligt uppdrag och därtill ytterligare medel för att fokusera på till exempel informationskampanjer till allmänheten kring exempelvis drogen spice, som är så ny? Kommer polisen och Tullverket att ges ökade anslag för att mer effektivt kunna bekämpa smuggling och utnyttjande av narkotika?

Jag har själv en bakgrund inom Tullverket och vet att tullen gör ett gott arbete inom narkotikabekämpningen, men det kan som sagt behövas mer.

Slutligen gläder det mig att regeringen fortsatt delar Alliansens uppfattning att Sverige ska ha en restriktiv narkotikapolitik. I sitt svar beskriver statsrådet också de straffskärpningar som Narkotikastraffutredningen har föreslagit kring införandet av ett nytt brott eller egentligen två nya brott: grovt narkotikabrott och synnerligen grovt narkotikabrott. Alliansen har också lagt motioner till riksdagen om vikten av den straffskärpningen också införs.

Min fråga till statsrådet blir: När får vi se ett lagförslag?

Anf. 12 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Tack, Anders Hansson, för en mycket viktig interpellation, och tack, statsrådet Morgan Johansson för ett mycket bra svar, som Anders Hansson redan har kommenterat!

Jag tycker i allt väsentligt att statsrådet visar på en ingång i den här viktiga frågeställningen som jag delar i princip helt. Jag tänkte därför använda mig av något som jag kan beteckna som konstruktiv opposition.

Det bygger på den viktiga frågeställningen att se över narkotikaklassificeringssystemet. Det är säkert något som statsrådet

känner till, men jag tänkte för kammaren berätta lite grann om det som handlar om gruppklassificering.

Nu talar vi om en tillfällig spice, sedan dyker det upp något annat, så är det ecstasy – det kommer hela tiden något nytt. Problemet har varit att man har haft en mycket restriktiv narkotikaklassificeringslagstiftning i så motto att man har varit tvungen att definiera substansen nästan in i varje atom, för att den ska kunna klassificeras. Små förändringar som har marginell betydelse för den slutliga, kliniska effekten, alltså vad ruset innebär, ger likadan effekt fast man rör runt i molekylerna.

Man har försökt bygga en lagstiftning mer på skelettet av vissa substanser, som i stället skulle kunna klassificeras som en grupp. Problemet med detta är att det kan dra in en rad olika substanser som faktisk är lagliga, det vill säga läkemedel och annat.

Hur ska man komma åt det problemet? I USA tog man ett intressant grepp 2012. Där utgick man från att en viss grundstruktur som hade en viss farmakologisk verkan skulle vara det som kunde klassificera substanserna. Det var en juridisk innovation som utvecklades under 2012 i den federala narkotikalagstiftning som heter Controlled Substances Act för syntetiska cannabisliknande substanser. Den byggde på effekten av vad cannabisliknande substanser gjorde på den så kallade CB1-receptorn, när den påverkar en särskild mottagarmolekyl i hjärnan där själva effekten uppstår.

Detta har utretts i Sverige fram och tillbaka, men ingen utredning har ännu kommit fram till något enkelt sätt att lösa detta och därför köpt denna amerikanska lagstiftning, bland annat därför att man kanske till och med skulle få förbjuda alkohol och tobak, och det blir lite komplicerat. Det är möjligt att vi kommer dit att vi förbjuder tobak. Men innan vi har kommit dit är det olyckligt att sådana substanser som vi använder, inte minst lagliga läkemedel, skulle kunna omfattas av detta.

Jag tror att en lösning på problemet skulle kunna vara att man försökte ha en så kallade ingång av en verkansbaserad definition för narkotikaklassificering och i den lagstiftningen undantog de substanser som man anser inte ska falla på repet. På det sättet skulle man kunna inkludera en rad substanser som i dag inte går att komma åt och samtidigt exkludera dem som vi faktiskt vill ha och acceptera under kontrollerade former. Detta borde gå att utvärdera.

Som ett exempel på detta kan jag ta något som heter fentanyler, en grupp opiatliknande substanser. Det finns teoretiskt 1 400 substanser av fentanyler. Av dem har 220 syntetiserats, och 30 har påträffats på den illegala marknaden, men bara 10 av dem har narkotikalagstiftningen ännu nått fram till att klassificera som narkotika. Det visar att vi är hjälplöst efter om vi inte tänker vidare.

Jag skulle rekommendera statsrådet att kontakta en av mina kolleger, en narkotikaforskare som heter Johan Hartelius, som har satt sig in i detta och kan bidra mycket. Han har redan bidragit till den här diskussionen i andra forum, dock ej i regeringen. Jag skulle önska att statsrådet övervägde detta.

Anf. 13 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är självklart viktigt att vi så snabbt som möjligt ska kunna narkotikaklassa nya narkotiska preparat som kommer ut. Men jag

tror att det är viktigt att man inte fokuserar på detta som lösningen på alla problem. Om vi tittar på det missbruk som finns och på dödligheten, inte minst relaterad till överdoser, är det till största delen narkotika som redan är förbjuden i Sverige som är det största problemet. Jag vill inte på något sätt göra detta till ett motsatsförhållande, men jag tycker ändå att det är viktigt att man fokuserar på att grundproblemet är alla de människor som använder och dör av preparat som redan är förbjudna.

När det gäller brottsligheten tror jag att det är mycket viktigt att man inte fokuserar allmänt på hårdare straff och tänker att man ska förlänga fängelsestraffen med ytterligare ett par år för att lösa detta problem. Vi har redan i dag en hård linje och en restriktiv politik, vilket jag vill att vi ska upprätthålla. Men om vi verkligen ska komma åt missbruket och dödligheten i spåret av missbruket anser jag att det är ännu viktigare att man kombinerar detta med vård och skadelindrande åtgärder för missbrukarna.

Om vi tittar på dödligheten på grund av överdoser ser vi att det förra året var drygt 330 personer som dog av överdoser av narkotika. Om vi jämför det med hur det var för tio år sedan kan vi se att det var nästan 200 personer färre som dog. Vi kan alltså se att det är mer än en fördubbling av dödstaten, och dessa tal ökar tyvärr.

När det gäller den som tar en överdos kan man självklart säga att man borde ha haft ett bättre förebyggande arbete, vilket naturligtvis är det allra viktigaste när det gäller narkotikapolitiken. Men jag tror också att vi måste ha perspektivet att den hårda linjen inte på något sätt får sättas i motsats till möjligheten att rädda liv.

Ett problem i sammanhanget är att många inte vågar ringa efter hjälp när någon tar en överdos. Det kan handla om människor i närheten, och det kan vara andra i samma krets som också har ett missbruk. Ofta väntar man in i det sista med att ringa efter hjälp eftersom risken finns att polisen kommer, och detta anses ju som ett brott.

Detta är ett dilemma. Självklart ska man ha en restriktiv hållning till narkotika. Men de människor som har ett djupt missbruk riskerar redan sina liv. Att förebygga att dödsfall sker i detta sammanhang är väldigt viktigt.

Någonting som i och för sig inte ligger på justitieministerns bord men som ändå är närliggande handlar om tillgången till naloxon, som kan häva en överdos. Om en heroinist är nära döden på grund av en överdos kan naloxon häva överdosen och därmed rädda liv. I dag har ambulanspersonal tillgång till detta, men det borde kanske spridas även till polisen, som ofta är först på plats efter larm om överdos. Även brukare själva och deras anhöriga borde kanske få tillgång till detta för att rädda liv. Naloxon är inte beroendeframkallande och kan inte överdoseras. Det har som enda funktion att häva en överdos och därmed rädda liv.

Vi måste kunna kombinera dessa olika synsätt. Man måste ha en restriktiv hållning till narkotika – men inte på bekostnad av de människor som är djupt inne i ett missbruk och riskerar sina liv. Där är faktiskt det största problemet den ökade dödligheten, inte minst på grund av överdoser.

Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! När vi diskuterar dessa frågor känns det som om jag är tillbaka till den tiden för åtta år sedan då jag var folkhälsominister. Då hade jag ett övergripande ansvar för narkotikapolitiken, både det förebyggande arbetet och missbruksvården. I dag har jag en annan roll, och det är därför som jag har den här diskussionen. Den här interpellationen handlar åtminstone delvis om straffrätten, som jag nu hanterar. Men jag ska försöka svara på även en del frågor som handlar om sådant som går utanför mitt område.

Jag ser på dessa frågor – och har alltid gjort det – som tre delar. Det handlar om det förebyggande arbetet, det brottsbekämpande arbetet och missbruksvården. Det handlar aldrig bara om en eller två av dessa delar, utan det handlar alltid om alla tre delarna.

I Sverige har vi traditionellt sett ett bra förebyggande arbete, skulle jag vilja säga. Jag vet att det görs väldigt mycket både lokalt och regionalt på detta område. Jag tror emellertid att det var ett misstag av den dåvarande regeringen att 2007 lägga ned Mobilisering mot narkotika, som var den centrala drivkraft och institution som samlade mycket kunskap och som kunde hjälpa till när det gäller kommunernas och landstingens arbete med förebyggande insatser.

Även om detta inte är mitt område tror jag att vi under de kommande åren måste hitta vägar för att återupprätta det centrala ansvaret för det förebyggande arbetet när det gäller alkohol och narkotika. Nu ligger dessa delar under Socialdepartementet. Jag tror att det är helt avgörande för att vi ska kunna klara detta framöver.

När det gäller de brottsbekämpande delarna har naturligtvis polisen, tullen och åklagarna en oerhört viktig uppgift, och jag vet att de gör många bra saker. Jag besökte för övrigt tullen i Lernacken i Malmö i våras för att titta på hur de jobbade mot narkotika men även i fråga om vapen. Jag är naturligtvis imponerad över det jobb som de gör.

Beträffande brottsbekämpningen tror jag att vi också måste jobba med straffsatserna. Jag har fått utredningens förslag. Utfallet av det är positivt från de flesta håll. Vi ska komma ihåg att det inte är fråga om någon allmän straffskärpning. Det som man gör är att man går på de grova narkotikabrotten, alltså där stora mängder hanteras. Man inriktar sig i så fall på att höja straffskalan för dem som organiserar storskalig narkotikasmuggling.

Detta bereder vi nu i Regeringskansliet, och vi ska återkomma till riksdagen så fort vi kan när vi har analyserat detta vidare. Men det finns ett positivt remissutfall i fråga om detta.

När det gäller missbruksvården, som egentligen inte heller är min fråga, måste jag säga att ett av de stora bekymmer som har funnits under dessa år är att så mycket av resurserna för socialtjänstens verksamhet slukas av att en ökad andel människor går på socialbidrag, människor som helt enkelt inte har pengar för att de saknar jobb. Det har då blivit mindre och mindre möjligheter för socialtjänsten att jobba förebyggande och att jobba med missbruksvård.

Vi hör larm från socialtjänsten i princip varje vecka om arbetsförhållandena. Om vi ska få ordning på missbruksvården måste

socialtjänsten helt enkelt ha resurser och möjligheter att jobba på ett helt annat sätt än tidigare.

Allra sist ska jag gå tillbaka till frågan om de förebyggande insatserna. Vi ska komma ihåg att detta handlar om ungdomar som helt enkelt måste ges en annan framtidstro och andra framtidsmöjligheter än att hålla på med detta.

Anf. 15 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Hillevi Larssons anförande var mycket bra. Jag kan vilken dag som helst skriva under på att vi behöver en hård lagstiftning och en effektiv brottsbekämpning. Men naturligtvis måste vi också ta hand om dem som har fastnat i det träsk som narkotikamissbruk innebär. Där tror jag att vi är fullständigt överens. Det är viktigt att se alla delarna där.

Vi vill naturligtvis inte att nya personer ska bli missbrukare. Men vi ska naturligtvis se till att på bästa möjliga sätt hjälpa dem som redan är missbrukare.

Jag nämnde tidigare här att jag innan jag blev riksdagsledamot har arbetat som brottsutredare på tullkrim i Malmö och har sysslat mycket med detta. Kolleger som har varit på Lernacken har tagit större beslag av narkotika. Sedan har jag fått på mitt bord att sitta och förhöra de personer som har smugglat in ansevärliga mängder narkotika. Det är tragiskt att behöva sitta och förhöra unga personer som har kommit snett i livet och börjat använda narkotika.

Jag vill minnas en tjej som var svensk men som bodde i Oslo. Hon var 18 år gammal och hade nålstick på hela sin underarm och livnärde sig på prostitution i Oslo.

Det skär i ens själ när man sitter och hör sådant från en tjej som man vill ska ha en helt annan framtid än den hon har.

En fråga som kommer upp är: Hur effektiv är vår brottsbekämpning just när det gäller narkotikasmuggling och narkotikabrott? Ja, det är tyvärr så att vi ofta sitter och pratar med kurirer, vilka ofta är våra eländiga missbrukare, om man så säger. Det är ett hemskt ord att säga, men de är ofta illa därana. De har fått ett löfte om 10 000 kronor för att hämta en last inne på huvudbangården i Köpenhamn och så tar de den till Sverige. Frågan blir då: Hur ska vi göra? Vi kan sitta och förhöra kurirer hela tiden, men det jag och mina kolleger på tullkrim skulle vilja är att vi inte bara tar kurirerna utan på något vis också kommer åt de större fiskarna, de som faktiskt ger dem uppdraget.

Då är vi lite tillbaka vid den fråga som jag ställde till statsrådet om vilka åtgärder som man ska kunna vidta när det gäller detta. Jag vet att statsrådet Morgan Johansson i avslutningen av svaret sade att han inte är främmande för ytterligare åtgärder framöver. Jag välkomnar naturligtvis detta. Jag tycker att det är jättebra. Här behövs mer.

I och med min bakgrund skulle jag naturligtvis gärna vilja veta vilka åtgärder det är. Jag själv har funderingar kring kronvittnessystem och det som heter plea bargain på engelska. Det är alltså straffnedsättning om man hjälper våra brottsbekämpande myndigheter med avgörande information. Det är inte straffborttagning utan straffnedsättning.

Det handlar naturligtvis också om hur vi kommer åt näthandeln, som är väldigt stor. Vad vill statsrådet göra åt näthandeln, som är så svår att

bekämpa? Är det brottsprovokation vi behöver? Eller hur ska vi komma åt den mycket svåra brottsligheten på nätet?

Anf. 16 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Eftersom statsrådet inte kommenterade mitt förslag om gruppklassificering vill jag inskräpa betydelsen av att man ser över detta fastän utredningar har stupat på att de inte lyckats komma fram med förslag. Jag tror att det finns en öppning här. Det blir ett sisifyosarbete om man hela tiden ska skynda på nuvarande lagstiftning när det gäller att kriminalisera substanser för att de är narkotiska om man inte på något sätt har en verkansbaserad definition.

Det är intressant att titta på den svenska lagstiftningen när det gäller exempelvis skjutvapen, sprängmedel och till och med dopning. Där har vi en verkansbaserad ingång i fråga om att kunna kriminalisera detta. Det måste rimligen gå att få fram det också kring narkotiska preparat. Mitt ingångsvärde var som sagt att man skulle försöka hitta en lösning där man undantar de legala narkotiska substanser vi har och de substanser som vi av annan anledning inte vill ska falla inom ramen för en narkotikaklassificering för att de regleras av andra lagrum, som alkohollagen, tobakslagen och så vidare.

Detta är trots allt ett viktigt medskick i debatten till Morgan Johansson.

När det gäller straffskärpningen är jag glad både över att Anders Hansson lyfter fram detta och över att statsrådet inte är negativ till att se över det. Det finns ett utredningsförslag också. Vi vill ju inte med en straffskärpning i fråga om narkotikalagstiftningen lägga sten på bördan för de människor som redan lider under ett missbruk, utan det handlar om att låta polisen och andra myndigheter prioritera bekämpandet av den typen av brottslighet.

Det är ett missförstånd som tyvärr ofta finns. När man höjer straffvärdet gör man det också som en viktig signal: Det här accepterar vi inte. Och då är det inte missbrukarna vi inte accepterar, utan det är langarna, producenterna och de som gör grova pengar på detta, helt enkelt grova organiserade brottslingar. För att komma åt dem och minimera deras utrymme behöver vi på områden där grov organiserad brottslighet existerar, inte minst inom narkotikasfären, alltid ha ett högt straffvärde för att motivera myndigheter, inte minst de rättsvårdande myndigheterna, att beivra den typen av brottslighet.

Anf. 17 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag tycker att det är bra att debatten i dag har hamnat i att det framför allt är den organiserade brottsligheten som vi ska bekämpa med en straffskärpning. Risker är annars att det slår mot de människor som politiken syftade till att hjälpa. Syftet är ju att förebygga att människor hamnar i narkotikamissbruk, och gör de det ska de få skadelindring. Det handlar om att de ska få ett drägligare liv. Det handlar om att rädda liv. Slutmålet är såklart att de ska kunna lämna narkotikamissbruket.

Jag tror att det är viktigt att vi inte låter det gå ut över dem som redan har det väldigt svårt. Tvärtom tror jag att vi måste gå vidare på den väg som vi redan har börjat på, med behandling. Vi har till exempel

underhållsbehandling för heroinister. Forskningen visar att om man är i kontrollerad behandling ökar chanserna att man kan leva ett normalt liv, att man kan lämna prostitution och brottslighet, att man kan få ett hem och till och med arbeta och leva med sin familj. Därför tycker jag att vi måste fortsätta på den inslagna vägen och erbjuda vård och behandling till fler.

Sedan tror jag att vi måste bli bättre när det gäller överdoser. Man kan se att de har ökat under senare år. Det handlar om att rädda liv i denna situation.

Det är inte på något sätt en motsättning till att ha en restriktiv hållning till narkotika. Det är intressant att titta på hur man har gjort i Finland. Där har man lyckats kombinera en restriktiv hållning till narkotika med en human inställning till missbrukarna. Den som är beroende av narkotika har ju i första hand en beroendesjukdom och borde behandlas på det sättet, framför allt med vård. Det handlar självklart också om förebyggande arbete, så att inte fler hamnar i missbruk.

Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Först ska jag säga några ord till Hillevi Larsson, som jag tycker resonerar väldigt klokt. Det finns ingen motsättning mellan behandlingsinsatser å ena sidan och en restriktiv hållning till narkotika å andra sidan.

När jag var folkhälsominister var jag alltid väldigt tydlig med att säga att jag absolut inte var motståndare till underhållsbehandling, till exempel. Det var också jag som för nästan tio år sedan såg till att vi äntligen kunde lagreglera frågan om sprutbyte för narkomaner för att förhindra smittspridning. Det är alldeles rätt att man inte ska driva fram den här motsättningen, som man ofta gör när man sätter de här två frågorna mot varandra.

Finn Bengtsson! Jag blev lite livad när Finn Bengtsson sade att han ville vara en konstruktiv opposition. Det kan behövas, känns det som just i dessa dagar. Men samtidigt tycker jag att ditt fortsatta resonemang var väldigt konstruktivt.

Det finns vissa problem, ska jag säga. Jag hade hand om det här också tidigare – det gäller alltså narkotikaklassning. Vi försökte se till att man skulle kunna klassa större grupper av ämnen och också göra det fortare. Det visar sig att det inte bara är svårt att göra avgränsningar, utan vi har också en EU-problematik att ta hänsyn till.

Reglerna för den inre marknaden är att en vara som är godkänd i ett visst land ska vara godkänd överallt. Det innebär att vi hela tiden måste höra EU-kommissionen innan vi klassar ett nytt ämne.

Folkhälsomyndigheten har till Socialdepartementet lämnat en lista med 42 substanser som de vill få narkotikaklassade, varav den aktiva beståndsdelen i spice är en. Då kan vi använda ett snabbspår för EU-kommissionen, att de måste svara inom tio dagar, för att vi ska kunna göra det här lite snabbt.

Vi hoppas kunna få den där narkotikaklassningen under januari 2015. Det är det snabbaste vi kan göra just nu. Men den ansvariga ministern på området, som är Gabriel Wikström på Socialdepartementet, mottar säkert

gärna fler uppslag och idéer om hur man skulle kunna utveckla lagstiftningen ytterligare.

Den amerikanska vägen är inte bunden av EU-systemet på samma sätt, men det kan säkert ändå finnas idéer där som kan utvecklas.

Anders Hansson talade om ytterligare åtgärder. Han nämnde bland annat kronvittnen. Ja, det har funnits i det socialdemokratiska kriminalpolitiska programmet under ett antal år. Jag avser att gå vidare med det.

Inom kort går vi vidare med ett förslag som handlar om att man ska kunna sätta ned straffet om en person medverkar till att klara upp sin egen kriminalitet, det han eller hon själv gjort. Det är ett första steg utifrån den utredning som den tidigare regeringen tillsatte. Jag hoppas att vi ganska snart ska kunna klara ut det och kunna gå till riksdagen med ett sådant lagförslag.

Till detta kommer frågan: Ska domstolen kunna sätta ned straffet ifall personen också berättar vad andra har gjort? I så fall behöver vi en ny utredning som tittar på det. Jag är inte alls främmande för det. Tvärtom har jag drivit just den frågan under ett antal år. Jag tror att vi behöver agera på ett sådant sätt. Det skulle kunna vara bra för att på ett mer effektivt sätt än tidigare nysta upp de gäng som håller på med detta.

Allra sist vill jag säga att om vi ska leta efter förebyggande insatser är det som vi nu gör på arbetsmarknadspolitikens område viktigt, 90-dagarsgarantin för ungdomar. Att se till att unga människor snabbt kommer i arbete är nog den bästa brottsförebyggande insats vi kan göra.

Anf. 19 ANDERS HANSSON (M):

Herr talman! Det känns bra att Morgan Johansson vill gå vidare med frågan om kronvittnen. Också Alliansen har drivit frågan om plea bargaining, kronvittnen. Vi tycker att det vore ett bra sätt att komma åt inte minst den organiserade brottsligheten. Jag skulle vilja säga att det är en nödvändighet. Vi kommer inte längre om vi inte får lov att ge ett incitament till kurirerna, så att man vet vem som i sin tur gav dem deras uppdrag. Det som statsrådet säger gläder mig, och jag ska naturligtvis hålla ögonen öppna när han kommer med förslag till lagstiftning i den här frågan.

Det som kanske också bör tas med är, som jag tidigare nämnt, de myndigheter som arbetar med narkotikabekämpning. Då tänker jag på polisen och Tullverket. Åtminstone vid Tullverket har vi ett bekymmer, och jag vill göra det som ett medskick till statsrådet. Vi har nämligen framför oss en stor pensionskull och behöver därför ny personal när den gamla slutar. De mycket goda erfarenheter som de som under lång tid arbetat vid Tullverket skaffat sig måste föras vidare till den yngre generationen. Dessutom ser jag gärna att Morgan Johansson tillser att våra brottsbekämpande myndigheter får mer pengar.

Jag frågade Morgan Johansson lite grann om näthandeln. Jag förstår att det var mycket som skulle rymmas i ett svar, och därför ställer jag frågan lite ödmjukt igen: Hur gör vi för att komma till rätta med den näthandel som finns på narkotikaområdet?

Herr talman! Jag får nog återkomma till den diskussionen i en särskild interpellationsdebatt, för det kräver ett särskilt underlag. Jag är naturligtvis beredd att ta initiativ till att på ett tidigt stadium och på ett mer effektivt sätt upptäcka det som kommer in till Sverige, men jag kan i dagsläget inte säga precis hur vi ska göra. Det får vi återkomma till. Vi har bara suttit vid makten i två månader, och alla problem kan inte lösas på en och samma gång. Jag återkommer gärna till riksdagen och redovisar vad vi gör i den delen.

Jag har i dag sagt att vi, när det gäller straffskärpningsdelen, har ett positivt remissutfall. Vi bereder förslagen vidare. Vi ska komma ihåg att de tar sikte på dem som organiserar den här kriminaliteten. Det är alltså inte den enskilde missbrukaren vi egentligen talar om, utan det är "hajarna" i verksamheten vi tar sikte på. Både åklagarsidan och advokatsidan sluter upp bakom förslagen. De har gjorts som en respons på att Högsta domstolen för några år sedan gjorde en omtolkning av hur målen ska bedömas. Det verkar som om utredningen har landat ganska bra.

Med det sagt vill jag betona att vi ännu inte är färdiga med beredningen. Den fortsätter, och jag återkommer till riksdagen så fort det är möjligt.

Jag vill gärna gå vidare med frågan om kronvittnen, att domstolen ska kunna sänka straffet om man också berättar vad andra har gjort. Vi har några exempel på det – både Norge och Danmark har sådana system – och jag är mycket intresserad av att gå vidare med det. Det är två pusselbitar som rör mitt område. När det gäller det förebyggande arbetet och missbruksvården har andra ministrar ansvaret, och jag ska därför inte överträda mina befogenheter mer än vad jag kanske redan har gjort.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:83 om höjda arbetsgivaravgifter som leder till lägre löner

Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Maria Malmer Stenergård har frågat mig varför jag och regeringen vill sänka ungdomars löner genom att höja arbetsgivaravgifterna.

Efter den borgerliga regeringens mandatperioder ser vi stora underskott i statens finanser samt en hög arbetslöshet. De stora skattesänkningar som den borgerliga regeringen genomfört i syfte att öka sysselsättningen och sänka arbetslösheten har helt enkelt inte fått avsedd effekt. Regeringen tror på andra jobbskapande åtgärder än sänkta skatter. För att genomföra angelägna satsningar som syftar till att öka sysselsättningen och minska arbetslösheten krävs att vi höjer skatten.

De nedsatta socialavgifterna för unga är en ineffektiv åtgärd, som enligt en rapport från IFAU, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, inte har haft någon sysselsättningseffekt

över huvud taget för grupper av unga med svag anknytning till arbetsmarknaden.

Det finns ingen tydlig grund för Maria Malmer Stenergards påstående att ett slopande av nedsättningen kommer att medföra lägre löner för just ungdomar. I rapporten från IFAU visar man att nedsättningen inte medförde någon betydande relativ ökning av de ungas löner, varför det inte är troligt att ett slopande av nedsättningen skulle medföra lägre löner.

Anf. 22 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Tack, finansministern, för svaret, även om det är ett svar som gör mig lite konfunderad!

Alliansens arbetslinje skapade förutsättningar för att jobben i Sverige skulle kunna växa. Det gjorde de också. Många olika reformer lade grunden för det, och en av dem var den sänkta arbetsgivaravgiften för unga. Ungdomsarbetslösheten är en stor samhällsutmaning. Det skriver även regeringen i sin budgetproposition. Arbetslösheten bland ungdomar är betydligt högre än i andra ålderskategorier.

Vi har inte särskilt stor lönespridning i Sverige. Vi har höga ingångslöner. Det innebär att det är nästan lika dyrt att anställa en person som inte har någon arbetslivserfarenhet som att anställa någon som har lite arbetslivserfarenhet. Det gör det svårare för unga att få sitt första jobb. För att ge unga större möjligheter att få in en fot på arbetsmarknaden valde alliansregeringen att göra det billigare att anställa unga. Nu vill finansministern alltså göra det dyrare.

Remissinstanser som representerar stora ungdomsarbetsgivare, såsom Visita, Almega och bemanningsföretagen, har avstyrkt förslaget och framhållit att det skulle få negativa sysselsättningseffekter för unga. Det är klart att de säger så, för de vill såklart ha lägre kostnader, kan man då invända. Ja, men också de oberoende remissinstanserna har allvarliga synpunkter.

Konjunkturinstitutet menar att sänkta kostnader för att anställa unga just ökar arbetsgivarnas drivkrafter att anställa ungdomar med svag förankring på arbetsmarknaden. Och drivkrafter spelar som bekant roll. Tillväxtverket tror att förslaget kan komma att få negativa konsekvenser för främst företag i restaurangbranschen och övrig besöksnäring. Det, herr talman, är branscher i vilka unga, kvinnor och personer med utländsk bakgrund ofta driver företag.

När man anställer någon ska man betala den personens lön, men man ska också betala de sociala avgifterna. När arbetsgivaren lägger sin budget måste han räkna med hela kostnaden. När den ena delen av kostnaden, i det här fallet de sociala avgifterna, ökar ordentligt måste man antingen sänka den andra delen eller kanske helt avstå från att anställa.

Det finns en påtaglig risk att lönerna sänks när socialavgifterna höjs. Nu citerar jag det som regeringen själv har skrivit i sin konsekvensanalys i budgetpropositionen: ”På kort sikt antas en del av det ökade socialavgiftsuttaget övervältras på lönerna. Den del av förändringen som inte övervältras på lönerna leder till lägre vinster för företagen. På längre sikt antas det ökade socialavgiftsuttaget övervältras på lönekostnaderna i form av lägre löner för hela löntagarkollektivet.”

Det är alltså vad regeringen har skrivit i sin egen budgetproposition. Det var mot den bakgrunden som jag frågade finansministern varför regeringen vill riskera att sänka ungas löner genom att höja arbetsgivaravgifterna.

I sitt svar till mig säger nu finansministern: "Det finns ingen tydlig grund för Maria Malmer Stenergards påstående att ett slopande av nedsättningen kommer att medföra lägre löner för just ungdomar." Men det är inte mitt påstående, utan regeringens eget. Därför vill jag nu ha svar på min fråga. Varför vill regeringen sänka ungdomars löner genom att höja arbetsgivaravgifterna? Om finansministern vidhåller att det inte kommer att bli så vill jag gärna veta vad det är mer i regeringens konsekvensanalys som inte stämmer.

Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag skulle ha väldigt svårt att stå här och argumentera för att ta bort denna nedsättning av sociala avgifter om den hade haft väldigt bra effekter på arbetslösheten för ungdomar. Men tyvärr har vi inte sett att arbetslösheten bland ungdomar sjunkit i den utsträckning som jag tror att de allra flesta av oss önskar och hoppas. Vi ser framför allt att långtidsarbetslösheten bland ungdomar är förskräckande hög, framför allt bland ungdomar som inte har gymnasieutbildning.

Eftersom vi har ont om pengar i de offentliga finanserna gäller det att använda våra resurser på det allra mest effektiva sätt. Det här är en åtgärd som bevisligen efter många år inte haft avsedd effekt och som också är kritiserad av en i det närmaste enig ekonomkår i Sverige. Konjunkturinstitutet, Finanspolitiska rådet, IFAU och Riksrevisionen menar att det är en dyr och ineffektiv åtgärd. Därför vill regeringen i stället satsa våra gemensamma resurser på effektivare åtgärder som verkligen hjälper och stöder de ungdomar som behöver stöd för att komma in på arbetsmarknaden.

Anledningen till att åtgärden är så dyr och ineffektiv är att den utgår från att alla ungdomar är likadana och behöver samma stöd. Men så ser det inte ut. Vi är alla olika människor som behöver olika former av stöd. I stället för att ge samma stöd till alla ungdomar avser regeringen att ge stöd till de ungdomar som behöver det.

Det handlar framför allt om de ungdomar som i dag har väldigt svårt att ta sig in på arbetsmarknaden för att de inte har gymnasieutbildning. Vi vill se ett utbildningskontrakt som stöder just de ungdomarna, så att de till exempel kan kombinera utbildning och arbete på ett sätt som gör att de får tillbaka studiemotivationen. Det är ungdomar som inte har haft så väldigt positiva upplevelser under skolgången och som behöver lite extrapuffar för att vilja ta sig tillbaka till skolorbänken. I de kommuner som har prövat modellen med arbete som utgår från ungdomarnas intresse kombinerat med studier har den haft väldigt fin effekt. Det tror jag är ett mycket effektivare och bättre stöd för ungdomarna för att de ska kunna ta sig in i arbetslivet över huvud taget men också kunna få en bra lön.

Det är likadant för de ungdomar som i dag sitter långtidsarbetslösa månad ut och månad in. Regeringen menar att det är bättre att man får chans att arbeta. Därför vill vi lägga offentliga resurser på att långtidsarbetslösa ungdomar i stället ska få möjlighet att jobba. Det är klart att det är ett bättre sätt att använda pengarna: att lägga resurser på att se till att långtidsarbetslösa ungdomar får jobba i stället för att lägga resurser på att sänka arbetsgivaravgifter för ungdomar som skulle ha haft jobb i alla fall.

Den tidigare regeringen visade också att det här är väldigt ineffektivt. Det kom ett förslag om att ta bort nedsättningen av arbetsgivaravgiften för 25-åringar. Den tidigare regeringen gjorde själv bedömningen att det inte skulle ha några sysselsättningseffekter över huvud taget.

Maria Malmer Stenergard ställde en konkret fråga om varför detta inte skulle påverka just ungdomars arbete. Det är precis som det står i budgetpropositionen – Maria Malmer Stenergard läste ur den själv: ”På längre sikt antas, av skäl som beskrivs ovan, hela det ökade socialavgiftsuttaget övervältras på lönekostnaderna i form av lägre löner för hela löntagarkollektivet (inte enbart de som påverkas av förändringen).”

Anf. 24 MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr talman! Ja, högre kostnader drabbar löntagarkollektivet. Men de som drabbas hårdast är de som främst har unga anställda. Då drabbar det också dem som jobbar på den arbetsplatsen, det vill säga unga. Man kan ta restauranger, föreningar och callcenter som exempel. Mot dem skulle detta slå väldigt hårt. Har finansministern funderat på effekterna för de här företagen? De är väldigt viktiga pusselbitar i arbetet med att komma till rätta med ungdomsarbetslösheten.

Finansministern tror sig ha andra lösningar än Alliansen på hur man ska komma till rätta med ungdomsarbetslösheten. Ett förslag som har marknadsförts intensivt är detta med traineejobb. Traineejobb brukar syfta till att den nyanställda ska kunna gå runt på olika funktioner i en organisation för att snabbt växa i sin befattning. Det är inte ett sådant traineearbete som Socialdemokraterna har tänkt sig. Deras förslag handlar inte om varaktig anställning av ungdomar, utan om ettårig praktiktjänst inom välfärden.

Problemet är att man inom välfärdssektorn är överens om att dessa traineetjänster inte passar. Det sista de behöver är okvalificerad personal. Man kan inte använda sjukvården som en arbetsmarknadsregulator – det är inte det vården är till för, utan det är en kunskapsbaserad bransch,

säger ordföranden för Vårdförbundet. Man riskerar att lämpa över ansvaret på en verksamhet som redan i dag går på knäna, säger Lärarförbundet. Efter ett års praktik som varvats med endast ett par månaders studier är risken att den unge åter släpps ut till arbetslöshet. Den risken menar i alla fall Sveriges Kommuner och Landsting är påtaglig. Snacka om otrygg anställning!

Med den nya regeringen följer nu nya tider. Nu ska vi inte låta företagen växa, utan låta staten växa inom sektorer som staten själv pekar ut, trots att arbetsgivarna själva inte tror på regeringens åtgärder.

Finansministern menar att alliansregeringens nedsättning av arbetsgivaravgiften för unga har varit ineffektiv. Hon menar att man genom den åtgärden subventionerar arbetsgivare som ändå skulle ha anställt unga. Problemet är att hon jämför med riktigt goda tider. Vi måste jämföra med hur andra länder klarat sig under motsvarande period, som var en period av ekonomisk kris. Då ser vi att Sverige på sju år gått från att vara ett av EU-länderna med högst ungdomsarbetslöshet, på plats 22 av 28, till att förra året hamna på plats 14.

De småföretagare som jag träffat på gatorna i Kristianstad, Simrishamn, Bjärnum och Ängelholm håller inte heller med finansministern. Många har berättat för mig att de nu äntligen, tack vare de minskade kostnaderna, har kunnat anställa någon som kan avlasta dem. Många företag har inte så stora marginaler. För dem gör 40 000 kronor i minskade kostnader väldigt stor skillnad.

Ett problem med regeringens konsekvensanalys är att man förutsätter att alla de jobb som finns i dag kommer att vara kvar. Jag saknar helt en beräkning av risken för att en del jobb försvinner samt de kostnader som det innebär för samhället. Flera företagare som jag har träffat menar att de minskade kostnaderna för att anställa har gjort att de kunnat anställa över huvud taget. Annars skulle de jobba dessa extra timmar själva i stället för att ta in ny arbetskraft. Och för dem med många unga anställda kan konsekvenserna alltså bli förödande.

I en nyligen publicerad rapport från Handels Utredningsinstitut pekar forskarna på att de negativa jobbeffekterna av att kraftigt öka kostnaderna är större än de resultat som hittills kommit av reformen. Det är lättare att höja löner tack vare en minskad arbetsgivaravgift än att sedan sänka lönerna när arbetsgivaravgiften ökar. Om inte lönerna kan sänkas, vilket som bekant inte är helt lätt i Sverige, måste företagen minska sina kostnader på annat sätt. Man kanske måste säga upp anställda, och då är det de unga som får gå först. Jag vill fråga finansministern hur det kommer sig att man inte alls har beaktat den risken i konsekvensanalysen.

Ett ytterligare problem som en del remissinstanser har påtalat är risken att svarta anställningar ökar. I budgeten skriver regeringen att det är angeläget att komma till rätta med svartarbete men att det inte kan användas som ett argument för lägre skattetryck. Har finansministern funderat närmare på riskerna att svartarbetet ökar när det blir dyrare att anställa?

Anf. 25 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Moderaterna känner tungt sitt stora misslyckande när det gäller jobben. 260 000 arbetslösa blev över 400 000. Tyngden i

arbetslösheten tryckte mot de långtidsarbetslösa och mot de unga. Det var ett stort misslyckande i den fråga där Moderaterna hade sina viktigaste vallöften såväl 2010 som 2014. Man misslyckades för att man inte kunde hantverket och metodiken för att åstadkomma en lägre arbetslöshet. Detta visas inte minst av den fråga som Maria Malmer Stenergard har inbjudit till diskussion om i dag, nämligen nedsättningen av arbetsgivaravgiften för unga under 25 år.

Anta att vi har en kommun med mycket hög arbetslöshet och få ungdomar i arbete, säg Bromölla, som ligger i närheten av de trakter som Maria Malmer Stenergard verkar vistas i. Det är en trevlig bygd. Så tar vi en annan kommun. Det kan vara Danderyd, som kanske har full sysselsättning för de unga. Kommunen med de många arbetslösa ungdomarna erhåller en skärv, medan vi öser resurser över den kommun som har många i sysselsättning.

Det är slöseriet. Man riktar inte resurserna till dem som är utanför arbetsmarknaden. Resurserna går till dem som är inne på arbetsmarknaden. Det är där den stora kritiken har varit från alla håll.

Om jag äger en kiosk eller en bilverkstad och har en 23-åring anställd är väl jag glad å min kassas vägnar för att arbetsgivaravgiften är lägre. Men jag kanske hade varit gladare om någon hade kommit dit och velat reparera bilen eller köpt korv och tidningar i kiosken. Det är väl kunderna och den ekonomiska aktiviteten som är det väsentligaste.

Det är ändå lite rörande att höra Moderaterna verbalt nästan slå ett slag för en rimlig lönepolitik. Det gäller hotet om sänkta löner för de unga om man höjer arbetsgivaravgiften. Vi har under de tidigare fyra åren hört här i kammaren och i finansplaner gång på gång att den ekonomiska politikens inriktning är att ta ned lönerna bland annat genom de så kallade jobbskatteavdragen, som ledde till andra effekter i samhället. De minskade inte arbetslösheten. Men de rev upp stora hål i välfärdens finansiering, och det ökade de ekonomiska orättvisorna. Det är ni som gång på gång har talat om och repeterat att man måste sänka lönekostnaderna. Därför har ni använt instrument som nedsatt arbetsgivaravgift och sänkt restaurangmoms. Det har varit slösaktiga åtgärder som inte har gett någon verkan.

Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Det vore, precis som Peter Persson sa, bra för ekonomin ifall fler hade råd att gå till kiosken och köpa korven. Det var just därför som alliansregeringen kraftigt sänkte inkomstskatterna. Det är trevligt att Peter Persson nu öppnar dörren för att också stimulera ekonomin på det sättet.

Men Peter Persson är sin vana trogen att fullständigt negligera verkligheten. Sverige har haft den starkaste jobbtillväxten i hela västvärlden. Det får Peter Persson till att vi har ett jobbmisslyckande. Under de senaste 30 åren har det skapats en halv miljon nya jobb. Av dem skapades 300 000, mer än två tredjedelar, nästan 75 procent, under de senaste åtta åren under alliansregeringen. Det var för att vi gjorde det lönsamt för människor att arbeta.

Om man ska gå tillbaka till själva grundfrågan som interpellationen handlar om fungerar arbetsgivaravgifterna på det sättet att om man sänker dem får arbetsgivarna mer ekonomiskt utrymme. Generellt sett

brukar det öka vinsterna i företagen. När man får ökade vinster i företagen ställer fackföreningarna större krav att också få en liten del av kakan, och det driver upp lönerna.

Prot. 2014/15:30
2 december

Det kan vara trevligt för alla. Man kan tänka att det är win-win. Men det finns också en risk för att det skapar inflation. Vi har under den tid då vi i Alliansen styrde gjort bedömningen att det var viktigt att sänka arbetsgivaravgifterna eftersom vi har väldigt höga lönekostnader. Det är skillnad på höga löner och hög lönekostnad. Vi har höga skatter på arbete i det här landet. Därför gjorde vi en rad lättnader under den tid vi satt vid makten. Nu gör man det motsatta. Nu ska man höja arbetsgivaravgifterna. Det får den omvända effekten. Företagen får mindre pengar i kassakistan, och då får fackföreningarna mindre utrymme att kräva högre löner.

Det är rätt intressant att finansministern för bara fem minuter sedan stod här i talarstolen, och det står också i hennes egen budgetproposition, och erkände att effekterna av den politik man nu för kommer, och jag citerar Magdalena Andersson, "att minska lönekollektivets löner".

Vi har en regering som medvetet i budgetpropositionen och i talarstolen står och erkänner att man för en politik för att sänka lönerna inte bara för ungdomarna utan för alla. Magdalena Andersson sa det själv för fem minuter sedan. Vi har en lönesänkarregering.

Det är intressant vad som är en mest effektiv åtgärd. Regeringen höjer skatterna med 23 miljarder i budgeten och satsar en del på välfärden. Det ska man ge regeringen. Men det gör vi i Alliansen också i vår budget. Det som regeringen satsar på som Alliansen inte satsar på är den så kallade 90-dagarsgarantin.

Vi har tidigare haft 90-dagarsgarantin. Den införde regeringen Persson. Den avvecklade regeringen Persson därför att den visade sig vara fullständigt ineffektiv. Det var Ylva Johansson som införde den, avvecklade den och nu ska införa den igen. Är det en effektiv åtgärd, Magdalena Andersson?

Är det en effektiv åtgärd att införa plusjobben – förlåt, ni kallar dem extrajobb nu för tiden? De har också testats. De gav ingen effekt. Nu testas ni traineejobb. Det kommer heller inte att ha någon effekt eftersom det inte är riktiga jobb utan låtsasjobb. Sedan kommer ert paradnummer: höjda bidrag, så att det inte lönar sig att arbeta. Det är den effektiva socialdemokratiska politiken.

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag hör att Moderaterna är väldigt skeptiska till traineejobben. Jag har lite svårt att förstå varför moderater tycker att det är så viktigt att ungdomar går långtidsarbetslösa i stället för att jobba. Det är alternativet. Detta är för ungdomar som går arbetslösa månad in och månad ut. Moderaterna verkar tycka att det är mycket bättre att gå långtidsarbetslös än att jobba.

Vad gäller 90-dagarsgarantin har vi lärt oss av de erfarenheter man hade från tidigare garantier. Vi har dragit lärdom av det och har därför utformat det på ett helt annat sätt. Utbildningskontraktet är ett helt nytt instrument som aldrig har funnits tidigare i Sverige. Det finns däremot i Danmark där man är väldigt nöjd med den åtgärden. Det är viktigt för de ungdomar som inte har gymnasieutbildning att de får gymnasieutbildning. Det är något helt nytt.

Traineejobben är också någonting helt nytt. Vi använder de yrkesintroduktionsavtal som finns på arbetsmarknaden och som bland

annat finns mellan SKL och Kommunal. De arbetstagare som berörs av traineejobben är Kommunals arbetstagare, och Kommunal tycker att det är bra. De gillar traineejobben och tycker att det är bra att på så sätt få kolleger och underlätta den generationsväxling som kommer att ske inom till exempel äldreomsorgen.

Kommunal tycker att det är bra. Vi använder de yrkesintroduktionsavtal som finns och som även den tidigare borgerliga regeringen tyckte var jättebra. Ett av deras flaggskepp i Almedalen 2013, om jag inte minns fel, var just yrkesintroduktionsavtalen och YA-jobben som skulle lösa hela ungdomsarbetslösheten. Man ville också lägga in en subvention för YA-jobben. Det var jättebra och skulle lösa hela frågan.

När regeringen nu säger: Vi tycker också att YA-jobben är jättebra, men vi vill lägga på en större subvention, är det plötsligt det sämsta som någonsin hänt och något som man ska kämpa med näbbar och klor mot för att det inte ska bli verklighet. Varför då? Varför är det bra att YA-jobben betalas av kommuner och landsting enligt avtalen, men om staten går in med subvention är det dåligt? I er modell av YA-jobb som betalas av kommuner och landsting går staten in med en viss subvention i form av handledning. Nu föreslår vi en större subvention, och då är det fel. Det framstår som helt ologiskt.

Vi tycker att det är bra att ungdomar får möjlighet att arbeta i stället för att gå långtidsarbetslösa. Frågan till Moderaterna är: Hur kan ni vara nöjda när så många ungdomar går arbetslösa månad ut och månad in? Hur kan ni hålla fast vid er gamla politik som uppenbarligen inte har fungerat? Är det inte dags att se att det inte fungerar och i stället pröva någonting nytt? Återigen: Varför är YA-jobben rätt när ni talar om dem men fel när vi talar om dem?

Anf. 28 MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr talman! Det är verkligen nya tider, Peter Persson. Ni skriver i budgetpropositionen att ni kommer att sänka lönerna. Sa ni verkligen det i valrörelsen till era väljare?

Peter Persson behöver absolut inte bekymra sig för vare sig Bromölla eller Danderyds kommuner, för de blir kompenserade för arbetsgivaravgifterna till skillnad från de privata företagen.

När jag tittade på morgon-tv i samband med att regeringen presenterade sin budget verkade lösningen på ungdomsarbetslösheten väldigt enkel för Magdalena Andersson. Hon talade om två knappar, och om man trycker på knappen för regeringens budgetförslag kommer hela problematiken bara att försvinna.

För att vi ska kunna hantera hela problemet på ett bra sätt och om vi ska kunna föra en seriös debatt måste vi börja med att tillsammans konstatera att ungdomsarbetslösheten är en stor utmaning och att det inte finns några quick fixes. Frågan är snarare: Vilka possible fixes finns?

Alliansregeringen resonerade som så att om det blev billigare att anställa yngre personer skulle det kunna leda till att fler valde att anställa unga, men kanske också till att fler valde att anställa över huvud taget – och då företrädesvis unga eller personer över 65 år, som också är billigare att anställa än så länge.

Herr talman! Jobben blev fler tack vare Alliansens jobbpolitik. Det var i en tid då krisen slog hårt och då andra jämförbara länder inte förmådde producera några nya jobb.

Finansministern! Jag är inte nöjd. Under slutet av den förra mandatperioden kunde vi se att flera av dem som hade stått långt ifrån arbetsmarknaden – unga och långtidsarbetslösa – fick jobb. Med den rödgröna regeringens förslag om ökade kostnader riskerar vi nu att denna trend vänder tillbaka.

Jag är precis som många remissinstanser övertygad om att om det blir dyrare att anställa får också färre jobb. Vi får inte reducera ungdomsarbetslösheten till ett politiskt slagträ. Den förtjänar en seriös behandling. Då måste vi konstatera att det inte finns några quick fixes. Vi måste låta reformer ta tid; bara så kan de riktiga jobben växa.

När vi nu ser en positiv utveckling – varför riskera att vända den?

Anf. 29 PETER PERSSON (S):

Herr talman! Det intressanta för den som är arbetslös handlar inte om en graf eller statistik över tiden över hur många som har fått jobb. Det handlar om att han eller hon är arbetslös.

Ni moderater borde kunna erkänna att 260 000 arbetslösa blev 400 000 när ni regerade. Det är den ekonomiska och sociala plåga som varje arbetslös utsätts för som är det intressanta. Det är den enda rimliga statistiken att utgå ifrån när det gäller att driva en ekonomisk politik för full sysselsättning. Det handlar om hur många som fortfarande är arbetslösa.

Detta är ert stora misslyckande. Jag förstår att Maria Malmer Stenergard missuppfattade mig. Vad jag sa var följande: Den kommun som har en mycket hög ungdomsarbetslöshet, som Bromölla, kommer inte i åtnjutande av ett stöd som går till dem som är i sysselsättning. Det går till den kommun som har de flesta av sina ungdomar i arbete. Däri ligger det djupt slösaktiga. När ni talar om arbetsmarknadspolitik som håller på att trimmas in och prövas, som traineejobb, och säger att det inte kommer att fungera säger jag bara: Vad lärde ni er av fas 3? Fick ni någon kunskap som ni bär med er när det gäller att formulera politik i framtiden? Ni var helt låsta och fixerade vid passiv förvaring av allt fler arbetslösa. Det var och är ert stora misslyckande.

Anf. 30 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! När det gäller arbetslösheten står Peter Persson här i talarstolen och säger att det var 260 000 arbetslösa år 2006 och att det nu är 400 000 arbetslösa. Vi har fört den här debatten i åtta år, och jag är rädd för att vi kommer att få föra den i minst åtta år till. Det som Göran Persson gjorde var att han förtidspensionerade bort människor. Han såg till att sopa undan människor under mattan så att de inte syntes i statistiken. Då såg det fint ut, och han kunde stå och säga: Titta så låg arbetslösheten är!

150 000 människor som var förtidspensionerade under Göran Perssons tid förde vi tillbaka på arbetsmarknaden. Det är klart att det kommer att synas i statistiken. Men vi var mer besjälade av att hjälpa människor tillbaka till ett jobb än av att vi skulle kunna stå här och skryta om låg arbetslöshet. Det intressanta är egentligen inte arbetslösheten,

utan det intressanta är hur många människor som står utanför totalt sett oavsett om de är arbetslösa, förtidspensionerade eller sjukskrivna eller om de lever på försörjningsstöd. Det är detta Peter Persson inte tycks ta till sig och som Socialdemokraterna inte har tagit till sig under de senaste tio åren.

Jag är orolig för att vi kommer att vara fast i diskussionen i tio år till. Om man tittar på budgeten ser man att den post under denna mandatperiod som Socialdemokraterna och Miljöpartiet har satsat mest pengar på är en post som man kallar för beräkningstekniska justeringar och som man inte kan förklara vad det är. Jag har frågat Magdalena Andersson vad det är för något, men hon har inte svarat på det utan har skjutit interpellationen på framtiden.

Det handlar om att man ska återföra människor till förtidspension. Man ska få människor som är arbetslösa att bli förtidspensionerade eller sjukskrivna och på så sätt lämna arbetsmarknaden så att det ser fint ut i statistiken och så att arbetslösheten blir låg.

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte fantiserar fritt. Det kommer att gå till tillväxtskapande reformer.

Jag noterar att ingen svarar på varför det är bra med YA-jobb när det är Moderaterna som står bakom dem och varför YA-jobb är dåliga när det är socialdemokrater som föreslår dem tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Det är precis den modell som vi föreslår att man ska använda, dock med en högre subventionsgrad än vad den tidigare borgerliga regeringen föreslog och var väldigt entusiastisk över.

Poängen är just att långtidsarbetslösa ungdomar inte ska sitta hemma i tv-soffan månad ut och månad in och spela tv-spel, utan få möjlighet att komma ut i arbetslivet, utföra riktiga arbetsuppgifter och kombinera det med utbildning. Om man har fått en chans att visa vad man går för på arbetet har man naturligtvis också större möjligheter att sedan komma in på den ordinarie arbetsmarknaden.

Hela poängen med YA-avtalen är att man ska utföra riktiga arbetsuppgifter. Det är ett anställningsförhållande mellan arbetsgivaren och arbetstagaren. Man har en kvalitetskontroll. Det är arbetsgivaren som anställer ungdomarna, sorterar och gallrar och ser till att det är personer som är lämpliga för arbetsuppgifterna. De får utföra riktiga arbetsuppgifter, och det kombineras dessutom med en utbildning.

Detta tycker Moderaterna plötsligt är jättedåligt. Jag har svårt att förstå varför man tycker att det är bättre att ungdomar går långtidsarbetslösa än att de får utföra riktiga arbetsuppgifter och kombinera det med en utbildning. Min bedömning är att de har mycket större chanser att komma in på arbetsmarknaden efter detta. Därför är traineejobben en central del av regeringens politik för att få fler ungdomar i arbete och få ned inte minst långtidsarbetslösheten bland ungdomar.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:116 om hot från vägslitageavgift mot den förnybara energin

Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Rickard Nordin har frågat klimat- och miljöministern samt vice statsministern hur ministern ser på att vägslitageskatten kan medföra en negativ klimatpåverkan om uttaget av förnybara bränslen från skogen minskar. Han har också frågat hur stor minskning av klimatnyttorna vi enligt ministern kan räkna med per procent olönsam skogsråvara till följd av vägslitageavgiften och vad ministern avser att göra för att en kommande vägslitageskatt inte ska motverka användningen av förnybara bränslen från skogen. Han har dessutom frågat om det finns andra områden som ministern ser kan motverka de negativa effekterna av vägslitageavgiften på uttaget av förnybara bränslen från skogen, exempelvis längre fordon. Interpellationen har överlämnats till mig.

Som jag har sagt i svar på tidigare interpellationer är skogsnäringen en av Sveriges viktigaste basnäringar, med stor potential att skapa jobb och tillväxt. Skogen utgör också en viktig källa till förnybar råvara för energi. Genom ett nationellt skogsprogram prioriterar regeringen innovation och satsningar på nya produkter från skogens hela värdekedja för att motverka klimatförändringar och öka sysselsättning och tillväxt i hela Sverige.

Jag har också tidigare framfört att regeringen föreslår kraftiga satsningar på den statliga transportinfrastrukturen under mandatperioden. I budgetpropositionen för 2015 föreslår regeringen att det bör tillsättas en utredning om hur en avståndsbaserad vägslitageskatt kan utformas. Genom en sådan skatt är det möjligt att i högre grad internalisera lastbilstrafikens kostnader för samhällsekonomin vilket kan bidra till ett mer effektivt utnyttjande av infrastrukturen. En effekt av detta kan vara att vissa långväga godstransporter flyttas från lastbil till tåg och sjöfart. Skatten bedöms även kunna öka möjligheterna till styrning mot mer miljöanpassade fordon på de svenska vägarna.

Effekten av en vägslitageskatt beror också på hur intäkterna från skatten används. Medel motsvarande intäkterna från skatten ska användas för att stärka transportsystemet.

Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att ta fram direktiv till utredningen. Hur skatten ska utformas närmare kommer att ingå i utredningens uppdrag att analysera, liksom vilka konsekvenser den föreslagna skatten får för olika sektorer och regioner. Jag är inte beredd att föregripa den kommande utredningens arbete.

Anf. 33 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret, eller kanske för bristen på svar. Ministern kanske vill veta vilka frågor jag ställde? Jag ställde nämligen fyra frågor till klimat- och miljöministern som överlämnade dem till finansministern. Det kanske berodde på att frågorna var ganska besvärande.

Forskningsinstitutet Skogforsk har gjort en ny studie. Den har inte släppts än, men de har berättat en hel del av resultatet som handlar om just kilometerskatten eller den avståndsbaserade vägslitageskatten som

den nya regeringen väljer att kalla det hela. Resultatet visar på tydliga slutsatser om att ungefär 10 procent av de primära skogsbränslena blir olönsamma att använda. Det är en enorm potential som går förlorad. Det är potential som vi i Centerpartiet skulle vilja använda till att ställa om fordonsflottan till mer förnybara bränslen. Vi vill använda dem till att värma hus, såväl i form av fjärrvärme som pellets, ved och andra saker. Vi vill använda bränslena för att få bort den direktverkande elen och oljan samt många andra saker som kan göra stor miljönytta om vi använder de här bränslena.

Finansministern hänvisar bara till att de pengar som man får in ska användas till att stärka transportinfrastrukturen. Det motverkar inte det faktumet att skogsindustrin och de förnybara bränslena i skogen kommer att få ökade kostnader. Kostnaderna för dem minskar inte för att man stärker transportinfrastrukturen. Det är inte där som vi har mer tåg och sjöfart. De transportslagen finns inte i skogen.

Ministern säger också, vilket jag tycker är bra, att regeringen avser att satsa på skogsindustrin. Det är en industri som har potential och där vi i Centerpartiet ser att det finns mycket att göra.

Jag vill ändå fråga ministern igen: Hur ser ministern på att vägslitageskatten kan medföra negativ klimatpåverkan om uttaget av förnybara bränslen från skogen minskar? Det är en tydlig miljöeffekt som den här skatten riskerar att ha. Det vill jag gärna ha svar på från ministern.

Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! På Rickard Nordin låter det som att skatten redan finns. Men utredningen är inte ens tillsatt än, och direktiven till utredningen håller just på att skrivas. Rickard Nordin hänvisar till uträkningar som om skatten redan finns. Men det är naturligtvis hypotetiska uträkningar eftersom skatten inte ens finns och inte ens är utredd. Utredningen har inte tillsatts eftersom direktiven till utredningen ännu inte är skrivna. Alltså är detta kanske att gå händelserna lite i förväg.

Det som Rickard Nordin lyfter fram är naturligtvis en oerhört viktig aspekt, och man bör ha den med sig i utredningen. Jag tycker att det är viktigt att utredningen tittar på den aspekten.

Jag har märkt att vägslitageskatten väcker en hel del oro här i riksdagens talarstol men även ute i landet, både hos näringen och hos politiker, inte minst från den norra delen av Sverige. Det är viktigt att regeringen tar den oron på allvar och under utredningens arbete därför för en nära dialog både med de näringar som kan komma att påverkas av skatten och med andra företag eller politiker och andra som känner oro inför den här skatten.

Det är inte heller så att de intäkter som kommer från vägslitageskatt inte alls påverkar skogsindustrin. Tanken är nämligen att en del av intäkterna ska gå till bärighetsåtgärder och tjälsäkring som är centrala för skogsindustrin. Skogsindustrin har också själv räknat på att den bristande kvaliteten i transportinfrastrukturen, inklusive vägnätet, kostar skogsnäringen en halv miljard om året, om jag minns rätt. Det finns alltså kostnader för näringen med icke-fungerande transportinfrastruktur.

Anf. 35 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Jag vill tacka ministern för det eftersom jag tänkte ta upp just det i mitt andra anförande.

Jag skulle vilja ha besked, gärna ett löfte. Jag förstår om ministern inte vill spekulera i vad utredningen kommer att komma fram till, men just med tanke på utredningsdirektiven som till att börja med ändå ligger på regeringens bord skulle jag gärna vilja att man ser till hela skattens miljönytta på olika sätt, både indirekt och direkt, både positivt och negativt. För min del riskerar man nämligen en tydlig negativ aspekt av det här.

Det blir lite skrattretande när ministern säger i sitt svar att man ska lägga över mer transporter på järnväg och sjöfart. Det är nämligen inte många tåg som stannar ute i skogen, och det finns inte mycket skog längs med havet. Jag vet inte om den nya regeringen tänker att man ska öppna nya flottningsleder och flotta timret på gammalt hederligt sätt, men jag får åtminstone lite av det intrycket när de nu hänvisar till sjöfarten. Även om viss sjöfart hanterar timmer i dag är den ganska liten i sammanhanget, särskilt i Småland som jag kommer ifrån där vi inte har mycket vatten att använda oss av och inte mycket järnväg heller för den delen.

I svaret talar ministern om att skatten har en miljöstyrande effekt. Jag blir lite nyfiken på hur man resonerar då eftersom det här handlar om att öka kostnaderna för alla fordon oavsett hur de ser ut, oavsett vilket drivmedel de går på och oavsett hur energieffektiva de är. Det hade varit betydligt bättre att få en miljöstyrande effekt genom att de bästa lastbilarna får lite mindre i skatt och de lite mindre bra lastbilarna får mer i skatt. På det sättet blir det inte samma sak för alla. Det är åtminstone den uppfattningen som jag har fått tidigare.

Jag hoppas att ministern kan ta med även det i utredningsdirektiven och göra skatten än mer miljöstyrande så att den faktiskt får en miljöstyrande effekt. Det är viktigt att vi har en utredning om fossiloberoende fordonsflotta. Och de tunga transporterna ligger såklart med där. Det är också viktigt att hitta omställningar så att vi kan ställa om till en helt förnybar fordonspark.

Anf. 36 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag vill hälsa finansministern välkommen. Jag tycker att det är bra att vi har den här debatten. Dessutom skulle jag vilja säga till Rickard Nordin att det är lämpligt att läsa finansplanen, till exempel på s. 283. Där står det att det är rimligt att vägsplitageskatten införs eftersom svenska åkare får betala utomlands. Men på samma sida står det också att det ska finnas möjlighet att göra en styrning till miljövänligare fordon. Vi får helt enkelt invänta utredningen och vara med och påverka den under tiden.

Åkeriförbundet är inte alls lika oroligt som den stämning som Centerpartiet nu försöker piska upp ute i landet. De ser en mycket större fara i den oseriösa näringen som utnyttjar chaufförer under slavliknande förhållanden och är mer oroade över det.

Eftersom hälften av den tunga trafiken i dag utgörs av utländska transporter ska hälften av den här beräknade inkomsten betalas av

utländska åkerier. Det välkomnar jag. De betalar i stort sett ingenting i dag.

Prot. 2014/15:30
2 december

*Svar på
interpellationer*

Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Precis som Monica Green påpekar är tanken att man i utredningen också ska titta på möjligheten att styra skatten utifrån hur miljövänliga fordonen är. Det finns ett styrmedel i form av koldioxidskatten som ska styra mot fordon som drar mindre bränsle. Men problemet är, vilket Monica Green också påpekade, att en mycket stor andel av transportarbetet sker med utländska fordon som ofta inte har tankat i Sverige. Därmed har vi ingen miljöstyrning på de fordonen. Men med en vägsplitageskatt finns det möjlighet att styra alla fordon i Sverige mot en mer miljövänlig fordonsflotta. Det är oerhört positivt med den här skatten.

Alla transporter kommer självklart aldrig att gå med sjöfart eller tåg. Så ser Sverige ut. Därför är det också viktigt att det finns ordentligt med pengar till vägunderhåll så att det finns goda möjligheter att transportera varor från delar av Sverige där det inte finns möjlighet till sjöfart eller tågtransporter.

Däremot är det naturligtvis önskvärt att, där det är möjligt, mer av godset går med tåg och med båt än med lastbil.

Anf. 38 RICKARD NORDIN (C):

Herr talman! Till Monica Green vill jag först säga att jag vet vad åkeriförbundet säger, men det här handlar snarare om skogsbranschen och skogsindustrin där man är orolig för vad som händer med det skogsbränsle som finns i skogen. Åkeriförbundet kommer fortfarande att kunna ta betalt från sina åkare, så det är inte de som drabbas i första hand. De är inte de som är slutkunder som får betala i slutändan. Jag förstår att de inte har samma problem.

Jag håller med dig om de problem som vi ser i åkeribranschen. Det gäller bland annat utländska åkare, kringgående av regler och annat. Vi är överens om att det där finns mycket att göra.

Till skillnad från Monica Green nöjer jag mig inte med möjligheten till miljöstyrning, som det står i finansplanen. Jag vill ha en miljöstyrning. Det ska inte bara vara möjligt; det ska vara någonting som man faktiskt konkret genomför.

Jag vill tacka statsrådet nu under den sista minuten som jag har kvar av min talartid. Jag har fått ett slags besked om att man kommer att ta med detta i utredningsdirektiven och titta på miljöproblemen och miljöeffekterna för att se hur man ska genomföra en tydligare miljöstyrning. Det känns bra och tryggt, om man nu ska ha den här typen av skatt, vilket man kan diskutera, men i så fall är detta viktiga aspekter att ta med.

Jag håller med statsrådet om att det behövs mer pengar för vägunderhåll. Då ser jag också framför mig att vi kan räkna med mer stöd till de enskilda vägarna som utgör en väldigt stor del av det svenska transportnätet. Det är också där som de största problemen med tjälskador – som också statsrådet lyfter fram – finns. Det finansieras ju och sköts i privat regi.

Som centerpartist och riksdagsledamot är jag orolig för att denna skatt slår mot landsbygden, mot de nya gröna shejkerna – skogsägarna – som har möjlighet att vara med och ställa om till ett förnybart samhälle. Det är jätteviktigt att så inte får ske.

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill tacka Rickard Nordin för att han har lyft den här viktiga aspekten på vägslitageavgiften. Jag delar helt Rickard Nordins engagemang för att man ska använda den svenska skogsråvaran så effektivt och så grönt som möjligt. Där ser jag en stor potential för utvecklingen under de kommande åren framöver. Mindre av skogsråvara kommer att gå till pappersmassa eftersom vi läser mindre tidningar. Då kommer man att kunna göra andra saker av skogsråvaran.

Det är bra att vi har vår skog. Nu handlar det om hur vi kommer att kunna använda den på ett sätt som skapar jobb och tillväxt i hela landet. Det som är bra med skogsindustrin är ju att den skapar jobb i hela landet, långt utanför våra storstäder. Här tror jag att vi delar ett engagemang så att vi tillsammans via gott samarbete och gott samarbetsklimat här i riksdagen kan se hur man på bästa sätt kan stärka den svenska skogsnäringen för att hitta nya produkter i den ganska tuffa strukturomvandling som sker i branschen just nu.

Den skogsråvara som kan användas för förnybar energi är ju ett väldigt intressant och spännande område.

Jag tackar så mycket för interpellationen!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:136 om säkrad finansiering av framtidens välfärd

Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Anette Åkesson har frågat mig hur regeringen ska trygga den långsiktiga välfärden och varför regeringen avskaffar reformer som den förra regeringen införde. Anette Åkesson frågar vidare hur regeringen bedömer de långsiktiga effekterna av den politik som presenterades i budgetpropositionen för 2015.

Den förra regeringen har lämnat stora underskott i statens finanser. Samtidigt har arbetslösheten legat på en hög nivå under en lång tid. Flera av de reformer som regeringen nu tar bort har bedömts vara alltför kostsamma i förhållande till den sysselsättning som skapas. Exempelvis har oberoende instanser såsom IFAU, Finanspolitiska rådet, Ekonomistyrningsverket, Arbetsförmedlingen och Riksrevisionen bedömt att nedsatta socialavgifter för unga är en kostnadsineffektiv åtgärd för att öka sysselsättningen. När denna åtgärd slopas frigörs ca 19 miljarder kronor som kan satsas på mer effektiv politik.

I stället för skattesänkningar prioriterar regeringen åtgärder som är mer jobbskapande. För att stärka sysselsättningen, och på så sätt minska den omfattande arbetslösheten, krävs en aktiv näringspolitik. Förutsättningarna för innovation, företagande och export ska förbättras.

Svenska företag ska konkurrera med kompetens, produktivitet och innovationsförmåga. Svenska företag ska visa vägen för hållbara innovationer.

En utgångspunkt för regeringens politik är att alla människors kompetens och vilja att arbeta ska tas till vara. De satsningar regeringen gör på exempelvis ökad bemanning inom äldreomsorg och skola, tillsammans med satsningar på att förbättra arbetsmiljön och att stärka arbetslivsforskningen, kommer att leda till att fler kan stanna kvar längre i arbete. Utöver detta har viktiga utbildningssatsningar föreslagits i budgetpropositionen för 2015, vilket långsiktigt höjer sysselsättningsgraden och lägger grunden för en högre produktivitet. Det är så vi ska klara den demografiska utmaningen och en god välfärd till alla.

Anf. 41 ANETTE ÅKESSON (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka finansministern för svaret. Det var inte riktigt vad jag hade hoppats på, så jag gör ett omtag.

Statliga långtidsutredningar, fackens och arbetsgivarorganisationernas men även olika tankesmedjors rapporter verkar samtliga ta de framtida utmaningarna på större allvar än Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Alla har mer eller mindre samma problembild: Sverige kan klara den demografiska utvecklingen på dagens standardnivå, men befolkningen kommer att ställa samma krav på ökad standard inom välfärden som i samhället i övrigt, må det vara en lite snabbare dator i skolan eller den senaste medicinen. Det innebär att det kommer att saknas resurser om vi även i framtiden ska ha en bra skola, en god äldreomsorg och sjukvård för dem som behöver den. Det vill vi ju alla.

Hushållen kommer att ha resurser, det visar också utredningarna. Hushållen efterfrågar välfärdstjänster och är beredda att betala för dem – frågan är bara hur det ska ske. Via höjda skatter eller avgifter? Eller genom att var och en får ta ett större eget ansvar?

Alla hoppas på, och många jobbar för, teknisk utveckling och ökad effektivitet i verksamheterna. Alla inser också att fler arbetade timmar är åtminstone en del av lösningen – men hur vi ska få fler att arbeta mer verkar vi inte vara överens om. Egentligen borde det inte vara så svårt att se till att unga kommer ut på arbetsmarknaden tidigare, att fler jobbar längre när de är äldre, att vi lyckas integrera de som invandrar till Sverige och att vi självklart ska ha trygghetssystem – de är en del av välfärden. Men är det rimligt att man har mer betalt för att inte arbeta än att arbeta? Det låter väl rätt självklart, eller hur? Men hur ska det konkret gå till?

När det gäller fler arbetade timmar lyckades Alliansen över förväntan med tanke på finanskris och följande lågkonjunktur. Men de åtgärder som genomförts i arbetslinjens namn vill nu S och MP delvis avskaffa. Att höja ersättningar mer för att inte arbeta och göra det dyrare att ha anställda, samtidigt som många får behålla mindre av den sista tjänade kronan, kommer att resultera i att färre människor arbetar och fler människor väljer att jobba mindre. Färre arbetade timmar ger mindre skatteintäkter till kommuner och landsting och därmed mindre resurser till välfärden.

Visst kan vi komma att behöva höja skatten. Men eftersom utmaningarna kommer från mitten av 2020-talet, när vi 60-talister börjar gå i pension och de lika många 40-talisterna kommer att ha ett större behov av sjukvård och omsorg, samtidigt som relativt färre arbetar, är det inte så genomtänkt att göra det redan nu. Tar vi till skattehöjningar nu, när vi fortfarande har möjlighet att förbereda samhället, vad ska vi då ta till sedan som nödlösning? Om vi inte nu börjar se över hur vi ska klara framtidens skola, vård och omsorg, utan sticker huvudet i sanden, kommer det att innebära att politiker i kommuner och landsting tvingas till radikala åtgärder som de som har behov av hjälp på 2020-talet och senare kommer att drabbas av.

Att vi kommer att stå inför utmaningar i mitten av 2020-talet är inte frågan, utan frågan är hur vi ska lösa dem. Och hur kan vi redan nu hitta långsiktiga lösningar så att vi dels har svenska folket med oss men även hjälp av de delar av näringslivet som redan är engagerade?

Lite omformulerat undrar jag därför hur diskussionen går inom regeringen, respektive hos Socialdemokraterna. Har ni samma problembild? Vilka lösningar diskuterar ni för att vi i Sverige ska ha en god välfärd även om 20 år?

Anf. 42 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Tack, Anette Åkesson, för en viktig interpellation, och tack, finansministern, för svaret.

Jag måste börja där Anette Åkesson slutade och tala om Långtidsutredningen – som har tittat framåt. Man har sagt att det finns en chans att upprätthålla en standard i välfärdens kärna med det system vi har nu, men någon kvalitetsförbättring kan man inte tänka sig. Jag tror, precis som Anette Åkesson sa, att framtidens generationer kommer att kräva ständiga reformer för att få förbättringar.

Vad är det vi talar om? Vi talar förstås om skola, vård och omsorg. Vi talar också om socialförsäkringssystemet, vårt gemensamma trygghetssystem, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. Låt oss utgå från det perspektiv finansministern har, att ladorna är tomma. Det är alltså ont om pengar i de offentliga finanserna, som finansministern sagt i ett tidigare interpellationssvar.

Ska vi då satsa på allt detta? Det verkar inte riktigt smart. Vi måste nog prioritera. Vad ska vi prioritera? Ska vi prioritera kärnan, det vill säga skola, vård och omsorg, eller ska vi prioritera reformering av socialförsäkringarna, det vill säga kostnader i sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen? Ska vi med hjälp av statliga medel se till att fler blir sjukskrivna under längre tider, att fler blir förtidspensionärer, att med hjälp av statliga medel höja a-kassan fastän parterna kan lösa problemet själva, och gör så i stor omfattning? Vi tar alltså av statens utgifter och skjuter in, med en viss prioritering på utgiftssidan, på socialförsäkringssystemen.

Hur kommer det då att fungera med skola, vård och omsorg? Jo, men där fanns visst pengar också. Fast ladorna var ju tomma. När ska ladorna fyllas, herr talman? De kanske aldrig ska fyllas. Vi tar bort överskottsmålet. Jaha! Vad signalerar det egentligen att ta bort överskottsmålet? Det signalerar en enda sak, nämligen att vi ska ge allt till alla, men nota bene att vi ska beskatta er för detta, såväl löntagare

som företag. Vi ser möjligtvis en liten gryende konjunkturförbättring på den globala finanskrisen, som har drabbat ett land som Sverige som är litet och exportberoende hårt.

Nu när vi har chansen att börja fundera över hur vi ska samla i ladorna sätter Socialdemokraterna på sig spenderbyxorna och vill ge allt till alla, tyvärr med en prioritering till bidragsförsörjning framför att säkra välfärd genom att fler arbetar, bidrar och betalar skatt, såväl löntagare som företag.

Herr talman! Detta är ett förfärligt tydligt exempel på den ideologiska skillnad i vilka redskap och verktyg man vill angripa beroende på konjunktursituationen. Med en global finanskris har det varit helt nödvändigt att stimulera den inhemska efterfrågan eftersom vår exportmarknad i princip helt har försvunnit därför att länder som har klarat sig mycket sämre än Sverige inte längre är importörer av våra varor och tjänster. Då är det rimligt att försöka stimulera den inhemska efterfrågan. Det gör man naturligtvis genom att ge fler människor mer pengar i plånboken, såväl löntagare som pensionärer, vilket samtliga har fått genom jobbskatteavdrag och fem pensionärsskattesänkningar. Det har gett mer pengar i plånboken – nota bene med fokus på dem med låga och medelstora inkomster, inte höginkomsttagarna.

Detta är Alliansens sätt att upprätthålla en stimulans- och finanspolitik, som har gjort att vi inte alls ser den bild som Magdalena Andersson försöker pådyvla svenska folket, nämligen tomma lador. Det är i stället glädjande nog så att ladorna är fulla. Låt oss då, herr talman, inte anslå en socialdemokratisk spenderpolitik som satsar främst på bidragsförsörjning och för oss, om konjunkturen vänder, bort från att investera i de lador som trots allt hela tiden måste byggas upp när vi förhoppningsvis får en konjunkturvändning.

Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det är förbluffande när Finn Bengtsson tycker att ladorna är fulla. Det råder politisk enighet i riksdagen om att det inte finns några resurser för att finansiera reformer. Alla reformer måste finansieras krona för krona. Hur kan ladorna då vara fulla? När det inte finns några pengar i ladan är den tom.

Låt oss titta på den långsiktiga finansieringen av välfärden. Det är en viktig och central fråga som interpellanten lyfter fram.

Jag tror att det råder enighet om att finansieringen är en utmaning. Det råder politisk enighet om att finansieringen är en utmaning, men det är naturligtvis också en positiv utveckling att allt fler människor lever allt längre. Det är en utveckling som vi ska bejaka och välkomna, även om den kan innebära en statsfinansiell utmaning.

Jag tror också att det råder enighet om att det enda sättet att lösa utmaningen är genom att fler människor får möjlighet att arbeta och att vi ökar antalet arbetade timmar i ekonomin. Det räcker inte med att bara titta på antalet personer som är sysselsatta – det är lätt att få upp sysselsättningen genom att dela på jobben – utan vi måste också titta på antalet arbetade timmar i ekonomin. Det är så vi får in skatteintäkterna som kan finansiera välfärden. Detta är vi eniga om.

Sedan skiljer sig vägen för hur vi ska få fler människor att arbeta och öka antalet arbetade timmar i ekonomin. Där kommer de ideologiska

skiljelinjerna in. Den moderata linjen är tydlig med att tro att det är sänkta skatter som är vägen till ökad sysselsättning och fler arbetade timmar i ekonomin, medan vi socialdemokrater har en annan syn. Om vi ser oss om i världen är det inte de länder som har lägst skatter som har högst sysselsättning och flest arbetade timmar i ekonomin. Tvärtom är det de välfärdsstater som har ett högt skattetryck och en god välfärd som lyckas öka antalet arbetade timmar i ekonomin.

De skatteintäkter som kommer in påverkar ekonomins funktionssätt, men hur man använder skatteintäkterna påverkar också ekonomins funktionssätt. Så länge man beskattar på ett begåvat och genomtänkt sätt, och sedan använder skatteintäkterna på ett begåvat och genomtänkt sätt, får man upp sysselsättningen och antalet arbetade timmar i ekonomin ökar.

Om man investerar mer i barnomsorg så att föräldrar kan arbeta, där kvinnor i större utsträckning kan arbeta heltid därför att barnomsorgen håller hög kvalitet, leder det till skatteintäkter som kan användas på ett sådant sätt att arbetsutbudet kan öka i ekonomin.

Pengar som går till att alla barn får lära sig vad de behöver i skolan, går ut nian med betyg för att komma in på gymnasiet, och sedan tar gymnasieexamen, är resurser som används för att öka sysselsättningen och antalet arbetade timmar i ekonomin.

De investeringar vi har gjort i Sverige i äldreomsorgen har kraftigt ökat möjligheterna för framför allt kvinnor och äldre kvinnor att arbeta. Där finns oroande rapporter om att över 100 000 personer, de allra flesta kvinnor, har gått ned i arbetstid för att vårda nära anhöriga därför att äldreomsorgen inte håller tillräckligt hög kvalitet.

De investeringar som regeringen vill göra i äldreomsorgen kan underlätta och öka antalet arbetade timmar i ekonomin genom att kvinnor i de äldre åldrarna får möjlighet att fortsätta att arbeta och inte gå ned i arbetstid för att vårda en nära anhörig. Där har vi olika syn.

Det råder en enighet om att det finns en utmaning att lösa. Det råder enighet om att vi kommer att behöva lösa utmaningen genom att fler arbetar och ökar antalet arbetade timmar i ekonomin, men sedan skiljer sig vägarna för hur vi ska nå dit.

Anf. 44 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! Det gläder mig att även finansministern anser att detta är en viktig fråga. Men det bekymrar mig när finansministern säger att det enda sättet är att antalet arbetade timmar ska öka. Visserligen skiljer sig vår uppfattning om hur vi ska gå vidare, men alla är eniga om att det inte räcker med att bara arbeta mer, utan det kommer att behövas fler saker. Jag vill vidga debatten lite grann.

Alliansen tog tag i den svåra frågan om att reformera socialförsäkringssystemet. Världens friskaste folk kan inte samtidigt vara det mest sjukskrivna, som det såg ut 2006. I stället för att Socialdemokraterna uppskattar att problemet hanterades vill man nu tillsammans med Miljöpartiet backa bandet. Varför?

Lagen om valfrihetssystem, LOV, har inte bara inneburit att man kan välja eller välja bort exempelvis hemtjänst. Den har också fört med sig att kommuner tvingas ta tag i sina kostnader. Avviker dessa dramatiskt från grannkommunens utan att kvaliteten är bättre får man jobba på ett annat sätt, och därmed ökar effektiviteten.

RUT-avdragen har omvandlat svarta jobb till vita och är självfinansierade. Utöver skatteintäkter har arbetstagarna bättre villkor, kunderna har garantier, och gemene man har börjat vänja sig vid att köpa tjänster. Om det är något som inte ingår i det offentliga har man råd att köpa till det själv. Dessutom har RUT-avdragen ökat kvinnors företagande och gett nya jobb i en sektor med relativt låg tröskel.

Detta är bara några exempel på reformer som Alliansen har genomfört, där vi kanske inte alltid har pratat om de positiva långsiktiga effekterna. Det är reformer som ni på ett eller annat sätt vill radera.

I pensionsfrågan lyckades man. Pensionsfrågan var en tuff nöt att knäcka men inte i närheten av en så komplex fråga som hur vi ska klara finansieringen av framtidens välfärd. Alla svenskar får sitt orangea kuvert och har ett hum om hur mycket man kommer att ha till sitt förfogande. Det offentliga åtagandet är tydligt. Och de flesta har möjlighet att i god tid ställa in sig på det och själva förbereda sig genom att lägga undan pengar för framtiden.

Gällande välfärden ser det annorlunda ut, dels för att vi har 290 ansvariga för skola och äldreomsorg och 20 för sjukvården, dels för att det är verksamheter som ska klara att lösa individens olika behov. Och man gör det på olika sätt, det vill säga det är inte tydligt vad som är det offentliga åtagandet. Ingen vet om man i sin kommun eller i sitt landsting om 20 år får just den hjälp man behöver. Man vet inte själv vad man kommer att behöva.

Det finns också andra aktörer som bidrar. Inom näringslivet utvecklar små och stora företag sina lösningar på hur man kan erbjuda omsorg om äldre och utbildning till barnen. De gör erfarenheter som kanske kommuner och landsting ännu inte gjort men kan ta lärdom av. En annan bransch, försäkringsbranschen, erbjuder sjukvårdsförsäkringar. De drar lärdomar ur sina underlag och börjar alltmer, och framgångsrikt, att jobba förebyggande. Människor kanske inte ens blir sjuka. Det är viktiga insikter som hela samhället kan ha nytta av.

Men gränsdragningen är svår. Det som i pensionsfallet är tydligt är i välfärdssektorn otydligt. Var går gränsen för det offentliga åtagandet? Har jag som medborgare inte rätt att veta vad jag kan förvänta mig? Vilken äldreomsorg kommer min kommun att erbjuda, och vilken sjukvård erbjuds i mitt landsting? Hur ska andra aktörer kunna komma med kompletterande tjänster om ingen talar om vad det är som invånarna kommer att behöva hantera på egen hand? Och dagens gränsdragning, är den självklar? I dag betalar man sina glasögon men inte sin hörapparat. Det finns många exempel på gränsdragningar mellan offentliga och privata åtaganden som vi inte ens reflekterar över.

Svenska folket är berett att betala mer för välfärden. Men diskussionen måste föras om hur gränsdragningarna mellan offentligt, skattefinansierat, och det som vi kommer att få betala själva i framtiden ska se ut. Det har alla rätt att få veta i god tid.

Därför undrar jag: Hur kan vi alla jobba tillsammans – medborgare, kommuner, landsting, staten och näringslivet – för att på bästa sätt lösa utmaningarna? Har finansministern funderat på det?

Anf. 45 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Ja, det var det här med lador, finansministern, om de är fulla eller tomma.

Om ladan är tom kan man inte betala ut pensioner. Man tvingas permittera folk som är offentliganställda. Länder typ Grekland och Italien och andra länder som har vanskött sin ekonomi har tomma lador.

Sverige har fulla lador i så måtto att vi från Alliansen lägger en ansvarsfull budget för ett reformutrymme på 10 miljarder. Vi säger samtidigt att den ska vara finansierad för att vi ska ha trygghet att också kunna bevaka överskottsmålet.

Vad gör då Socialdemokraterna med draghjälp av Vänsterpartiet? De ställer ut löften om allt till alla, och vips har man 25 miljarder. Det är klart att 25 miljarder är mer än 10 miljarder. Då kan man ju beskriva det som att ladan var tom, om man hade förväntat sig att ha 25 miljarder.

Men hur tillskapas de 25 miljarderna genom de jobbskapande åtgärder som finansministern talar om i sitt svar?

Man ska ta bort den bortre parentesen i sjukförsäkringen. På vilket sätt är det jobbskapande?

På vilket sätt har höjningen av a-kassan med statliga medel, som annars kan lösas av parterna själva, en jobbskapande effekt? Den ökar ju trösklarna in på arbetsmarknaden. Det är ställt utom allt tvivel att så är fallet; det har historien visat.

Då är faktiskt frågan: Hur kan det komma sig att man kan bedriva en så pass ansvarslös politik? Man säger att det är jobbskapande när det handlar om skattehöjningar. De dämpar bland annat människors möjligheter att råda mer över sin egen inkomst, vare sig man är löneanställd eller pensionär. Företagen har lättare att anställa folk om man sänker arbetsgivaravgifter och tar ansvar på det sättet.

Jag förstår inte hur man kan få ihop detta från finansministerns sida. Jag tycker att det är högst anmärkningsvärt att sätta upp en bild av en tom lada i det land som kanske har klarat den globala finanskrisen allra bäst.

Däremot måste vi blicka framåt. Då handlar det om att redan nu, när vi ser en gryende konjunkturförändring, driva en ansvarsfull politik som gör att vi kan rusta för framtiden. Vi vet tyvärr att det kommer att komma fler situationer likt den vi har gått igenom.

Vi är ännu inte igenom detta, vilket gör att ett litet, exportberoende land är beroende av att de andra länderna i Europa reser sig. Det verkar tyvärr inte vara så att de går lika bra som Sverige har gått. Därför är det viktigt med en ansvarsfull finanspolitik.

Anf. 46 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Jag skulle vilja börja med att upplysa finansministern om att Alliansen lägger fram förslag om skattehöjningar. Vi föreslår inga skattesänkningar i vår budget. De enda skattesänkningar som föreslås är från Socialdemokraterna och regeringen.

Det verkar som att vi är hyggligt överens åtminstone med Socialdemokraterna, men kanske inte med Miljöpartiet, om att framtidens välfärd tryggas genom att fler arbetar, att det är fler arbetade timmar, att man stärker innovationskraften och att man har en budget i

balans. Vi har sett hur det har gått i de länder där offentliga finanser har havererat.

Vad är det då regeringen gör för att förbättra förutsättningarna för den långsiktiga finansieringen av välfärden? Ja, om vi tittar på frågan om att få fler i arbete ser vi att man höjer bidragen. Man höjer bidragen för dem som inte arbetar. Man höjer skatterna på företag för att anställa människor, speciellt för att anställa unga och äldre.

Jag undrar hur åtgärder som högre bidrag och högre skatter för att anställa leder till fler jobb.

Fler arbetade timmar – ja, då brukar man prata om att marginalskatterna är det avgörande för ifall det lönar sig att jobba en timme extra. Om jag jobbar en timme extra och får en hundralapp i lön och bara får behålla 20 kronor är motivet för att jobba den extra timmen ganska litet.

Det regeringen föreslår är den högsta marginalskatten i hela världen! Hur det ska få fler människor att arbeta fler timmar är ett mysterium.

Hur stärker vi innovationskraften i Sverige? Ja, regeringen föreslår sämre villkor för entreprenörer. Det blir sämre villkor för entreprenörer och sämre förutsättningar för människor som är kreativa och duktiga och som startar de nya företag som ska bli framtidens Google, Skype och vad det kan vara. De får sämre ekonomiska villkor i Sverige efter årsskiftet om vi antar den socialdemokratiska budgeten. Hur skapar det en starkare drivkraft till innovation?

Hur är det med budgeten i balans då? Ja, som Finn Bengtsson tidigare var inne på ökar man utgifterna – och inte så lite heller. Man ökar utgifterna med 120 miljarder över fyra år. 120 miljarder! Magdalena Andersson öppnar inte sin plånbok utan skattebetalarnas plånböcker för att öka utgifterna rekordartat. Så här stora utgiftsökningar har Sverige inte sett sedan 80-talet.

Det här kallar hon att föra en ansvarsfull ekonomisk politik. Hon åsidosätter överskottsmålet, och den sammantagna effekten är att vi ökar statsskulden med 40 miljarder under de kommande fyra åren.

De som kommer att få betala det här är de unga. Vi tar nu utgifterna på kreditkort och skickar dem till de unga, som när de blir vuxna och arbetar får betala av den skuld som Socialdemokraterna har byggt upp.

Det värsta skulle jag ändå säga, fru talman, är att man höjer skatterna med totalt sett 23 miljarder och att allting går till offentlig sektor. Ingenting, inte en enda åtgärd, har man för att skapa jobb i den privata sektorn.

Det där tänket funkar inte. Det var så man resonerade på 70- och 80-talen. Ska vi stärka framtidens välfärd måste vi låta den privata sektorn och den offentliga sektorn gå hand i hand. Det är genom fler jobb i den privata sektorn som vi skapar ekonomiskt utrymme för att satsa på välfärd.

Anf. 47 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Nu har vi hört moderater stå här och slå sig för bröstet och påstå att de har en jobbpolitik. De påstår att de hade ordning och reda på finanserna, och de påstår att vi ska höja bidragen. Alltihop är fel.

Vi har gått från ett gigantiskt budgetöverskott till ett gigantiskt budgetunderskott, och det är under Moderaternas tid vid makten.

Vi har en gigantiskt hög arbetslöshet på 8 procent, och det är en arbetslöshet som den moderatledda regeringen tyckte att vi skulle vänja oss vid, eftersom det var så jobbigt och tråkigt runt omkring i världen. Det är lika bra att vi vänjer oss. Anders Borg skrev i budgetpropositioner att det kommer att ta jättelång tid och att vi inte kommer att kunna ordna det här.

Nu har det visat sig att väljarna inte gillar detta. Väljarna gillade inte den borgerliga politiken, där man skulle vänja sig vid den höga arbetslösheten. Väljarna ville ha något annat, nämligen några som tar arbetslösheten på allvar.

Vi bestämde oss en gång i tiden för att halvera arbetslösheten. Då sa dåvarande moderater: Det går fullständigt åt skogen. Det kommer aldrig att gå. Det är lika bra att man vänjer sig vid hög arbetslöshet. Men vi lyckades.

Senare tog vi oss an ett annat mål, nämligen att halvera antalet sjuka i sjukförsäkringen genom tryggare anställningar, bättre arbetsmiljö och så vidare. Vi påbörjade det arbetet. Det pågick när vi förlorade makten, och det fortsatte under den borgerliga regeringens tid. Men det blev inte särskilt mycket bättre för de sjuka under den borgerliga regeringens tid. De blev inte friska automatiskt.

Nu vill de borgerliga politikerna att politiker och inte läkare ska avgöra när man är sjuk. De tycker att politiker ska bestämma vissa tidsgränser – då blir du frisk, då blir du lite mer frisk och så vidare – i stället för att lita på professionen, det vill säga att läkare ska kunna avgöra det.

Borgerliga politiker står här och skryter om att de hade god ekonomi. Jag tycker att det är sanslöst att säga en sådan sak när vi vet att ni lämnade efter er 87 miljarder i underskott. Man kan låna i dåliga tider, absolut, men att påstå till exempel att ladorna är fulla är fullkomligt horribelt.

Vi ska se till att prioritera arbete och att människor kommer i jobb i stället för att man ska vänja sig vid den höga arbetslösheten. Vi tar det på allvar – vi ska bli bäst i EU på det, och vi ska inte finna oss i att människor går arbetslösa.

Det är därför det är så bra att vi satsar på välfärden, för välfärden ger trygghet både för dem som arbetar och för dem som inte gör det. Gamla mormor och de små barnen får en trygghet när det finns en bra välfärd. Därför är det oerhört bra att satsa på mer personal i barnomsorgen, i skolan och i äldreomsorgen. Vi behöver de satsningarna för att skapa fler jobb.

Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill påminna om att vi har förberett oss för den här demografiska situationen under lång tid tillbaka, ända sedan vi skapade det finanspolitiska ramverket och den socialdemokratiska regeringen sanerade budgeten efter det budgetkaos vi hade under den borgerliga regeringen 1991–1994. Vi har skapat det finanspolitiska ramverket, och vi har steg för steg – i huvudsak under socialdemokratiska regeringar – betat av statsskulden, vilket gör att vi nu kan gå in i den här demografiska utmaningen med en lägre statsskuld än vi annars skulle ha haft.

Det är också en av orsakerna till att jag har varit så kritisk mot att den tidigare borgerliga regeringen lät budgetunderskotten öka i slutet av förra mandatperioden trots att utvecklingen i ekonomin förbättrades. Det har gjort att vi i år har större budgetunderskott än vi hade under själva finanskrisen. Vi har ett strukturellt underskott på 1 procent av bnp, enligt regeringens bedömning.

Att gå in i en tuffare demografisk utveckling med ett så stort strukturellt underskott är naturligtvis inte riktigt bra. Det är därför regeringen nu lägger den stramaste budgeten sedan budgetsaneringen – för att möta den med starkare strukturella finanser än vi har i dagsläget.

Den budget som regeringen lägger fram i år är den stramaste som en regering har lagt fram sedan budgetsaneringen. Det beror på att Socialdemokraterna för tredje gången av tre möjliga i modern historia har fått ta över stora budgetunderskott av borgerliga regeringar. Så mycket är klart: Vi kommer inte att stärka oss eller bygga oss starka för att ta oss an den demografiska utmaningen genom att ha stora budgetunderskott.

Vi har väldigt olika syn på sjukförsäkringen. Sjuktalet sjönk när den borgerliga regeringen tog över 2006. De steg under 1990-talet men vände i början på 2000-talet och var sjunkande när den borgerliga regeringen tog över 2006. De vände igen under förra mandatperioden, så nu är de stigande. Det händer under den borgerliga regeringens tid.

Jag tror att vi inte ska förenkla det här utan att vi alla behöver fundera över vad det är som gör att sjukskrivningarna ökar, inte minst bland unga kvinnor. Framför allt är det den psykiska ohälsan som ökar. Vad är det i samhället som gör att så många kvinnor blir sjuka och behöver bli sjukskrivna? Det tror jag är en fråga som vi behöver ta seriöst.

Sedan finns det en djup ideologisk motsättning mellan Moderaterna och Socialdemokraterna när det gäller den borte parentesen i sjukförsäkringen. Vi socialdemokrater tycker inte att det är rimligt att människor som är sjuka ska utförsäkras. Vi tycker inte att det är rimligt i Sverige 2014 för människor som får ett allvarligt sjukdomsbesked. När den första chocken har lagt sig kommer den malande oron: Vad händer om jag blir utförsäkrad?

Jag vill inte att Sverige ska vara ett sådant samhälle. Men där har vi helt olika uppfattningar.

Anf. 49 ANETTE ÅKESSON (M):

Fru talman! Jag tror nog att vi alla är eniga om och tycker att de som behöver hjälp ska få hjälp. Det tycker vi även från vårt håll.

Nu vill jag hoppa 20 år bakåt till den utvärdering av 90-talskrisen som gjordes i vårpropositionen 2001. Redan där var man ganska klar över att krisen under 90-talet var Socialdemokraternas ansvar. Nu kanske vi kan lägga det ifrån oss och i stället försöka hoppa 20 år framåt.

Jag har lyft frågan om hur vi ska klara av att finansiera skolan, sjukvården och äldreomsorgen i framtiden, när färre människor ska försörja allt fler. Det finns i dag inga svar på det, men det är angeläget att lyfta diskussionen och inte fastna i ladorna. Det har lyckats så där.

Det allra minsta vi politiskt kan göra är att i dokument som budgeten men även i olika framtätsyftande beslut försöka se hur dessa påverkar

välfärden på riktigt lång sikt – inte bara i en plan på två till tre år utan på tio eller tjugo år.

Hur kommer förslagen att påverka kommuner och landsting? Det är främst de som möter människor och hjälper dem i deras vardag, själva eller i samarbete med andra aktörer. Kommer kommuners och landstings åtaganden att öka? Får de ökade eller minskade resurser? Hur påverkar det medborgarnas förväntningar? Bidrar vi till ökad tydlighet i fråga om vilka åtaganden som det offentliga klarar av att finansiera även i framtiden? Förbereder vi svenska folket på att var och en kommer att få ta ett större eget ansvar, som i pensionsfrågan? Frågorna är många, och svaren är få.

Ingen vet hur framtiden kommer att bli. Men ingen av oss kan i dag säga att vi inte kan ana hur det kommer att se ut från mitten av 2020-talet och framåt. Vi har tillgång till för mycket underlag för det, och vi har ett ansvar – jag som riksdagsledamot och du, Magdalena Andersson, som finansminister. När folk om 10–15 år frågar mig: Du satt ju som kommunalråd och i riksdagen. Varför gjorde ni ingenting? Då vill jag kunna svara att jag gjorde mitt bästa.

Anf. 50 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Finansministern har vid ett par tillfällen här i kammaren hävdat att man lägger fram den stramaste budgeten sedan 90-talet. Jag undrar vilken planet finansministern lever på.

Ni ökar utgifterna med 120 miljarder. Ni sätter sprätt på 120 miljarder av skattebetalarnas pengar, och Magdalena Andersson kallar det en stram budget. Det här är ju den största spenderarbudgeten sedan 80-talet. Aldrig tidigare sedan 80-talet har man medvetet planerat att öka utgifterna så mycket som ni gör nu. Och ni skickar notan till den unga generationen genom att öka statsskulden med netto 40 miljarder under den här mandatperioden.

Det har varit ganska lite diskussion om det som den här interpellationen egentligen handlar om, det vill säga välfärdens långsiktiga finansiering. Jag tror att man måste inse att den offentliga sektorn och den privata sektorn behövs båda två och fyller olika funktioner.

Den privata sektorn finns till för att bygga välbästandet. Det är tack vare en väl fungerande privat sektor, ett fungerande näringsliv och att vi har människor som jobbar i alla möjliga olika typer av branscher som vi får resurser till att satsa på välfärden. Fattiga länder har ingen välfärd eftersom de inte har en tillräckligt stark privat sektor.

Magdalena Andersson och Socialdemokraterna har nu idén att man bara ska tära på den privata sektorn. Finansministern talade för någon vecka sedan till och med om att ”mjölka” den privata sektorn på pengar för att göra satsningar.

Det funkar inte. Det är 1980-talstänk. Det är lite som den gamla sagan om hönan som värpte guldägg. Till slut blev den som ägde hönan så girig att han sprättade upp hönan för att hitta mer guld. Det slutade ju bara med att han dödade hönan, och det blev inga mer pengar. Lite så funkar det, Magdalena Andersson. Du håller på att döda hönan. Du håller på att döda den privata sektorn, och det kommer att kosta välfärden i framtiden.

Anf. 51 MONICA GREEN (S):

Fru talman! Jag ska fatta mig kort. När man påstår att den borgerliga regeringen hade en bättre ekonomisk politik vill jag påminna om att ni sänkte skatterna med 130 miljarder och sålde ut kyrksilvret. Det tycker inte jag är ansvarsfullt. Sedan kommer man plötsligt på att man inte har några pengar kvar och måste finansiera allt krona för krona.

Den privata välfärden behöver den gemensamma sektorn. Den gemensamma sektorn utbildar tjejer och killar för att de ska kunna bli riktigt duktiga och ta framtidens jobb i till exempel den privata industrin. Därför behövs den gemensamma sektorn minst lika mycket som den privata. Det går hand i hand. Det säger Fredrik Schulte, och där håller jag med honom.

Men det är inte sant när man påstår att vi bara skulle satsa på den offentliga välfärden. Genom att satsa på den gemensamma välfärden satsar man också på förutsättningarna för den privata sektorn. Det är detta jag tycker är så bra med den här budgeten.

Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag håller med interpellanten om att det är synd om debatten fastnar i de tomma ladorna. Där har ju dina partivänner – dina manliga meddebattörer – uppehållit sig ganska mycket, så de är kanske inte lika tomma då.

Kommer vi att kunna säga att vi har gjort det vi kan? Det är en central fråga. Min bedömning är att den här regeringen gör mycket för att rusta oss för den utmaning som demografin ger. Först och främst har Socialdemokraterna under sin förra regeringsperiod betat av statsskulden rejält från det budgetmoras vi ärvt av den tidigare borgerliga regeringen. Vi satte upp det finanspolitiska ramverket och betade steg för steg av statsskulden.

Under den här mandatperioden är prognosen att statsskulden kommer att fortsätta minska. Återigen ärver vi nu stora underskott av en borgerlig regering. Vi kommer steg för steg att minska dem. Vi halverar underskottet i år. Vi minskar det ytterligare året därefter. Under mandatperioden kommer statsskulden ytterligare att minska.

Återigen har vi en ansvarsfull socialdemokratisk regering som minskar statsskulden, tar ansvar för de offentliga finanserna och rustar oss på det sättet för att ta oss an den demografiska utmaningen.

Det andra vi gör är att på olika sätt försöka få upp sysselsättningen och öka antalet arbetade timmar i ekonomin genom att fler människor får möjlighet att arbeta. Det gör vi bland annat genom att stärka utbildningssystemet, inte minst genom de insatser vi gör för att stärka skolan och möjligheterna för arbetslösa ungdomar att få en gymnasieutbildning. Vi ger också fler ungdomar möjlighet att komma in på en högre utbildning. Det är viktiga åtgärder för att stärka sysselsättningen och tillväxten.

Därutöver genomför vi viktiga insatser för att stärka näringslivet och tillväxten, till exempel genom att satsa på ett innovationspolitiskt råd, exportföretagande, exportfrämjande, ungt företagande och viktiga infrastrukturinvesteringar som kommer att vara centrala för näringslivet.

Överläggningen var härmed avslutad.

**§ 10 Svar på interpellation 2014/15:150 om regeringens och
kommissionens ekonomiska prognoser**

Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Fredrik Schulte har frågat mig om jag anser att den svenska politiska debatten framöver bör utgå ifrån Europeiska kommissionens ekonomiska prognos – detta mot bakgrund av att kommissionens senaste prognos visade på att den föregående regeringen efterlämnat ett större underskott än vad som antas i budgetpropositionen för 2015.

Kommissionen är en viktig bedömare av den ekonomiska utvecklingen, såväl i Sverige som i omvärlden. De publicerar tre prognoser per år, bland annat som underlag till övervakningen av medlemsstaternas ekonomier. Ett krav på jämförelse mellan medlemsstaternas och kommissionens prognoser ingår även i EU-direktivet för medlemsstaternas budgetramverk. Regeringen redovisar i budgetpropositionen sådana jämförelser.

Med detta sagt är det dock viktigt att betona att regeringen gör självständiga bedömningar av den svenska ekonomiska utvecklingen. Kommissionen är i det sammanhanget en viktig bedömare bland många andra. Till exempel kan nämnas att även Konjunkturinstitutet, OECD och IMF gör prognoser för svensk ekonomi. Regeringen tar därmed intryck av en bred krets av bedömare, inte uteslutande av Europeiska kommissionen. Det är även naturligt att den svenska politiska debatten baseras på bred grund.

Anf. 54 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Om man tittar tillbaka lite historiskt skulle man kunna säga att Sverige på 80-talet var Europas Grekland. Vi hade en enorm offentlig sektor med låg produktivitet, som var väldigt ineffektiv och som vi långvarigt inte kunde finansiera. Vi levde över våra tillgångar. Vi hade en ständigt ökande statsskuld.

Detta gjorde att vi fick en kris på 1990-talet – en kris som Socialdemokraterna gärna vill skylla på Moderaterna. Sedan har Socialdemokraterna efter det byggt väldigt mycket av sin identitet på att man sanerade statsfinanserna.

Detta kom lite på skam när vi fick en alliansregering 2006, med Anders Borg i spetsen för Finansdepartementet, som vägledde Sverige genom den värsta globala, internationella krisen sedan 1930-talet genom att minska statsskuldens andel av bnp och genom att ha Europas starkaste offentliga finanser. Anders Borg blev själv utnämnd till världens bästa finansminister av New York Times.

Samtidigt som detta hände hade vi en opposition – Mona Sahlin, Thomas Östros och Pär Nuder ett tag, sedan Håkan Juholt – vars ständiga budskap var: För lite och för sent! Mona Sahlin ville också komma till Saabs räddning och köpa upp det som ett statligt bolag. Detta gjorde att den socialdemokratiska trovärdigheten i fråga om att ta hand om de offentliga finanserna har naggats rätt rejält i kanten. Det var väldigt tydligt att Alliansen under den här tiden tog ansvar och såg till att ha budgeten i balans och skapa de stabilaste statsfinanserna i hela Europa, och Socialdemokraterna krävde hela tiden att få spendera mer.

Detta gör att Magdalena Andersson nu har försökt återta lite av trovärdigheten i den här debatten. Hon försöker vid varje tillfälle hon kan låta påskina att alliansregeringen inte har skött sig. Vi har under hösten haft en debatt som har handlat om att Magdalena Andersson har sagt att ladorna skulle vara tomma. Hon tar varje tillfälle hon kan att understryka det.

Det var en massiv debatt där hon blev väldigt kritiserad av i princip varje oberoende aktör, som påpekade just det jag nu har sagt, nämligen att Sverige har Europas starkaste offentliga finanser.

Två veckor efter att regeringen kom med sin prognos kom EU-kommissionen med en prognos där det ser lite värre ut för Sverige – skillnaden är 0,1 procentenheter eller något sådant.

Den poäng jag vill göra är att Magdalena Andersson tar varje prognos som talar till hennes fördel till intäkt för att göra en poäng som är falsk, nämligen att Sveriges offentliga finanser skulle vara i dåligt skick. Svaret på den här interpellationen understryker just det. Regeringen gör en prognos i statsbudgeten. Två veckor senare kommer EU-kommissionen och lägger fram en prognos som är lite sämre. Genast är Magdalena Andersson på bollen för att framhålla att vi skulle ha misskött de offentliga finanserna när det egentligen är precis tvärtom.

Jag undrar om jag måste ställa en specifik fråga till Magdalena Andersson – en specifik interpellation – på detta tema. Håller du med om att Sverige faktiskt har Europas starkaste offentliga finanser?

Anf. 55 ERIK ANDERSSON (M):

Fru talman! Jag är relativt ny i riksdagen, vilket slår mig när vi hör talet om vilken historieskrivning som kommer från den rödgröna sidan.

Det jag först och främst tänker på är vem det är som betalar skatterna. Det är ju inte staten själv som kommer in med intäkter för att finansiera välfärden, utan det är hårt arbetande män och kvinnor där ute som försöker göra allt för att få tillvaron att gå ihop. Sedan har vi även företagen som betalar skatt. Under de borgerliga regeringsåren sänktes givetvis skattetrycket i det land som har nästan högst skattetryck i världen, men det resulterade ju i att vi fick in större skatteintäkter. Därför tycker jag att det är lite märkligt att man säger att ladorna är tomma.

Min fråga är: Med tanke på att ni kommer att höja skatterna väsentligt – inte minst på unga, med den höjda arbetsgivaravgiften för unga – tror ni att det kommer att bli fler i arbete?

Anf. 56 MATS GREEN (M):

Fru talman! Jag har två frågor till finansministern, bland annat mot bakgrund av det som har sagts om att det är tomt i ladorna när det gäller den svenska ekonomin och att man numera hänvisar till Europeiska kommissionen.

Tidigare har Europeiska kommissionen nästan konstant sagt att Sverige har haft bland de absolut starkaste ekonomierna i Europa, för att inte säga i världen. Jag har också själv varit närvarande när finansministern har haft föredragningar där Sverige alltid har kommit högst när det gäller de ekonomiska bedömningarna. Man har alltid kommit bort från det faktumet. Jag skulle vilja fråga vilket land finansministern anser har hanterat ekonomin bättre än Sverige under den

finansskris vi har haft under de senaste sex åren. Vilket land har hanterat detta bättre än Sverige? Vilket land är enligt finansministerns förmenande ett föredöme för oss?

Min kollega Anette Åkesson var tidigare uppe i talarstolen och diskuterade välfärdens långsiktiga finansiering, och jag skulle vilja ha finansministerns inställning till en fråga som utan tvekan kommer att diskuteras mycket här senare – i synnerhet vad gäller Europeiska kommissionen och dess inställning till detta. Det finns ytterligare ett regeringsparti, nämligen Miljöpartiet, som fortfarande diskuterar arbetstidsförkortning och friår. Vi kan ju diskutera vad det skulle få för konsekvenser för välfärden, men är finansministern här och nu beredd att avfärda de diskussioner som har funnits om att korta arbetstiden och införa ett friår? Är finansministern beredd att lova att något sådant aldrig kommer att ske under ett socialdemokratiskt maktinnehav?

Det är frågorna jag skulle vilja ha svar på.

Anf. 57 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Jag får tacka interpellanten för interpellationen och även finansministern för svaret på interpellationen.

Det är intressant att titta på en frågeställning som dyker upp i interpellantens formulerade ansats i de konkreta frågorna. Han ställer frågan till finansministern om kommissionens prognoser skulle vara mer tillförlitliga än regeringens egna. Sedan ställer han en lite ful fråga, kan tyckas, nämligen om det i stället helt enkelt är så att finansministern använder de siffror som för stunden gagnar hennes sak bäst.

Man kanske kan tycka att det är oförsämligt att uttrycka sig så, men om man tittar lite djupare på det skriftliga svar som levererats av finansministern kan man läsa följande: ”Kommissionen är i det sammanhanget en viktig bedömare bland många andra. Till exempel kan nämnas att även Konjunkturinstitutet, OECD och IMF gör prognoser för svensk ekonomi. Regeringen tar därmed intryck av en bred krets av bedömare.”

Jag har en fråga om detta. Under de åtta år Anders Borg var finansminister levererade bland annat Konjunkturinstitutet, OECD och IMF rapporter vilka regeringen tog djupt intryck av. De lämnade rapporter inte bara om utvecklingen av statsskulden utan även om utvecklingen av det statsfinansiella läget över huvud taget i Sverige. Jag vill minnas att man vid upprepade tillfällen i de rapporter som kom från många av de bedömare regeringen nu säger sig ta stort intryck av kunde läsa hur fantastiskt bra Sverige och Sveriges finansminister klarade av att hantera Sveriges ekonomi i den globala finansskris som då svepte över världen.

Det är därför lite förvånande att man inte väljer att ta med sig dessa internationella, kompetenta bedömares intryck av hur Sverige skötte finanserna under de krisår som drabbade både oss och hela vår omvärld. Vi kom ut som den kanske starkaste ekonomin trots en så extrem lågkonjunktur. Jag kan då undra lite grann om det inte är just som interpellanten säger, nämligen att man när det passar finansministern använder bedömare för att lyfta fram de eventuella tillkortakommanden man kan hitta.

Det sammantagna omdöme som har lämnats av internationella bedömare är naturligtvis att Sverige har hanterat finanskrisen på ett fantastiskt förtjänstfullt sätt, vilket har gjort att vi har kunnat investera framtidsytande med fortsatta reformer – något som i princip väldigt få andra länder över huvud taget har kunnat göra. När finansministern nu kommer och öppnar upp ladan och säger att den är tom tycker jag kanske att det vore på sin plats att ha ärligheten att säga att Sverige faktiskt har den fullaste ladan av alla länder när det gäller statsfinanserna. Det finns över huvud taget ett reformutrymme.

Sedan är det helt korrekt att Alliansen har ett mer försiktigt och ansvarsfullt förhållningssätt när det gäller hur man ska finansiera framtida reformer när det, som efterdyningar till den globala finanskris vi ännu inte är ute ur, fortfarande skakar i Europas finansiella grundvalar. Den nya, rödgröna regeringen slår på för fullt när vi i stället borde fundera på hur vi kan skydda oss mot eventuella bakslag och försöka fylla på ladorna på ett ansvarsfullt sätt.

Det är inte bidragsförsörjning och stöd till folk som inte arbetar som är den viktigaste åtgärden, utan det är att se till att fler arbetar och att investeringarna först riktas till kärnverksamheten i välfärden – det vill säga skola, vård och omsorg.

Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Under de två och ett halvt år jag var ekonomisk-politisk talesperson för Socialdemokraterna och under de månader jag har varit finansminister har jag aldrig kritiserat den tidigare regeringen för hur den hanterade finanskrisen. Däremot har jag varit väldigt kritisk till hur man har hanterat ekonomin de senaste två åren, alltså att man har fortsatt att sänka skatten på lånade pengar efter att konjunkturen har förbättrats.

Resultatet av det är att vi nu har ett större underskott för innevarande år än vi hade under själva finanskrisen. Det är väl ändå lite bakvänd konjunkturpolitik att ha ett större underskott i bättre tider än man har i dåliga tider. När vi hade en stor kris i ekonomin hade vi en budget i det närmaste i balans, medan vi innevarande år har ett underskott på över 2 procent av bnp.

EU-kommissionen gör bedömningen att det strukturella underskottet motsvarar 1 procent av bnp, och det är för att de gör en annan bedömning av bnp-gapet än vad regeringen hade gjort. Det gör att Sverige har ett gränsvärde för hur stort strukturellt underskott man kan ha – det kallas MTO, medium term objective – som ligger på 1 procent. Det skick i statsfinanserna som den borgerliga regeringen lämnat efter sig innebär alltså att vi har ett strukturellt underskott på en hel procent av bnp – större än vad som är tillåtet enligt EU-reglerna. Det är klart att det inte är opproblemiskt, och det är svårt att säga att statsfinanserna är i ett mycket gott skick när vi bryter mot EU-regelverket.

Nu är min bedömning att vi inte kommer att få problem med EU på grund av detta, och det beror på att regeringen lägger fram den mest ansvarsfulla budgeten sedan budgetsaneringen. Vi minskar det faktiska sparandet från 2 procent av bnp till 1 procent av bnp, och vi minskar det strukturella sparandet från enligt regeringens bedömning 0,9 procent av bnp till 0,4 procent av bnp. I och med den här budgeten gör vi alltså en stor både faktisk och strukturell åtstramning av de offentliga finanserna.

På Fredrik Schulte låter det som om det enda sättet att genomföra en ansvarsfull politik är att ha så låga offentliga utgifter som möjligt. Det kan ju möjligen förklara Moderaternas syn på välfärden – det handlar om att ha så en liten offentlig sektor som möjligt.

Alla reformer som vi föreslår i den här budgeten finansieras krona för krona. Varenda utgiftsökning vi har finansieras också med en skattehöjning eller en besparing, och det är det som gör att vi kan lägga fram en så ansvarsfull budget.

Problemet är att de senaste två åren, när konjunkturen hade vänt, har den borgerliga regeringen fortsatt att låna och låna till stora skattesänkningar. De har lånat så mycket att det nu bryter mot EU-regelverket. Enligt EU, som gör en mer negativ bedömning av bnp-gapet än regeringen, har vi ett strukturellt underskott på 1,5 procent medan vi bedömer att det strukturella underskottet är 0,9 av bnp.

Där befinner vi oss. Det är i det strukturella sparandet ungefär 75 miljarder från det överskottsmål som vi alla är eniga om att vi bör leva upp till.

Anf. 59 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Det saknas 175 miljarder, säger Magdalena Andersson. Svara då, Magdalena Andersson, på varför du ska sätta sprätt på 120 miljarder! Det är den största planerade utgiftsökningen sedan 80-talet.

Magdalena Andersson föreslår 120 miljarder över en mandatperiod. Det går inte ihop. Man kan inte både säga att man tar ansvar för de offentliga finanserna och sedan sätta sprätt på historiskt stora belopp för att finansiera det som i mångt och mycket är en utbyggnad av bidragssystemen.

Magdalena Andersson försöker på något sätt antyda att Moderaterna skulle vilja minska den offentliga sektorn så mycket vi bara kan. Men under de åtta åren som vi styrde ökade vi omfattningen på välfärdens kärna. Vi ökade resursanslagen till vård, skola och omsorg.

Vi lägger nu fram en budget där vi höjer skatterna, vilket ska sägas, och där vi använder dessa skattehöjningar för att finansiera välfärdssatsningar, precis som ni också gör.

Ni höjer dock skatterna väsentligt mer för att sedan också massivt kunna bygga ut bidragssystemen genom att höja a-kassan och göra det mindre lönsamt att arbeta. Den som har relativt god inkomst och blir arbetslös får 5 000 kronor mer i månaden. Det kommer att innebära att den som jobbar till exempel som servitris kommer att få mindre pengar efter att skatten är betald och lönen insatt på bankkontot än vad advokaten som har blivit arbetslös får i bidrag för att inte arbeta.

Detta är de satsningar som Magdalena Andersson menar är ”effektiva” för att stärka Sveriges ekonomi.

Magdalena Andersson anser att den borgerliga regeringen sänkte skatten för lånade pengar, men i opposition föreslog faktiskt Magdalena Andersson bidragshöjningar för lånade pengar. Det intressanta är att alliansregeringen och den socialdemokratiska oppositionen var helt överens om reformutrymmets omfattning, det vill säga hur mycket pengar som kunde spenderas. Det diffade lite; jag tror att ni föreslog 8 miljarder mindre under de tre sista åren av den förra mandatperioden, men det är i sammanhanget snudd på en droppe i oceanen.

Sammantaget var vi överens om att Sverige skulle ha det budgetsaldo som vi nu har. Att Magdalena Andersson försöker påskina något annat är bara retorik, och jag tycker att det framkommer väldigt tydligt i hur Magdalena Andersson resonerar. Hon säger att ladorna är tomma, och EU-kommissionen understryker det. Sedan vet vi alla att EU-kommissionen framhåller Sverige som det goda exemplet i Europa med EU:s starkaste offentliga finanser.

Jag var inne på detta tidigare i mitt anförande: Ska det krävas en interpellation med en direkt fråga för att Magdalena Andersson ska svara på vilket land hon anser har skött sina offentliga finanser bättre än Sverige i EU? Finns det något land som enligt hennes mening har gjort det? EU-kommissionen är överens med oss i Alliansen om att vi har Europas starkaste offentliga finanser, medan Magdalena Andersson tar deras prognos till intäkt för att försöka påskina att Alliansen skulle ha misskött sig.

Kan det inte vara klädsamt att erkänna att vi har Europas starkaste offentliga finanser?

Anf. 60 ERIK ANDERSSON (M):

Fru talman! Jag minns en tid när Magdalena Andersson inte var finansminister. Då kunde man höra i radio och tv att varje gång som Borg sade någonting sa hon tvärtom. I den ena sekunden var det satsa – då skulle man satsa mer. I nästa sekund var det bromsa – då skulle man satsa ännu mer. Därför undrar jag ibland om den socialdemokratiska ekonomiska politiken utgår ifrån något annat än de vedertagna ekonomiska teorierna.

I januari 2006 var statsskulden 1 311 miljarder. I augusti 2014 var den 1 261 miljarder. Däremellan har den minskat, och sedan har den ökat lite till. Faktum är att det har skapats 56 miljarder mer till välfärden under de borgerliga regeringsåren. Och de 130 miljarderna i skattesänkningar som ni ondgör er över, var hamnade de pengarna någonstans? De hamnade ju inte ute i rymden eller någon annanstans, utan de hamnade hos medborgarna som kunde konsumera, spara eller något annat. Och det är väl välförtjänt att de får mer pengar kvar i plånboken när de arbetar så hårt.

Den socialdemokratiska budget som kanske kommer att läggas fram tror jag inte kommer att innebära mer arbete. Det blir snarare dyrare att arbeta, och det skapar inte mer arbete. RUT- och ROT-reformerna, exempelvis, har gjort svarta jobb vita, och det har också skapat väldigt stora skatteintäkter. Till och med Skatteverket säger att attityden till svartarbete har förändrats tack vare den här reformen.

Nu ska man dock halvera den, och det är en gåta för mig hur man kan gå fram med en sådan budget, som jag faktiskt tror riskerar att slita sönder Sverige, vilket är ett känt uttryck.

Anf. 61 MATS GREEN (M):

Fru talman! Frågor ställs, och frågor måste besvaras. Jag skulle, återigen, vilja ha svar på frågan om vilket land finansministern anser ska tjäna som ett föredöme för Sverige vad gäller den ekonomiska hanteringen. Vilket land har en bättre hantering av statsskulden? Vilket land har en bättre hantering av arbetslösheten? Det vill vi ha svar på.

Jag vill också ha svar, fru talman, angående konsekvenserna för exempelvis min gamla verksamhet, den kommunala hemtjänsten, där jag arbetade som vårdbiträde i min tidigare kommun Jönköping, om vi skulle införa de förslag som finns från Miljöpartiet när det gäller arbetstidsförkortning och friår, något som, för att uttrycka sig milt, ger helt obefintliga möjligheter att satsa på det som ändå brukar beskrivas som välfärdens kärna.

Jag skulle vilja att finansministern gav ett utförligt svar vad gäller konsekvenserna för den svenska ekonomin men i synnerhet konsekvenserna för välfärdens kärna i Sveriges alla kommuner och landsting. Det handlar, återigen, om den verksamhet som vi alla är med och arbetar och betalar skatt för att kunna upprätthålla.

Jag har alltså två enkla frågor: Vad blir konsekvenserna för välfärdens kärna med Miljöpartiets förslag om arbetstidsförkortning och friår? Vilket land anser finansministern ska tjäna som föredöme för Sverige och den svenska ekonomin?
(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.59 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

§ 10 (forts.) Svar på interpellation 2014/15:150 om regeringens och kommissionens ekonomiska prognoser

Förste vice talmannen meddelade att finansminister Magdalena Andersson anmält att hon var förhindrad att fortsätta debatten efter uppehållet.

Anf. 62 FINN BENGTSSON (M):

Herr talman! Så här är det med det demokratiska spelet när man inte kommer väl förberedd. Då blir det andra möjligheter att sköta interpellationsinstrumentet. Jag hade tänkt ställa en fråga till finansministern eftersom hon hela tiden, inom ramen för den här interpellationen, upprepade sitt mantra att den tidigare regeringen lånade till skattesänkningar.

Jag har tidigare frågat hur man, om man har världens högsta skattetryck, kan förutsätta att det inte finns någon möjlighet att sänka skatten. I stället blir man anklagad för att låna till det hela. I så fall finns det bara en väg, och det är att fortsätta att höja skatten. Det ligger lite grann implicit i den retorik som säger att alliansregeringen lånat till skattesänkningar.

Jag har tidigare frågat finansministern hur det kan komma sig att man när Sverige under tidigare regerings maktinnehav har amorterat rätt rejält på sin statsskuld samtidigt kan påstå att vi lånat till skattesänkningar. Det är ju inte sant. Vi har faktiskt lägre statsskuld nu än när vi tog över regeringsmakten 2006. Det är någonting som den nuvarande regeringen har glädje av att administrera.

Då säger finansministern att det beror på att vi har sålt ut statlig egendom. Men finns det något egenvärde i att äga en spritfabrik värd kanske 60 miljarder kronor? Varför ska svenska folket äga en spritfabrik? Varför ska vi äga ett kommersiellt flygföretag? Varför ska vi äga delar av Vattenfall som ger sig ut på en internationell marknad med mycket tveksamma miljöinvesteringar? Man måste väl kunna amortera eller sänka utgifterna för staten genom att bli av med sådan verksamhet som inte bör bedrivas i staten, såvida inte motiven finns. Då har man heller inte lånat till skattesänkningar.

Det var det jag ville ta upp, men nu får jag inget svar av finansministern.

Anf. 63 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det parlamentariska läget handlar inte om ifall man kommer förberedd eller oförberedd. Magdalena Andersson är en oerhört påläst och väl förberedd finansminister. Svenska folket har valt att det skulle se ut som det gör i kammaren. Svenska folket har avgjort att det parlamentariska läget skulle bli så här. Vi sträcker gärna ut handen för att låsa upp den situation som råder, där 13 procent av riksdagsledamöterna ska bestämma över 87 procent. Det kan vi hjälpas åt med.

Magdalena Andersson fick några frågor. Jag kan hjälpa till att svara på dem. Hon är mycket duktigare än jag, men jag kan åtminstone förklara skälet till att vi kan vara kritiska till att den borgerliga regeringen fortsatte att låna efter det att vi kommit ur krisen.

Det sades att det väl inte gjorde någonting att vi sålde ut statlig egendom, för varför skulle vi äga det. Man sålde kyrksilvret, så att säga. Det kan vi ha olika uppfattningar om, om vi ska äga eller inte, men det är skälet till att allianspartierna kunnat betala av och till att det hela sett något bättre ut. Det är ju inte så att ni inom Alliansen fört en politik för det, utan det är för att ni sålt kyrksilvret som ni kunnat rätta till siffrorna något.

Ni i Alliansen ärvde en budget i balans. Det var ordning och reda. Vi hade stabila regler som Socialdemokraterna tillsammans med Centern hade satt upp efter krisåren 1991–1994. Ni ärvde ett överskott på 65 miljarder. Det vände ni till ett underskott på 87 miljarder. Som jag sade i mitt tidigare inlägg är det inte fel att låna i svåra tider. Felet är om man lånar, som det blev, för att kunna fortsätta att sänka skatten i stället för att se till att få ordning och reda i ekonomin.

Vi fick höra några kommentarer om att Magdalena Andersson hänvisar till EU och att hon väl inte borde göra det eftersom de kritiserar att det inte är så bra med ekonomin. Då borde hon väl citera någon annan, tycker borgerliga företrädare här. Sedan hänvisar de till att deras finansminister alltid sade att det under hans tid gick jättebra för Sverige. Möjligtvis är man som borgerlig politiker då lite blåögd.

Men, som sagt, nu har vi ett annat politiskt läge. Det kanske är bättre att vi ser framåt, försöker kroka arm, försöker att tillsammans lösa de kriser vi har och hjälps åt att få ned arbetslösheten. Vi behöver se till att vi kan satsa och investera i utbildning, för det behövs för de nya jobben. Vi behöver investera i infrastruktur och se till att fler kommer i arbete. Det är vad Sverige nu behöver. På så sätt får vi Sverige på fötter, och vi får en bättre ekonomi i stället för det gigantiska underskott som vi faktiskt nu har.

Anf. 64 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att säga att jag tycker att det är under all kritik att finansministern inte närvarar i den här interpellationsdebatten som har till syfte att vara riksdagens verktyg i att granska regeringen. Det är alldeles uppenbart att det är på grund av den förestående så kallade regeringskrisen och att Magdalena Andersson antagligen vill slippa svara på frågor. Men det är fortfarande under all kritik att hon inte avslutar åtminstone den här debatten. Vi har ju också den biträdande finansministern, som hade kunnat svara på frågorna.

Det som föranledde mig att skriva den här interpellationen var att EU-kommissionen kommer ut med en rapport som säger att Sverige har Europas starkaste offentliga finanser. Det får Magdalena Andersson till att Sveriges offentliga finanser är sämre än hon trodde att de var och att vi är i ett allvarligt läge. Det är inte seriöst.

Det är inte heller seriöst att påstå att Sveriges offentliga finanser skulle vara i ett sådant utsatt läge som det beskrivs från regeringen när man samtidigt ökar utgifterna med 120 miljarder under de kommande fyra åren. 120 miljarder ytterligare spenderar man av skattebetalarnas pengar. Det är utgifter som resulterar i att statsskulden kommer att öka med 40 miljarder, nominellt sett, under mandatperioden. Man inför i dag utgifter som man skickar på nota till kommande generationer genom att öka statsskulden.

Framför allt är det inte ansvarsfullt att använda merparten av resurserna till att bygga ut bidragssystemen, så att det lönar sig mindre att arbeta, och till att på olika sätt öppna upp dämningarna i sjukförsäkringen så att fler människor kommer att slussas ut i utanförskap.

Avslutningsvis skulle jag vilja säga någonting om det så kallade kyrksilvret. En av de största försäljningarna av statliga bolag som den förra regeringen gjorde var försäljningen av Nordea. Om den svenska staten hade haft ett större ägarskap i banker under finanskrisen skulle kyrksilvret inte ha varit något silver. Det hade snarare varit ett rävgift. Jag tror därför att man ska ta det med en nypa salt.

Anf. 65 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Naturligtvis kan man ha en diskussion om vad man ska äga och inte äga. Naturligtvis kan man ha olika uppfattningar om den saken. Men det är det faktum att ni sålde ut statliga egendomar som är förklaringen till att ni kunde se till att betala av lite och frisera siffrorna något.

Angående kritiken mot Magdalena Andersson kan jag säga att jag har full förståelse för detta när nu det här parlamentariska läget uppstått. Vi

har en budgetdebatt i morgon som kommer att vara avgörande för Sveriges framtid. Man kan kanske ifrågasätta hur ansvarstagande andra partier är. Vi har tagit vårt ansvar genom att bilda regering trots att vi var i minoritet. Vi har sträckt ut handen för att se till att fler skulle kunna vara med oss. Än så länge har vi fått nobben, men vi fortsätter att sträcka ut handen även till dåliga förlorare.

Vi tror att det för Sveriges väl och ve är bättre att man hjälps åt. Det har Ingvar Carlsson och Mona Sahlin gjort. När vi hade Ny demokrati som vågmästare och 500 procents ränta gjorde Socialdemokraterna upp med den borgerliga minoritetsregeringen om två krispaket för att rädda Sverige ur krisen. Det har alltså hänt tidigare att man kunnat göra upp över blockgränserna. Vi har också sett exempel på att Centerpartiet tagit ansvar under svåra tider och gjort upp för att kunna rädda Sverige ur ekonomisk kris.

Nu skulle man kunna rädda Sverige. Vi skulle kunna se till att vi fick ordning och reda, så att vi slapp att återigen hamna i detta läge. 65 miljarder i överskott vändes till ett underskott på 87 miljarder. Nu behöver vi se framåt. Vi behöver investera för framtiden, investera i jobb, utbildning och infrastruktur.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:151

Förste vice talmannen meddelade att finansminister Magdalena Andersson var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2014/15:151 av Fredrik Schulte (M) om överskottsmålet.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:153 om amorteringskrav på bostadslån

Anf. 66 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat finansministern hur hon ställer sig till Finansinspektionens förslag om amorteringskrav, om hon ser risker i att amorteringskravet dämpar hushållens konsumtion och om hon ser risker att amorteringskravet ökar tröskeln att komma in på bostadsmarknaden.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska besvara frågan.

Finansinspektionen meddelade den 11 november att de avser att införa ett amorteringskrav, vilket skulle innebära att nya bolånetagare ska amortera på sina bolån ned till 50 procents belåningsgrad. Finansinspektionen ska återkomma med ett detaljerat förslag inom några månader.

Hushållen i Sverige är både i ett historiskt och i ett internationellt perspektiv relativt högt skuldsatta. Hög skuldsättning hos hushållen innebär makroekonomiska risker och gör den svenska ekonomin mer sårbar. Finansinspektionens förslag syftar till att ytterligare stärka

hushållens amorteringsbeteende och att minska riskerna med hushållens höga skuldsättning.

Samtidigt är det viktigt att gå försiktigt fram för att inte riskera betydande negativa effekter på den svenska ekonomin. Finansinspektionen uppskattar att ett amorteringskrav enligt förslaget utformning kan leda till en dämpning av konsumtionen med ca 0,5 procent på kort sikt, om man jämför med ett fall där inget amorteringskrav införs. På längre sikt förväntas den realekonomiska påverkan av ett amorteringskrav vara försumbar.

När det gäller den tredje frågan, om tröskeln att komma in på bostadsmarknaden, innebär ett amorteringskrav att hushåll som tar nya bolån behöver ha lite starkare ekonomi än utan amorteringskrav, allt annat lika, för att kunna hantera både räntebetalningar och amorteringar. Det kan innebära att den ekonomiska tröskeln för att äga sin egen bostad stiger. Det ska dock ställas emot det övergripande syftet med reformen – att minska risken för finansiella obalanser och att minska de makroekonomiska riskerna.

Anf. 67 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Det borde inte vara någon som inte ser allvaret i den situation som vi har rörande den ökade skuldsättningen hos hushållen. Det här är någonting som OECD, Konjunkturinstitutet och inte minst Riksbanken pekar på som en av de största framtida utmaningarna för Sverige och för att bevara stabiliteten i den svenska ekonomin.

Orsaken till att det ser ut så här vet vi alla. Det beror på situationen på bostadsmarknaden. Vi har haft skenande bostadspriser under de senaste 25 åren. Orsaken till det är i sin tur att det byggs för lite och att det samtidigt är väldigt billigt och enkelt att få lån.

Då kan man tro att lösningen på detta är att det ska bli dyrare för svenska folket att låna. Jag kan dela den uppfattningen. Jag tycker till exempel att man borde se över ränteavdragen, som innebär direkta subventioner av räntekostnaderna. Men om man ger sig på själva amorteringen och tror att det sparas för lite i det svenska samhället har man helt missat utvecklingen i svensk ekonomi. Samtidigt som vi har varit lite för bra på att låna har vi varit väldigt bra, faktiskt ett av världens bästa länder, på att spara. Svenska hushåll har en hög sparkvot. Vi är duktiga på att spara i det svenska samhället. Men vi är ännu bättre på att låna.

Situationen beror alltså på en dysfunktionell bostadsmarknad.

Vi i Alliansen hade för avsikt att försöka komma till rätta med detta genom att öka bostadsbyggandet. Vi hade ett projekt som vi kallade Sverigebygget. Vi har inte fått några besked från regeringen om hur den avser att förhålla sig till Sverigebygget.

Kommer ni att fortsätta med den typen av överenskommelser som vi gjorde med kommuner och landsting, där man garanterar investeringar i infrastruktur mot att det byggs bostäder? Vad händer till exempel med Stockholmsuppbyggnaden? Vi har inte fått några sådana besked.

Man har remitterat förslaget om att förenkla byggreglerna – eller kanske ännu värre: tappat det bakom något element.

För att bromsa upplåningen arbetade vi med att höja bankernas kapitäl täckningskrav, det vill säga mängden pengar de måste ha som säkerhet för de bostadslån de utställer.

Nu signalerar ni i regeringen – jag tolkar åtminstone statsrådet så – att ni ställer er positiva till amorteringskravet. Jag tror att det är ett stort misstag. Det kommer att slå mot konsumtionen, som statsrådet själv var inne på. Svenska folket behöver inte spara mer. Det sparar tillräckligt. Problemet är de skenande lånekostnaderna. Om vi ökar kraven på amortering kommer det att minska konsumtionen, vilket vi är överens om.

Om man lägger till alla de massiva skattehöjningar som den här regeringen föreslår, de största skattehöjningarna på nästan 20 år, kommer det att få allvarliga konsekvenser för konsumtionen. Sveriges ekonomi är beroende av att vi har hushåll med en stark köpkraft. Den samlade effekten av detta är att konsumtionen och hushållen nu kommer att drabbas ännu värre, utöver de skattehöjningar som regeringen har presenterat. Nu kommer det här som grädden på moset. Det kommer att få allvarliga konsekvenser för svensk ekonomi.

Jag skulle vilja ha en tydligare förklaring från statsrådet. På vilket sätt menar du att det här är det mest effektiva sättet att adressera frågan?

Anf. 68 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag vill tacka interpellanten för frågan. Jag tycker att det är väldigt bra att vi har den här typen av debatter i riksdagen.

Däremot blir jag lite bekymrad över det något hårda tonläget. Tidigare har det funnits en ganska bred samsyn i Sveriges riksdag om åtgärder kring finansiell stabilitet och makroekonomi och åtgärder för att förhindra finansiella kriser. Jag har öppet berömt den förra regeringen för att man tog den typen av initiativ och försökte föra samtal. Vi som sitter i den nuvarande regeringen välkomnade hela tiden detta under förra mandatperioden och deltog i samtalen. De kapitäl täckningskrav som Fredrik Schulte lyfter fram var till exempel någonting som togs i väldigt bred enighet i Sveriges riksdag. Den typen av enighet tycker jag är värdefull, och därför blir jag lite bekymrad över det tonläge som Fredrik Schulte nu använder i den här frågan.

Speciellt förvånande blir det i och med att det var hans egen regerings företrädare som lyfte den här frågan allra mest aktivt. Under förra året lyfte inte minst finansminister Anders Borg och även finansmarknadsminister Peter Norman fram frågan om amorteringskrav, inte bara i form av myndighetsföreskrifter utan även i form av lagstiftning. Man skulle ha en amorteringslag, pratade man om för drygt ett år sedan.

Det är väldigt märkligt att nu höra hur det är någon dödsdom för Sverige som skulle göra att konsumtionen fullständigt försvinner. Som jag nämnde i svaret finns det konsekvensberäkningar av förslaget. De ligger enligt min syn på ganska hanterbara nivåer. Det handlar om 0,5 procent i minskning av konsumtionen på kort sikt, och på längre sikt säger man att det inte är några konsekvenser alls.

Jag kan hålla med om att den konsekvensen är olycklig. Jag skulle också önska att man inte fick den konsekvensen. Men den konsekvensen måste ställas mot alternativet. Om man inte gör tillräckligt mycket och

inte vidtar åtgärder för att minska den finansiella risk som en hög skuldsättning ändå innebär riskerar man att i stället dra på Sverige en finansiell oro, eller i värsta fall en finansiell kris.

Det vet vi mycket väl konsekvenserna av, inte minst i form av minskad konsumtion. Vi har många av oss varit med om 90-talskrisen och den enorma turbulens som där uppstod. Svenska staten gick från att ha bland de bästa statsfinanserna i västvärlden till att ha bland de sämsta statsfinanserna på bara några år just för att man var tvungen att gå in och rädda i en finansiell kris som uppstod.

Den läxan måste vi ha lärt oss vid det här laget. Där ska vi inte hamna igen. Vi måste vidta åtgärder. Detta är vad myndigheterna som har ansvar för att värna den finansiella stabiliteten gemensamt har ställt sig bakom på det finansiella stabilitetsrådet för några veckor sedan där också jag var med. Alla myndigheter sa gemensamt: Detta är en risk som vi måste hantera.

Jag noterar också att Fredrik Schulte lyfter fram minskade ränteavdrag som ett alternativ. Det är en fråga som också jag har lyft fram i den allmänna debatten. Jag för gärna samtal med till exempel Fredrik Schultes parti om det skulle vara en väg framåt. Men jag tror inte att Fredrik Schulte ska inbilla sig att minskade ränteavdrag inte skulle ha någon effekt på konsumtionen.

Om man minskar ränteavdragen kommer det att få liknande effekter. Att ställa det som något slags alternativ som inte skulle ha några negativa aspekter ur konsumtionssynpunkt känns för mig lite märkligt. Låt oss gärna föra samtal om hur vi gemensamt kan hitta en väg framåt för att lösa frågorna.

Jag skulle vilja uppmana Fredrik Schulte att lyssna lite grann till de rekommendationer som kommit från de myndigheter som väldigt noggrant har analyserat situationen och lyssna till de företrädare som företrädde Fredrik Schultes parti under valrörelsen och lyfte just den här reformen som ett förslag på hur man skulle kunna hantera riskerna med hushållens skuldsättning.

Det känns lite synd att man bara för att det har varit ett val helt plötsligt ska gräva djupa skyttegravar i den här frågan. Det känns väldigt onödigt.

Anf. 69 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Här grävs inga skyttegravar. Jag fick nästan känslan av att statsrådet hade den långa utläggningen om historiken bakom frågan för att själv slippa svara på sakfrågan och göra den politiska utläggningen kring det.

Det är mycket riktigt så att den här frågan lyftes fram av den tidigare regeringen. Men det var också en regering som insåg värdet av att hushållen har en stark köpkraft. Nu har vi en regering som lägger fram förslag om skattehöjningar på 23 miljarder för samhället. Det är klart att det kommer att slå mot inkomsttagarna som får höjda inkomstskatter.

Det kommer att slå mot lönekollektivet genom de höjda arbetsgivaravgifter som regeringen nu föreslår. Det sa till och med din kollega statsrådet Magdalena Andersson i en debatt för bara två timmar sedan. Effekten av de höjda arbetsgivaravgifterna kommer att vara att vi får en negativ lönepress som i förlängningen innebär lägre löner.

Därtill har vi en situation där regeringen inte tar frågan om bostadsbyggandet på allvar. Man återremitterar eller gömmer förslag om att förenkla byggandet och tar inte ansvar för de överenskommelser som den tidigare regeringen slöt med till exempel kommunerna i Stockholm och Stockholms läns landsting. Man tänker inte berätta hur man förhåller sig till hela frågeställningen kring Sverigebygget som den tidigare regeringen presenterade.

Jag är öppen för skattehöjningar. Jag är öppen för att sätta amorteringskrav eller att avskaffa ränteavdrag. Men det måste ske i utbyte mot att hushållen får lättnader i andra delar av ekonomin, till exempel i form av jobbskatteavdrag. Det är ett perspektiv som regeringen är fullständigt ointresserad av. Ni vill jättegärna på alla möjliga sätt införa skatter som minskar den disponibla inkomsten hos hushållen. Det är här skon klämmer.

Statsrådet skulle kunna ställa sig upp och säga: Eftersom jag ser så allvarligt på situationen på den svenska bostadsmarknaden tycker jag att det är värdefullt att vi avskaffar ränteavdragen eller inför ett amorteringskrav. Men för att inte strukturellt försämrade i andra änden, det vill säga konsumtionsändan av ekonomin, är jag öppen för att ta de nya skatteintäkterna för att finansiera skattesänkningar.

Då skulle vi ha en fruktbar diskussion. Men det är regeringen inte intresserad av. Det är precis som i frågan om den gröna skatteväxlingen. Det finns ingen grön skatteväxling hos Miljöpartiet längre. Det finns bara grön skattehöjning. Man tar och höjer skatterna på det som skadar miljön, och sedan tar man pengarna för att höja bidragen. Då blir det inte längre en konstruktiv diskussion.

Det är mot den bakgrunden som jag skulle vilja ha ett tydligt svar på var regeringen står. Kommer ni att verka för att införa ett amorteringskrav och att hushållen får en lägre konsumtion utan att i andra änden till exempel införa ett till jobbskatteavdrag eller liknande? Vad får det för effekter på den redan dysfunktionella bostadsmarknaden?

Eftersom ett amorteringskrav bara kommer att gälla nya bostadslån kommer det att skapa en situation där det blir ytterligare svårare att ta sig in på bostadsmarknaden och att få till byggnation av nya lägenheter.

Anf. 70 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Jag håller med Fredrik Schulte om att det byggs alldeles för lite. Det är vi helt överens om. Därför beklagar jag att byggnationen tvärmitade efter valet 2006 och att det har stått stilla alldeles för länge. Det är en anmärkningsvärd situation vi har haft där det har byggts alldeles för lite under den borgerliga regeringens tid.

Jag är glad över att vi med den budget som ska diskuteras i morgon försöker få möjlighet att satsa på 250 000 nya bostäder fram till 2020. Det är ett tufft mål, och det är bra för Sverige att vi sätter igång med rejält med byggande. Vi sätter också upp incitament för energieffektivisering och en upprustning av miljonprogrammet, vilket är mycket bra för Sverige.

Jag är personligen lite gammaldags av mig. Jag tycker att den som tar ett lån också ska betala av det. Det är min personliga uppfattning. Tar man ett lån ska man också klara av att börja att betala av lite grann.

Vi fick en kommentar här om att det blir sådana fruktansvärda skattehöjningar, och därför kommer inte människor att kunna betala sina lån längre. Jag vill bara påminna om att de som får skattehöjningar är de som tjänar över 50 000 kronor i månaden. Det är från den summan och uppåt som vi fasar ut jobbskatteavdraget.

Det byggs för lite. Det håller jag med om. Vi behöver satsa betydligt mer. Därför behöver vi göra de investeringar som samarbetsregeringen nu har aviserat och som jag verkligen hoppas att vi kan få igenom genom att vi försöker att hitta blocköverskridande gränser.

Anf. 71 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det var bra att Monica Green lyfte fram en del av svaret. Självklart har regeringen höga ambitioner när det gäller bostadsbyggande. Vi har ett mål om att bygga 250 000 bostäder under den närmaste fem- till sexårsperioden fram till 2020.

Vi kommer bland annat att använda hög investeringstakt i infrastruktur just för att stimulera fram nya möjligheter för bostadsbyggande och framför allt när det gäller storstäderna också bygga kollektivtrafik för att göra det möjligt att expandera bostadsbyggandet. Jag vet att den grön-röd-rosa majoriteten i Stockholms stadshus har höga ambitioner att bland annat bygga hyresrätter.

Jag blir återigen lite förvånad över Fredrik Schultes ingång i debatten när han säger att man visst kan införa ett amorteringskrav, men då måste man kompensera genom sänkta skatter. Men det var de facto inte det som Moderaterna gick till svenska folket och sa inför valet. Då sa man dels att man skulle införa ett amorteringskrav – till och med en amorteringslag – dels att man inte skulle sänka några skatter under överskådlig tid. Där faller det resonemang som Fredrik Schulte lyfter fram som en avgörande fråga i den här debatten. Det gör mig lite förvånad.

Återigen: Jag är inte intresserad av att skapa konflikt i debatten. Jag är tvärtom, vilket jag har uttryckt tydligt på Dagens Industris debattsida, i många intervjuer och i många sammanhang, intresserad av att föra en dialog i frågorna och försöka hitta lösningar. Jag är absolut beredd att föra samtal med Fredrik Schultes parti och se om vi kan hitta sätt att skapa en finansiell stabilitet och använda pengar för att kompensera hushållen, till exempel för att sänka trösklarna in på bostadsmarknaden.

Jag är intresserad av att höra vad Moderaterna har för förslag när det gäller dessa frågor. Som jag har varit tydlig med i den här debatten och tidigare tycker jag att frågorna om finansiell stabilitet är för viktiga och för centrala för Sverige och för svensk ekonomi inför framtiden för att vi ska göra partipolitik av dem och söka snabba poänger. Här är det mycket viktigare att vi är ansvarstagande och försöker hitta vägar framåt.

Det gör man i dialog, och jag inbjuder Fredrik Schulte och hans parti att föra denna dialog med oss. Jag hoppas att ni är beredda att ta den.

Anf. 72 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Låt oss göra klart för oss hur det står till med bostadsbyggandet. De 250 000 bostäder som är planlagda sedan flera år tillbaka var alltså någonting som det inte fanns någon som helst politisk oenighet om. Det som Alliansen gjorde var att vi gick fram med ett förslag som vi kallade Sverigebygget, som skulle innebära ytterligare

150 000 bostäder. Det kan vara värt att notera för till exempel Monica Green att antalet färdigställda bostäder i år är fler än det var 2006, när vi hade den kanske starkaste högkonjunkturen på 40 år.

Den förra regeringen hade som ingångsvärde att höjda skatter på arbete och företagande är någonting som är negativt för ekonomin. När man inte höjer skatter på jobb och företagande finns det utrymme för att till exempel införa ett amorteringskrav. Men nu vill man lägga på höga skatter. Det är skatter för vanliga löntagargrupper, Monica Green. Ni höjer skatten för alla som tjänar mer än 35 000. Om man dessutom lägger på ytterligare pålagor på svenska folket och hushållen får man en sammantagen effekt som inte är bra. Det är mot denna bakgrund man måste se frågan.

Vi har en regering som föreslår genomförande av de största skattehöjningarna på decennier. Nu får vi hoppas att det inte blir av i morgon. Men detta, tillsammans med ytterligare amorteringskrav, får en rent ut sagt negativ effekt på den svenska konsumtionen.

Anf. 73 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Vi är tydligen överens om att det byggs alldeles för lite och att vi vill göra någonting åt det. Det tycker jag är bra. Där har vi en grogrund för att vi ska kunna samarbeta. Vi behöver mer samarbete nu, inte mindre. Vi behöver se till att vi får stabilitet i det här landet och se till att vi kan se framåt.

I samarbetsregeringens budget finns förslag på 250 000 nya bostäder fram till 2020. Vi hoppas på att det går igenom. Jag beklagar att byggnationen tvärnitade efter valet 2006. Vi skulle behöva se framåt och hjälpas åt i de svåra situationerna. Jag är glad över att finansmarknadsministern också sträcker ut en hand och tycker att vi ska försöka ha så lite käbbel som möjligt i det här och inte försöka ta kortsiktiga politiska poänger.

Som jag sa i mitt förra inlägg tycker jag att den som tar ett lån också ska fundera på hur man betalar av det. Den som är satt i skuld är inte fri.

Anf. 74 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag vill återigen tacka interpellanten för att han tog upp denna fråga. Jag har försökt att vara helt ärlig i debatten och säga att reformer för att till exempel öka amorteringstakten i form av amorteringskrav eller minskade ränteavdrag absolut kommer att få konsekvenser i ekonomin. Det kommer att få konsekvenser för konsumtionen. Det är i mitt tycke väldigt begränsade konsekvenser, men konsekvenser får det.

Däremot vet vi, vilket jag också har försökt vara tydlig med, att alternativet att inte göra någonting är betydligt värre – i alla fall i mitt tycke. Det har också kommit varningar från så gott som samtliga myndigheter som har som ansvar att bevaka dessa frågor och som har en enorm kompetens och erfarenhet av det finansiella systemet och finansiell stabilitet. Det har även kommit varningar från internationella aktörer, som Internationella valutafonden, EU-kommissionen och många andra, som varnar för att den höga skuldsättningen hos svenska hushåll är en finansiell risk som kan leda till finansiell instabilitet.

Just därför önskar jag verkligen starkt att vi kan se lite längre än bortom de kommande omröstningarna här i riksdagen. Vi borde se längre

för att ta ansvar för svensk ekonomi. Återigen: Jag och hela regeringen har bjudit in till samtal om dessa frågor för att vi ska kunna hitta gemensamma lösningar. I dessa samtal handlar det såklart inte bara om att försöka driva igenom regeringens synpunkt. På det sättet får man inte någon stabilitet eller enighet. Det handlar om att lyssna och ta till sig synpunkter. Jag är absolut beredd att ta till mig synpunkter och förslag på hur man kan se till att stimulera hushållen på andra sätt. Låt oss inte fastna i debattens höga känslovågor, utan låt oss försöka se diskussionen på längre sikt och sätta oss och hitta gemensamma lösningar framåt.

Jag tycker att historiken visar att vi kan lyfta oss när det gäller sådana här avgörande frågor för Sveriges framtid. Jag hoppas att vi allesammans är mogna att göra det nu igen.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2014/15:118 om regionalt arbete för bättre integrationsinsatser

Anf. 75 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Roger Haddad har frågat statsministern vad han avser att göra för att verka för att länsstyrelserna involveras och får ett tydligare uppdrag avseende integrationsarbetet. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen

Det ökade antalet människor som flyr från krig, förföljelse och förtryck och söker en fristad i Sverige innebär utmaningar för regeringen, för ansvariga myndigheter och för landets kommuner – ja, för hela samhället.

Arbete är den främsta vägen in i det svenska samhället, och alla steg i mottagandet av nyanlända invandrare ska syfta till att hitta jobb. Länsstyrelserna ska verka för att nationella mål får genomslag i länet och att hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar – något som är viktigt även gällande dessa frågor. I länsstyrelsernas uppdrag ingår att arbeta sektorsövergripande och att främja länets utveckling. Detta innebär en allt viktigare roll för länsstyrelserna i takt med de demografiska förändringarna.

Vad gäller etableringsuppdraget för att påskynda nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet är ansvaret för olika insatser fördelat mellan flera statliga myndigheter och landets kommuner. Länsstyrelserna ska verka för att det finns beredskap och kapacitet hos alla kommuner att ta emot nyanlända och ingå överenskommelser med kommunerna om mottagande av nyanlända. Länsstyrelserna har på regional nivå ett betydande ansvar när det gäller samverkan mellan berörda aktörer i arbetet med nyanländas etablering, inte minst för att underlätta och utveckla samarbetet mellan kommunerna.

Grunden i etableringsuppdraget ligger fast, men det är uppenbart att delar av uppdraget inte fungerar tillfredsställande. Bland annat behöver formerna för Arbetsförmedlingens samverkan med kommunerna samt samverkan mellan kommunerna utvecklas. Regeringen avser därför att se över myndighetsorganisationen vid mottagande av nyanlända. Där ingår länsstyrelsernas roll och uppdrag.

I januari 2014 utsågs två nationella samordnare som fick i uppdrag att genom dialog med kommunföreträdare i samtliga län motivera till ett ökat mottagande av nyanlända samt att lyfta fram goda exempel från mottagandet genom exempelvis regionala nätverk. Samordnarnas slutsatser och förslag lämnades till regeringen den 10 november 2014.

Regeringen välkomnar samordnarnas rapport. Deras erfarenheter och den rapport de lämnat kommer att utgöra ett viktigt underlag i regeringens fortsatta arbete med mottagande och etablering och i den kommande översynen av myndighetsorganisationen för asylsökande och nyanlända. Vid besök i länen har samordnarna mött ca 250 kommuner och samtliga länsstyrelser. Regeringen avser att fortsätta dialogen med kommunerna i frågor som rör hur ett ökat mottagande ska se ut.

Det är allas vårt ansvar att människor som kommer hit på flykt undan krig och förföljelse erbjuds möjligheter att etablera sig i och bli en del av vårt gemensamma samhälle. Ett steg i att lyckas med detta är ett välfungerande regionalt arbete.

Anf. 76 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet Ardalan Shekarabi för svaret på min interpellation.

Bakgrunden till interpellationen är som sagt antalet flyktingar som just nu söker sig till Sverige, inte minst från Mellanöstern, och särskilt de signaler som både Migrationsverket och Arbetsförmedlingen har förmedlat till politiken, utskottet och regeringen om uppdraget.

Jag delar statsrådets syn när det gäller utredningen om att förstärka uppdraget att ha beredskap. Även Folkpartiet välkomnar det. Vi tycker att det är ett viktigt steg att ta innan man överväger ett tvångsbeslut genom vilket alla kommuner ska ta emot flyktingar mot sin vilja. Anledningen till att jag lyfter fram särskilt länsstyrelsens roll är just den information som vi får ibland om att många kommuner inte vill ta emot flyktingar. En hel del kommuner vill men har inte och förmår inte prioritera de resurser som är viktiga för att underlätta integrationspolitiken. Konkret kan det vara bostäder, svenska för invandrare, vuxenutbildning, samhällsorientering eller samhällsinformation. Kommuner skulle kunna bidra med väldigt mycket insatser men mäktar inte med det, till exempel en mindre kommun i Västmanland som jag representerar.

I sitt svar bekräftar statsrådet att det saknas i dag. Men i efterhand har jag också tittat på Riksrevisionens rapport som kom före sommaren. Den bekräftar exakt farhågan om att många länsstyrelser inte upplever att de har ett tydligt ansvar när det gäller detta. Då räcker det inte att ha stimulanspengar – om jag får använda det begreppet – för att underlätta, möjliggöra och se till att kommuner träffas. Dessutom är det mycket fokus på just flyktingar, flyktingmottagande samt att kommunerna och Migrationsverket ska sluta avtal om själva flyktingmottagandet.

Den andra viktiga delen i interpellationen som jag gärna vill diskutera med regeringen är dock integration för nyanlända. Uppenbarligen räcker inte de insatser som Arbetsförmedlingen gör.

Jag välkomnar nyheten i svaret att regeringen är beredd att se över ansvarsfördelningen när det gäller de nyanlända. Det är ett positivt besked. Men jag vill gärna höra lite mer om vilka mandat man har och

hur man skulle kunna använda de länsstyrelser och landshövdingar som ändå finns runt om i landet för att förbättra det här.

Anf. 77 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Länsstyrelserna är staten på regional nivå, och de har redan i dag ett viktigt uppdrag när det gäller integrationsarbete. De ska enligt sin instruktion se till att nationella mål får genomslag i samhället. Och mer specifikt för integrationen ska länsstyrelserna verka för att kommunerna ska ha beredskap för och kapacitet att ta emot nyanlända. En del av detta handlar om att verka för regional samverkan. Jag tror att vi är överens om att vi har ett stort behov av regional samverkan.

Länsstyrelserna har också i uppgift att på regional och kommunal nivå följa upp organisering och genomförande av insatser för nyanlända. Vi kommer att följa utvecklingen och titta närmare på länsstyrelsernas insatser. Vi kommer i regleringsbrev att ge länsstyrelserna i uppdrag att prioritera insatser som bidrar till att öka kommunernas mottagningskapacitet. Länsstyrelserna kommer också att betala ut medel till kommuner från anslag 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande. Insatser som underlättar bosättning och ökar kommunernas mottagningskapacitet samt samhällsorientering ska prioriteras. Länsstyrelserna har också i uppdrag att redovisa förutsättningar att tillhandahålla samhällsorientering.

Därutöver träffar vi landshövdingarna kontinuerligt och för en dialog, bland annat om de här frågorna. Vid det senaste landshövdingemötet som hölls i november deltog jag själv för en allmän dialog och även statsrådet Ylva Johanssons statssekreterare gällande just integrations- och mottagningsfrågorna. Vi för alltså en dialog med länsstyrelserna. Vi kommer att följa deras arbete med integrationsfrågorna, och vi anser att länsstyrelserna kommer att behöva ta ett stort ansvar när det gäller samverkan mellan olika kommuner.

När det gäller mottagandet av nyanlända har vi stora utmaningar, och det handlar mycket om samordning mellan olika myndigheter och kommuner. Det handlar om att se till att det finns bostad, utbildning, validering inte minst och andra insatser som innebär att människor kommer in i samhället. Det är klart att samordningsfunktionen då är central ur ett myndighetsperspektiv. Den myndighet som ansvarar för samordning på regional nivå för statens räkning är länsstyrelserna. Och de kommer att få en viktig roll.

Anf. 78 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet.

Jag menar ändå att en myndighetsorganisationsöversyn inte räcker, även om det är ett viktigt besked som regeringen lämnar. Det är viktigt att statsrådet tar upp just flyktingmottagandet och bosättningskapaciteten. Det är den akuta frågan.

Den långsiktiga frågan och kärnan i interpellationen handlar dock om de människor som faktiskt har fått uppehållstillstånd och som är kommunplacerade samt att det beroende på var man råkar hamna någonstans är stora skillnader – vill jag påstå. Det kan gälla Arbetsförmedlingens insatser för nyanlända under etableringstiden. Om man bor på en större ort är utbudet av och tillgången till insatser såsom

yrkespraktik eller arbetsmarknadspolitiska åtgärder inom etableringslagen mycket större än om man råkar befinna sig på en mindre ort.

Min erfarenhet efter att följt de här frågorna de senaste fem sex åren är att samarbetet mellan arbetsförmedling och länsstyrelse inte fungerar tillräckligt effektivt. Ibland tävlar man om vem som ska göra vad. Men jag vidhåller, med goda erfarenheter från till exempel Västmanlands län, att länsstyrelsen har en fungerande samverkan med etableringsråd där landshövding, stadsdirektörer och kommunchefer träffas regelbundet för att försöka samordna.

Jag upplever dock att det inte finns tillräcklig kraft bakom landshövdingens och länsstyrelsens agerande för att se till att något faktiskt händer. Då är risken stor att myndigheter eller kommunpolitiker blir frustrerade över att man inte kan göra mer och att det inte händer mer, trots att man träffas ofta och diskuterar de stora utmaningarna. Men länsstyrelsen och landshövdingen har inte kunnat sätta mer tryck eftersom de i regleringsbrev och i budgeten inte har haft ekonomiska medel för att ta tag i mycket större frågor. Det har mer handlat om stimulans, smörjmedel och att underlätta för kommuner att träffas. Men det räcker inte om vi ska kunna hantera det tryck som vi måste kunna hantera för att erbjuda människor som flyr till Sverige ett bra mottagande.

Anf. 79 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag tror att jag och Roger Haddad är överens om att vi verkligen måste intensifiera arbetet med att stärka samordningen mellan olika myndigheter. Jag håller också med interpellanten om att länsstyrelserna har en extremt viktig roll här. Det finns flera aspekter som de måste jobba med. Men fokus måste ligga på att få människor i arbete.

För att människor ska komma i arbete krävs det såklart att språkutbildningen fungerar bra. Det krävs att valideringen fungerar bra, det krävs att det finns bostäder så att människor kan bosätta sig där det finns arbetstillfällen och det krävs att vi har en fungerande kollektivtrafik så att människor kan ta sig till utbildning och arbetsplatser. Allt det förutsätter att det finns en samordning mellan de olika politiska nivåerna och mellan olika kommuner, inte minst mellan kommunerna och myndigheterna. Vi ser ett behov av att förbättra länsstyrelsernas arbete med integrationen, och vi kommer att följa deras arbete när det gäller samordningen.

När det gäller frågan om kommunernas ansvar vill jag passa på att instämma i det som har sagts. Jag anser att alla Sveriges kommuner måste ta ett solidariskt ansvar för flyktingmottagandet. Det räcker inte med att bara i ord prata om samordning. Det krävs också ett ansvarstagande från samtliga kommuner i landet. Det är först då som vi kan underlätta integrationsprocessen och se till att människor kommer i arbete och får förutsättningar att etablera sig i vårt fantastiska land.

Anf. 80 ROGER HADDAD (FP):

Herr talman! Tack så mycket, statsrådet! Jag vill ändå skicka med vikten av att inte bara fokusera på mottagandekapacitet och

flyktingmottagning. Det är bara en del av den utmaning som vi har i kommuner och landsting tillsammans med länsstyrelsen. Helt klart finns det ett behov av bättre samverkan mellan försäkringskassa, arbetsförmedling, Migrationsverket och länsstyrelsen, eftersom det inte fungerar i dag. Det finns flera exempel på att Migrationsverket upphandlar boenden eller anvisar människor till boenden utan att informera kommunledningar, och det får konsekvenser. Länsstyrelsen är en naturlig part som finns på marken och som träffar kommunalråd, riksdagsledamöter och andra viktiga aktörer som kan påverka processerna.

Men det räcker inte bara med att samla aktörerna och prata med dem, utan de måste ha ett tydligt uppdrag. Helst ska de också ha statliga medel och kanske ett ännu tydligare samordningsansvar, vilket i dag saknas, för att de ska kunna hantera detta arbete.

Jag kommer att följa det här noga, men jag tycker ändå att jag delvis har fått positiva besked.

Anf. 81 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag vill tacka interpellanten för frågan. Den berör många viktiga framtidsutmaningar där vi behöver ha ett samarbete mellan olika partier i den här kammaren över blockgränserna. Det behövs ett samarbete mellan de olika nivåerna. Fler nyanlända måste ges förutsättningar för att komma i arbete. Fokus i integrationspolitiken måste vara att se till att människor kommer i arbete.

Ett led i detta är att kommunerna ges möjlighet att erbjuda insatser, och dessa insatser behöver utvecklas. Regeringen avser att införa ett sammanhållet nationellt och permanent system för validering. Möjligheterna till kompletterande utbildning kommer också att förbättras.

Arbetsförmedlingen har en central roll i att uppnå regeringens mål om snabbare etablering för nyanlända på arbetsmarknaden. Grunden i etableringsuppdraget ligger fast, men det är uppenbart att delar av uppdraget inte har fungerat tillfredsställande. Här är vi helt överens om att insatserna måste förbättras snabbt. Det kommer att kräva mer samarbete av alla aktörer som är delaktiga i denna process.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 14 Svar på interpellation 2014/15:137

Förste vice talmannen meddelade att utbildningsminister Gustav Fridolin var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2014/15:137 av Maria Stockhaus (M) om tioårig grundskola.

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:138

Förste vice talmannen meddelade att utbildningsminister Gustav Fridolin var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2014/15:138 av Christer Nylander (FP) om Skolinspektionens årsrapport.

§ 16 Svar på interpellation 2014/15:146 om kvinnliga vårdföretagare

Anf. 82 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Sofia Fölster har frågat statsministern om han har gjort ställningstagandet att det är förenligt att vara en feministisk regering och, enligt henne, sätta krokben för de ca 7 000 kvinnliga företagare som i dag verkar inom vården och omsorgen. Vidare har Sofia Fölster frågat hur statsministern bedömer att jämställdheten i Sverige påverkas av att det, enligt henne, blir svårare för kvinnor att starta eget och göra karriär i vården och omsorgen. Sofia Fölster har slutligen frågat om statsministern har gjort ställningstagandet att Socialdepartementet arbetar med jämställdhetsintegrering i all sin verksamhet i enlighet med vad som anfördes i regeringsförklaringen.

Interpellationen har överlämnats till mig.

Jag skulle vilja börja med att instämma i vad Sofia Fölster säger om att det finns ett stort antal kvinnor som verkar som företagare inom vård och omsorg och som har som drivkraft att ge sina patienter den bästa vården och omsorgen. Regeringen har på intet sätt agerat för att dessa privata vårdföretagare ska bort. Regeringens mål med hälso- och sjukvårdspolitiken är en tillgänglig och effektiv vård av god kvalitet som fördelas efter behov och inte efter efterfrågan. Vården ska vara jämlik och jämställd. Vi vill se en hälso- och sjukvård med valfrihet och mångfald där kvaliteten för patienten är i centrum.

En grundförutsättning för att nå målet är att skattemedel används till det de är avsedda för, nämligen att välfärden utformas så att medlen kommer brukarna till godo och att kvaliteten i välfärden utvecklas. Jag och regeringen tycker att valfrihet och mångfald är bra, men det ska vara en valfrihet för medborgarna på medborgarnas villkor, inte för de enskilda företagen.

Den grundläggande frågan är hur vi på bästa sätt ska få en välfärd som sätter brukare och kvalitet i fokus. Frågan är komplex, vilket innebär en omfattande process som måste ske i flera steg. Därför är det ansvarsfullt att tillsätta en utredning som ska lämna förslag på hur man bör utforma ett regelverk för användningen av offentliga medel i välfärden. Utredningen ska också analysera vilken påverkan en sådan reglering får för brukare, anställda och existerande aktörer. Den ska också ta fram förslag på vilket stöd som kan ges till existerande aktörer för att de ska kunna anpassa sin verksamhet till de nya förhållandena.

Sofia Fölster hänvisar bland annat till den överenskommelse som regeringen har träffat med Vänsterpartiet om vinster i välfärden och hävdar att den inte bara är ett slag mot mångfalden och valfriheten utan även ett kliv tillbaka för feminismen. Jag vill hävda motsatsen.

Som jag har nämnt tidigare är målet för regeringens hälso- och sjukvårdspolitik att skapa en god vård som är behovsanpassad, effektiv och av god kvalitet. Vården ska ges på lika villkor till kvinnor och män

oavsett vad hon eller han har för bakgrund. För oss i regeringen är det således viktigt att jämställdhetspolitiken har som mål att omfatta alla kvinnor, inte bara de som tar sig upp på en chefsposition.

Avslutningsvis vill jag nämna att målet för arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet är att regeringen ska ha bästa möjliga förutsättningar för att jämställdhet ska genomsyra regeringens politik. Det innebär att Socialdepartementet arbetar med jämställdhetsintegrering i all sin verksamhet. Varje departement ska ha en arbetsplan för arbetet med jämställdhetsintegrering och vilka insatser eller åtgärder som man avser att genomföra. För närvarande pågår det ett arbete på Socialdepartementet med att ta fram en arbetsplan för 2015.

Anf. 83 SOFIA FÖLSTER (M):

Herr talman! Jag ställde en interpellation till statsministern för att ta reda på om löftet om en feministisk regering med jämställdhet högt på agendan var uppfyllt.

Då handling i mina ögon väger tyngre än ord finner jag det djupt beklagligt att statsministern inte prioriterar att diskutera denna viktiga fråga utan har lämnat över interpellationen.

Då interpellationen rör jämställdhet och feminism hade det naturliga varit att lämna över den till jämställdhetsministern. I stället har statsministern lämnat över interpellationen till sjukvårdsministern, vilket bekräftar min farhåga att statsministern inte anser att kvinnors företagande är en jämställdhetsfråga, vilket var själva grunden till att jag väckte interpellationen.

Detta till trots vill jag tacka sjukvårdsministern för att han har kommit till kammaren för att diskutera denna viktiga fråga med mig å hela regeringens vägnar.

I regeringsförklaringen deklarerade statsministern att Sveriges nya regering är en feministisk regering. Det är ett viktigt ställningstagande, men det är också viktigt att det efterföljs av en feministisk politik.

Feminism går ut på att människor ska slippa bli missgynnade eller begränsade på grund av sitt kön. Tyvärr ser vi att kvinnor fortfarande ligger efter när det gäller lön och chefspositioner. Förklaringen till lönegapet kan enligt forskningen spåras till olika saker som till exempel strukturell diskriminering, arbetstid i viss mån men framför allt begränsade möjligheter att göra karriär i kvinnodominerade yrken.

Majoriteten av de anställda inom vård- och omsorgen är kvinnor. Och majoriteten av företagarna inom vård- och omsorgen är också kvinnor. I äldreomsorgen drivs så många som 67 procent av företagen av kvinnor. Då de flesta av dessa är småföretag finns så många som 7 000 kvinnliga företagare som verkar inom den här branschen. Det är således självklart att möjligheterna för kvinnor att göra karriär inom vård och omsorg samt att starta och driva företag är en jämställdhetsfråga.

Sjukvårdsministern svarade att regeringen är för valfrihet och mångfald i sjukvården, vilket är en förutsättning för att företagen ska tillåtas starta och verka i branschen. Detta till trots gick regeringen fram i en proposition för att ta bort lagen om valfrihetssystem. Det var en proposition vars syfte för vissa landsting är att kunna välja bort valfrihet. Sjukvårdsministern menade i sitt svar att regeringen på intet sätt agerat för att företag inom vården och omsorgen ska bort. Trots detta har

regeringen lagt en våt filt över hela branschen genom att starta en utredning vars syfte är att se över hur man kan reglera och försvåra för företag att verka inom vården och omsorgen. Dessutom dubblas arbetsgivaravgifterna för unga, vilket drastiskt höjer kostnaderna för alla fristående aktörer som inte har blivit kompenserade av regeringen för höjningen.

Sjukvårdsministern menar att regeringens agerande inte är ett kliv tillbaka för feminismen utan motsatsen, det vill säga ett kliv framåt. Jag skulle fortfarande vilja ha ett svar ur ett jämställdhetsperspektiv. Hur gynnas kvinnors möjligheter att göra karriär i vård och omsorg när det blir svårare att starta och driva företag? På vilket sätt uppmuntras kvinnor att starta företag i vård och omsorg när kostnaderna drivs upp och branschen fortsätter att sväva i osäkerhet i väntan på er utredning? Det gläder mig att Socialdepartementet tar fram en arbetsplan för hur man ska jobba med jämställdhet.

Jag vill ställa ytterligare en direkt fråga till sjukvårdsministern. Kommer kvinnors möjlighet att göra karriär och starta företag inom vård och omsorg att vara en del av planen?

Anf. 84 KRISTINA NILSSON (S):

Herr talman! Det är glädjande att Sofia Fölster vill diskutera jämställdhetsfrågor och kvinnors situation på arbetsmarknaden. Vi behöver vara många som hjälps åt att komma framåt i många delar. Dock kan jag tycka att Sofia Fölster har en lite väl stor förväntan att regeringen på åtta veckor ska ha löst det man i den förra regeringen inte förmådde att lösa på åtta år.

Precis som Sofia Fölster tog upp har löneskillnaderna skenat iväg under den borgerliga regeringen, och det finns en hel del annat som inte direkt tyder på att man har prioriterat jämställdhetsarbetet. Därför är det glädjande att Sofia Fölster sätter sin tilltro till att en socialdemokratisk regering ska klara av det lite bättre.

Sofia Fölster pratar om 7 000 kvinnliga företagare inom vården. Det finns många anställda inom vården. Mer än 700 000 kvinnor jobbar inom vård och omsorg. Vi diskuterar här jämställdhet för 1 procent. Jag tycker att det vore viktigt att vi diskuterade de andra 99 procenten som jobbar inom vård och omsorg. Hur ser de på dessa frågor, och vad behöver de för att komma längre?

Karriär i vården kan vara många saker, till exempel att kunna gå en vidareutbildning för att bli mer professionell. Det ska dessutom löna sig, vilket det inte gör i dag. Det råder brist på barnmorskor, och det råder brist på distriktssköterskor, anestesisköterskor och narkossköterskor. Men grundutbildade sjuksköterskor ser inte möjligheten att vidareutbilda sig och få något för det. Det är ett större problem än om det råder etableringsfrihet för företagare eller inte inom offentligt finansierad primärvård.

Sofia Fölster pratade om en våt filt över marknaden. Men så är det inte tänkt att vara. Vi vill att bra vård av god kvalitet ska levereras av flera olika utförare. Om de kan göra så behöver inte dessa företagare känna sig särskilt hotade. Det handlar om den kvalitet på omsorgen som vårdtagare och brukare har rätt att få.

Det skulle vara intressant om Sofia Fölster tog upp även andra frågor. Det finns mycket annat än just situationen på ett företag eller en arbetsplats. Det handlar till exempel om föräldraförsäkringen och föräldraledigheten. Vi vet att där grundläggs en del av den ojämställdhet som finns i samhället i dag.

Hur ser man på att kvinnors löner motsvarar ungefär 86–87 procent av mäns löner – räknat på en heltidslön? Är det något som kan lösa problemen med de företag vi diskuterar? Eller finns det något annat som vi tillsammans kan hjälpas åt att göra för att faktiskt få en ökad jämställdhet i en större del av samhället och inte bara för den lilla gruppen?

Anf. 85 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Sofia Fölster lyfter fram flera frågor i sitt anförande och i sin interpellation som är av mer principiell karaktär. Bland annat tar Sofia Fölster upp att regeringens aviserade utredning när det gäller styrformer inom vården och omsorgen skulle lägga en våt filt över hela den privata vård- och omsorgsbranschen.

Är inte alla typer av avvägningar av politisk natur, Sofia Fölster, att utvärdera vilken effekt tidigare reformer har haft, hur de har genomdrivits, vägval inför framtiden, att betrakta som en våt filt över olika typer av branscher eller för olika aktörer i samhället?

Det är viktigt att se att vi under de senaste 20 åren har haft en mycket snabb reformtakt i vård- och omsorgssektorn i Sverige. Vi har fått flera privata alternativ. Många gånger har det varit bra. Det har öppnat för mångfald och en större valfrihet för den enskilde, men det har också lett till stora problem och utmaningar, inte minst att många miljarder per år av skattebetalarnas pengar flyttas utomlands. De går till privata vinster snarare än till förbättrad kvalitet i vården och omsorgen för enskilda patienter och brukare.

I det läget menar jag att det vore oansvarigt av regeringen att inte se över hur reformerna har slagit, vilka effekter de har haft. Det vore också oansvarigt att inte utreda hur systemen kan fungera bättre. Det är därför vi tillsätter en utredning. Det har aviserats att den förmodligen kommer att arbeta under ett par år. Jag kan beklaga att det tar så pass lång tid som två år, men jag tror att det är nödvändigt eftersom det är fråga om komplexa system och frågor.

Jag tror att det som aktörerna inom vård- och omsorgssektorn tjänar på, oavsett om de är privata eller offentliga, är stabila och robusta spelregler som gäller över tid. Det är därför som det är viktigt att ha ett väl genomtänkt beslutsunderlag när man ska sätta spelreglerna. Det är i det ljuset man också ska se den utredning som regeringen har aviserat att man ska tillsätta.

Sofia Fölster lyfter också upp att regeringens planer på området skulle vara ett slag direkt mot kvinnligt företagande. Jag håller inte med Sofia Fölster. Jag tillhör en regering som tydligt har aviserat att vi står upp för mångfald och valfrihet inom vården och omsorgen. Det kommer att fortsätta att finnas privata alternativ, och det kommer att fortsätta att finnas möjligheter för såväl kvinnliga som manliga företagare att etablera sig inom sektorn.

Vi genomför våra reformer, och vi fattar våra politiska beslut med patienternas och brukarnas bästa i förgrunden. Skattebetalarnas pengar ska gå till det de är avsedda för, nämligen en högkvalitativ vård och omsorg för dem som bäst behöver den i vårt land.

Anf. 86 SOFIA FÖLSTER (M):

Herr talman! Att regeringens agerande försvårar för de tusentals företag som verkar i den här branschen är ett faktum. Vi ser gång på gång exempel på företagare som inte får banklån, som inte får förnyade hyresavtal, som självmant väljer att nu dra sig ur branschen eller sälja sina verksamheter – försöka sälja, eftersom det knappt finns någon som vill investera i denna bransch längre. Detta bekräftas av svidande kritik från bland andra Vårdföretagarna, som samlar alla de företagare som är verksamma i branschen.

Det här beror på regeringens agerande för att försvåra för branschen. Det är bland annat att man dubblar arbetsgivaravgiften för unga, där alla de tusentals privata vårdföretagarna inte blir kompenserade på samma sätt som de kommunala eller landstingsdrivna blir.

Det beror på att man vill ta bort garanten för att valfrihet finns kvar inom alla landsting, som ju är lagen om valfrihet, där ni har aviserat att ni ska återkomma i vår.

Det beror också på den våta filt som följer av utredningen vars huvudsyfte är att se hur man kan begränsa företag och reglera företag mer inom denna bransch. Det framkommer tydligt av er överenskommelse.

Jag tror att vi alla är överens om att vi ska ta krafttag för att öka kvaliteten i välfärden. Den debatten har vi haft här i kammaren tidigare.

Men det blir tydligare och tydligare att regeringen återigen prioriterar ideologiska käpphastar när det inte är kvaliteten som man vill åt utan driftsformen. Oavsett om det är jätteduktiga privata aktörer blir de straffade av alla de tre åtgärderna som jag nyss nämnde.

Att det råkar vara denna bransch som enormt många kvinnor arbetar i och som ligger i topp vad gäller kvinnliga företagsledare gör mig som feminist djupt oroad. Som feminist vill man krossa glastaken för kvinnor att kunna göra karriär och kunna bli chefer på samma sätt som män. I stället kommer nu bromskloss efter bromskloss för alla de 7 000 kvinnliga företagare som verkar inom denna bransch.

Många av dessa kvinnor är kvinnor som tidigare har varit anställda med låg lön och haft få möjligheter att göra karriär och som sedan till slut vågat ta steget att starta eget. De har också kunnat starta eget tack vare lagen om valfrihet, bland annat.

När karriärmöjligheterna nu begränsas i en av Sveriges mest kvinnodominerade branscher bör man som feminist säga ifrån. Det är också därför jag har ställt den här interpellationen.

Jag vill återkomma till det som Kristina Nilsson nämnde. Det finns många viktiga jämställdhetsfrågor som jag ser fram emot att diskutera, inte minst i denna kammare. Men det är viktigt för mig att jämställdhetsperspektivet tas med inom alla områden även på Socialdepartementet, som regeringschefen och statsministern faktiskt lovade i sin regeringsförklaring. Därför ser jag nu de här stegen som steg tillbaka, och kliv tillbaka för feminismen.

Sjukvårdsministern besvarar i sitt senaste inlägg flera av de frågor som kan ställas generellt kring dessa åtgärder, men jag väntar fortfarande på svar utifrån ett jämställdhetsperspektiv, utifrån ett feministiskt perspektiv.

Hur ska det bli lättare för kvinnor att göra karriär inom vården och omsorgen? Hur ska det bli lättare för kvinnor att starta och driva företag inom vården och omsorgen, och inte svårare, vilket verkar vara regeringens ambition? De här frågorna vill jag väldigt gärna ha svar på.

Anf. 87 KRISTINA NILSSON (S):

Herr talman! Jag ska naturligtvis inte förekomma ministerns svar på frågorna, men jag skulle vilja fortsätta att prata om de 700 000 kvinnor som jobbar inom vård och omsorg.

Att göra karriär är inte bara att bli chef eller att få en högre lön. Jag har nämligen tillbringat ungefär 20 år av mitt liv med att jobba tillsammans med dessa kvinnor inom vård och omsorg, och jag vill gärna berätta för Sofia Fölster vad väldigt många önskar sig.

Man önskar sig en arbetsmiljö där man känner att man kan göra ett bra jobb, där man känner att man har tillräckligt med tid så att man hinner ta hand om sina patienter på allra bästa sätt. Man vill ha tillräckligt många arbetskamrater så att man kan fördela jobbet för att få en rimlig arbetsbörda. Man vill kunna fortbilda sig och känna att man kan få någon krona mer för att man utbildar sig och utvecklar sig. Man vill jobba med verksamhetsutveckling där man är, och man vill känna att man har möjlighet att göra det.

Därför tror jag väldigt mycket på det statsministern har pratat om: ”Låt proffsen vara proffs.”

Sedan har vi en annan fråga, och den handlar om sjukskrivningar. När det inte är så här, när arbetsmiljön inte är så bra som man önskar att den skulle kunna vara, har det visat sig att dessa kvinnor i allt högre grad blir utbrända och sjukskrivna – de mår helt enkelt dåligt av att vara på jobbet.

Jag tycker att Sofia Fölster som feminist, som ska prata för kvinnors bästa, också måste titta på den här delen, inte bara på företagen. Jag umgås även med några sådana, och faktum är att jag tycker att de verkar må riktigt bra.

Anf. 88 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Jag begärde ordet i denna debatt då jag tyckte att man använde en del argument som inte är riktigt värdiga.

Man talar bland annat om att göra karriär i branschen. Jaha – vad ska man då säga till alla de kvinnor, och för all del också en hel del män, som faktiskt gör karriär genom att ta steg för steg för steg i karriären? Jag tror inte att Kerstin, som jag träffade för ett par år sedan och som var vice vd på ett av de större sjukhusen här i Stockholmstrakten, tycker att hon inte har gjort karriär därför att hon inte är egenföretagare. Här blandar man ihop olika saker.

Det andra som jag tycker är intressant och där man verkligen slår en kullerbytta gäller detta: Lagen om valfrihet är detsamma som att man över huvud taget kan välja utförare inom vård och omsorg. Det är också struntprat. Det finns andra metoder för att kunna välja vilken vårdgivare man vill ha. Det kan till exempel vara att det finns flera

primärvårdscentraler som ligger i närheten av där man bor, där man arbetar eller där man har sina barn i skolan och där man fritt kan välja.

Det här är ingenting nytt. Det här är sådant som fortsätter. Det fortsätter att upphandlas offentlig verksamhet i form av till exempel primärvårdscentraler eller äldreboenden runt om i vårt land hela tiden, oavsett var i landet man befinner sig – kanske mer nu än någonsin. För några år sedan gick det en gräns någonstans vid Dalälven, och norr därom upphandlade man betydligt mindre. Men i dag förekommer det över hela landet. Problemet är möjligen att det i vissa delar av landet inte finns någon som vill vara med och konkurrera.

Sedan säger ni att det viktigaste i valfriheten är att man kan välja bort. Jag skulle vilja säga så här: Man ska inte behöva välja bort vårdgivare bara för att de ger dålig vård. Kvaliteten måste komma före.

Ni använder övertoner. Det finns faktiskt ingen i denna kammare – mer än möjligen Vänsterpartiet, men jag ska inte utesluta dem – som tycker att man inte ska ha valfrihet i vården. Det finns ingen som tycker det. Försök inte skapa ett sådant tankespöke, för det finns inget, hur gärna ni på den borgerliga sidan än skulle vilja det.

Därför menar jag att vi måste försöka diskutera. Jag diskuterar gärna kvinnligt företagande. Jag kan ha många synpunkter på kvinnligt företagande och hur den förra regeringen misslyckades med sin politik när det gällde detta. Men kom inte och säg att man behöver ha de privata vårdföretagen för att man ska kunna göra karriär i branschen! Vi vet att det inte är sant. Kom inte heller med argumentet att de behövs för att man ska kunna få en bättre löneutveckling! Det är ungefär samma löner i den privata vårdsektorn som i den offentliga vårdsektorn. Det finns väldigt många undersökningar som visar det.

Anf. 89 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag tycker att Sofia Fölster gör feminismen och målen med en feministisk politik en otjänst när hon reducerar dem till att handla om en väldigt liten minoritet av alla de kvinnor som arbetar inom offentlig sektor och som är beroende av att vård- och omsorgssektorn fungerar.

Regeringen tillsätter en utredning av styrformerna i vård- och omsorgssektorn. Vi har aviserat en proposition om lagen om valfrihetssystem, och vi gör en rad andra åtgärder för att få vård- och omsorgssektorn att fungera bättre i syfte att värna patienters, brukares och anställdas möjlighet till en sektor, en bransch, som fungerar bättre.

I det läget tycker jag att det är ohederligt att säga att det är 7 000 kvinnliga företagare som skulle hamna i kläm. Jag tror att också kvinnliga privata vårdföretagare kommer att tjäna på att vi får en bättre fungerade vård- och omsorgssektor som har större stabilitet och bättre spelregler som kommer att fungera över längre tid.

Vi ser stora brister i dagens system. Min fråga tillbaka till Sofia Fölster måste vara: Är hon och Moderaterna nöjda med att miljarder av skattebetalarnas pengar slussas ut ur vård- och omsorgssektorn och går till privata vinster?

Är Sofia Fölster nöjd med att det nuvarande systemet med lagen om valfrihetssystem leder till att patienter med lättare åkommor har lättare

att komma i kontakt med vården för behandling än patienter som till exempel lider av kronisk sjukdom?

Är Sofia Fölster och Moderaterna nöjda med dagens utveckling? Ser man inte behovet av att utreda och se hur vi kan få våra system att fungera bättre, hålla högre kvalitet och faktiskt på allvar vara till för dem som verkligen behöver dem, det vill säga patienter och brukare? Det är i alla fall min och regeringens ambition: att våra system ska fungera bättre, att de ska leda till större jämlikhet i hälsa och framför allt och definitivt att de ska leda till att fler kvinnor kan ta makten över sina egna liv och leva självständiga och fria liv.

Anf. 90 SOFIA FÖLSTER (M):

Herr talman! Det är olika frågor som har nämnts i debatten. Arbetsmiljö för kvinnor är en viktig fråga. Kvalitet i vården är en viktig fråga. Det finns oerhört många frågor som jag gärna diskuterar. Att jag inte lyfter fram alla i samma interpellation betyder inte att de inte också är viktiga.

Det viktiga för mig nu är att vi går framåt vad gäller jämställdhet och feminism i alla frågor och inte går bakåt.

Forskningen visar att ett av de stora skälen till att kvinnor fortfarande ligger efter vad gäller lön och chefspositioner är att det finns alldeles för få möjligheter för kvinnor att göra karriär. Jag vill jättegärna se över och diskutera hur karriärmöjligheterna kan bli fler. Jag tror att vi måste göra mycket på olika områden för att de ska bli fler.

Vad jag är mån om i den här interpellationen är dock att de inte ska bli färre, att det inte ska bli svårare för kvinnor att starta företag. Vi ska krossa glastak, inte sätta fler stoppklossar för de kvinnor som vill ta sig fram och upp. Detta är de frågor som jag fortfarande väntar på svar på från regeringen.

Vi hörde här tidigare att ingen vill ta bort valfriheten. Trots det har regeringen kommit med en proposition om att ta bort lagen om valfrihet, som är vår garant för att valfriheten finns kvar. Den garanterar också att alla de 7 000 kvinnliga vårdföretagarna får fortsätta driva sina företag.

Som jag sa i mitt inledningsanförande är det viktigt för mig som feminist att man ser till att karriärmöjligheterna för kvinnor blir fler och att det blir enklare för kvinnor att starta och driva företag. Därför är detta en jämställdhetsfråga, och jag vill fortfarande ha svar på hur möjligheterna för kvinnor att göra karriär inom den här branschen ska bli fler och hur regeringen arbetar med detta.

Anf. 91 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Om man ska vara lite realistisk i den här debatten måste man nog säga så här: Alla regeringar, oaktat färg, har varit tvungna att se över det system som man har infört tidigare. Det brukar vara så när man har infört någon form av avreglering att det behövs någonting annat som kommer till för att reglera. Här i kammaren har vi talat mycket om kvalitet, och det kanske var den vägen man hade varit tvungen att gå. Jag tror inte alls att allt är svart eller vitt i den här debatten.

Jag vill också ta upp en sak som Sofia Fölster sa i ett annat anförande. Hon sa att de här företagen inte får låna. Nej, men det är ingenting som är specifikt för vårdföretag. Sofia Fölster kan tala med vilka

branschorganisationer som helst, så får hon höra vad de är mest kritiska till. Det är oftast möjligheten att få finansiering i sina företag. Det är alltså inte begränsat till vårdföretag.

Återigen angriper man det här med karriären. Jag vet att jag inte får ställa några fler frågor till Sofia Fölster, men man måste ändå ställa sig frågan: Den enda vägen att göra karriär inom vårdsektorn, är det att starta eget företag? Är det att bli egen företagare? Jag måste säga att det är riktigt illa ställt med jämställdheten om man för att kunna göra karriär inom vårdsektorn måste starta företag. Jag beklagar om det verkligen är så. Då har regering efter regering misslyckats med sin jämställdhetspolitik. Jag hoppas att det inte är så illa. Att driva företag är fantastiskt, men det kan inte vara synonymt med att göra karriär.

Anf. 92 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S):

Herr talman! Jag kan ta vid där Börje Vestlund slutade och svara på frågan. Om den enda karriärmöjligheten för kvinnor inom vård- och omsorgssektorn skulle vara att starta eget privat företag, då är frågan snarare hur vi förbättrar möjligheterna för kvinnor att verka inom sektorn som helhet.

Det är trots allt, och det tror jag att åtminstone alla företrädare för de borgerliga partierna håller med mig om, inte troligt att alla de 700 000 anställda inom vård- och omsorgssektorn kommer att kunna bli privata företagare. Det är förmodligen inte heller önskvärt ens ur ett borgerligt perspektiv.

Låt oss i stället lägga kraften och energin på att se till att vi har så väl fungerande system som möjligt. Låt oss utreda hur de nuvarande vård- och omsorgssystemen kan fungera bättre till gagn för brukare och patienter men också för anställda och anställdas karriärmöjligheter. Låt oss ha en diskussion om hur vi ska göra detta i stället för att, som Moderaterna och Sofia Fölster vill, bromsa utvecklingen, gömma undan de brister som finns inom den här sektorn och stoppa de utredningar som regeringen har aviserat.

Med det sagt vill jag tacka interpellanten och alla som har deltagit i debatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

KOM(2014) 713 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upphävande av vissa rättsakter inom området med frihet, säkerhet och rättvisa

KOM(2014) 714 Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om upphävande av vissa rättsakter på området polissamarbete och rättsligt samarbete i straffrättsliga frågor

KOM(2014) 715 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upphävande av vissa rättsakter på området för polissamarbete och straffrättsligt samarbete

§ 18 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 1 december

2014/15:168 Marinens musikkår

av *Mikael Oscarsson* (KD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:169 Vetenskapliga rekommendationer som grund för ställningstaganden

av *Emma Henriksson* (KD)

till statsminister Stefan Löfven (S)

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 28 november

2014/15:113 Bygdeavgiftens framtid

av *Magnus Oscarsson* (KD)

till landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S)

den 1 december

2014/15:114 Drogen spice

av *Robert Hannah* (FP)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:115 Situationen inom LVM- och LVU-hemmen

av *Johan Pehrson* (FP)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:116 Kvinnors ställning i det iranska rättssystemet

av *Amineh Kakabaveh* (V)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

§ 20 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 1 december

2014/15:86 Ökat samhällsansvar för Apoteket AB

av *Karin Rågsjö* (V)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

§ 21 Kammararen åtskildes kl. 19.29.

Förhandlingarna leddes

av förste vice talmannen från sammanträdets början till § 9 anf. 42
(delvis),

av tredje vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 15.59 och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ABIGAIL CHOATE

§ 1	Avsägelse.....	1
§ 2	Anmälan om kompletteringsval	1
§ 3	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	2
§ 4	Ärenden för bordläggning.....	2
§ 5	Svar på interpellation 2014/15:139 om språkanalyser vid asylprövning	3
	Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	3
	Anf. 2 DÉSIREE PETHRUS (KD)	3
	Anf. 3 ROLAND UTBULT (KD)	4
	Anf. 4 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	5
	Anf. 5 DÉSIREE PETHRUS (KD)	6
	Anf. 6 ROLAND UTBULT (KD)	6
	Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	7
	Anf. 8 DÉSIREE PETHRUS (KD)	8
	Anf. 9 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	8
§ 6	Svar på interpellation 2014/15:144 om åtgärder mot ny narkotika och nya droger	9
	Anf. 10 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	9
	Anf. 11 ANDERS HANSSON (M).....	10
	Anf. 12 FINN BENGTTSSON (M).....	11
	Anf. 13 HILLEVI LARSSON (S)	12
	Anf. 14 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	13
	Anf. 15 ANDERS HANSSON (M).....	14
	Anf. 16 FINN BENGTTSSON (M).....	15
	Anf. 17 HILLEVI LARSSON (S)	16
	Anf. 18 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	16
	Anf. 19 ANDERS HANSSON (M).....	17
	Anf. 20 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	18
§ 7	Svar på interpellation 2014/15:83 om höjda arbetsgivaravgifter som leder till lägre löner	19
	Anf. 21 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	19
	Anf. 22 MARIA MALMER STENERGARD (M)	19
	Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20
	Anf. 24 MARIA MALMER STENERGARD (M)	21
	Anf. 25 PETER PERSSON (S)	22
	Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M).....	23

Anf. 27 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	24
Anf. 28 MARIA MALMER STENERGARD (M)	25
Anf. 29 PETER PERSSON (S)	26
Anf. 30 FREDRIK SCHULTE (M).....	26
Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	27
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:116 om hot från vägslitageavgift mot den förnybara energin	28
Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
Anf. 33 RICKARD NORDIN (C)	28
Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	29
Anf. 35 RICKARD NORDIN (C)	29
Anf. 36 MONICA GREEN (S)	30
Anf. 37 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	30
Anf. 38 RICKARD NORDIN (C)	31
Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	31
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:136 om säkrad finansiering av framtidens välfärd.....	32
Anf. 40 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32
Anf. 41 ANETTE ÅKESSON (M).....	33
Anf. 42 FINN BENGTSSON (M).....	34
Anf. 43 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	35
Anf. 44 ANETTE ÅKESSON (M).....	36
Anf. 45 FINN BENGTSSON (M).....	37
Anf. 46 FREDRIK SCHULTE (M).....	38
Anf. 47 MONICA GREEN (S)	39
Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	40
Anf. 49 ANETTE ÅKESSON (M).....	41
Anf. 50 FREDRIK SCHULTE (M).....	41
Anf. 51 MONICA GREEN (S)	42
Anf. 52 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	42
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:150 om regeringens och kommissionens ekonomiska prognoser	43
Anf. 53 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	43
Anf. 54 FREDRIK SCHULTE (M).....	43
Anf. 55 ERIK ANDERSSON (M)	44
Anf. 56 MATS GREEN (M)	45
Anf. 57 FINN BENGTSSON (M).....	45
Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	46

Anf. 59 FREDRIK SCHULTE (M).....	47
Anf. 60 ERIK ANDERSSON (M)	48
Anf. 61 MATS GREEN (M)	49
(forts.)	49
Ajournering	49
Återupptagna förhandlingar	49
§ 10 (forts.) Svar på interpellation 2014/15:150 om	
regeringens och kommissionens ekonomiska prognoser	49
Anf. 62 FINN BENGTTSSON (M).....	49
Anf. 63 MONICA GREEN (S)	50
Anf. 64 FREDRIK SCHULTE (M).....	51
Anf. 65 MONICA GREEN (S)	51
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:151	52
§ 12 Svar på interpellation 2014/15:153 om amorteringskrav	
på bostadslån	52
Anf. 66 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	52
Anf. 67 FREDRIK SCHULTE (M).....	53
Anf. 68 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	54
Anf. 69 FREDRIK SCHULTE (M).....	55
Anf. 70 MONICA GREEN (S)	56
Anf. 71 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	57
Anf. 72 FREDRIK SCHULTE (M).....	57
Anf. 73 MONICA GREEN (S)	58
Anf. 74 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	58
§ 13 Svar på interpellation 2014/15:118 om regionalt arbete	
för bättre integrationsinsatser	59
Anf. 75 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	59
Anf. 76 ROGER HADDAD (FP).....	60
Anf. 77 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	60
Anf. 78 ROGER HADDAD (FP).....	61
Anf. 79 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	62
Anf. 80 ROGER HADDAD (FP).....	62
Anf. 81 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	63
§ 14 Svar på interpellation 2014/15:137	63
§ 15 Svar på interpellation 2014/15:138	63
§ 16 Svar på interpellation 2014/15:146 om kvinnliga	
vårdföretagare	63
Anf. 82 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	63
Anf. 83 SOFIA FÖLSTER (M).....	64
Anf. 84 KRISTINA NILSSON (S)	66
Anf. 85 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	66
Anf. 86 SOFIA FÖLSTER (M).....	67
Anf. 87 KRISTINA NILSSON (S)	68
Anf. 88 BÖRJE VESTLUND (S).....	69
Anf. 89 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	70
Anf. 90 SOFIA FÖLSTER (M).....	70
Anf. 91 BÖRJE VESTLUND (S).....	71
Anf. 92 Statsrådet GABRIEL WIKSTRÖM (S)	71
§ 17 Bordläggning	72
§ 18 Anmälan om interpellationer	72

§ 19 Anmälan om frågor för skriftliga svar	73
§ 20 Anmälan om skriftligt svar på fråga.....	73
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 19.29.....	73